ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1971

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Σάν τήν Πατρίδα μου

ΕΜΒΑΤΗΡΙΟΝ

Μουσική : ΑΛ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ — Στίχοι : ΛΑΚΗ ΠΑΠΑΔΗΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Γραφεῖα Συντάξεως : Λυκαβηττοῦ 1.

Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1924—1941 • Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΤΟΣ 27ον • ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1971 • ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 2

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Σωτῆρος 21

Διευθύνσεις συμφώνως Α. Ν. 1092, ἄρθρον 6 : Διεύθυνσις Περιοδικοῦ : ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Δώρα δ' Ἴστρια 22. • Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου : ΤΡΥΦΩΝ ΤΣΟΥΚΑΣ, Παυσανίου 10

Τιμὴ Φύλλου Δρχ. 2 (Διὰ τὰ Σχολεῖα 1,50) — Ἐτησία συνδρομὴ Ἐσωτ. Δρχ. 12. Ἐξωτ. 10 σελλ. ἢ 2 δολλ.

ΕΞΟΦΛΗΣΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ : Παρακαλοῦμεν θερμῶς : α) Τοὺς καθυστεροῦντας τὴν ἐξόφλησιν τῆς πρὸς τὸ περιοδικὸν ὀφειλῆς των, ὅπως ἐπισπεύσουν ταύτην, β) ὅπως τὰ ἐμβάσματα ἀποστέλλωνται ἀπροσώπως Ε. Ε. Σ. Ν., Λυκαβηττοῦ 1, Ἀθήνας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ — CONTENTS

	Σελὶς		Page
Σ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ : Ἡ μάχη τῆς Ἀράχωβας.....	2	S. TRIKOYPIS : The Battle of Arachova.....	2
Ε.Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ : Ἡ ἡρωὶς τοῦ Ἀρκαδίου Χ. Δασκαλάκη	3	E. P. FOTIADIS : The Heroine of Arkadi Cr. Daskalaki	3
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ : Τιμητικὴ διάκρισις εἰς ἐπίλεκτον ὁμογενῆ	4	EDITORIAL : Honorary Distinction to a Distinguished Greek living abroad	4
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ : Ὁ Ε.Σ. εἰς Ἰνδίαν	4	EDITORIAL : The Red Cross in India	4
Κ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ : Οἱ σημαῖες τῶν Ἑλλήνων..	5	C. ASSIMAKOPOULOS : The Flags of the Greeks	5
Δ. Ι. ΜΑΓΚΡΙΩΤΗ : Πρόγραμα ζωῆς.	7	D.I. MAGRIOTIS : Scheme of Life.....	7
ΠΑΛΑΙΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ : Ἀστρονομικὰ.....	7	OLD COLLABORATOR : Astronomy	7
Θ.Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ : Ποίημα	8	TH. C. CONSTANTINOU : Poem	8
Σ. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΘΛΟΥ : Ἡ ζωὴ τοῦ Ἑ. Ντυνάν .	9	T. PERGIALITIS : Poem	8
Α. ΒΑΡΕΛΛΑ : Ὁ Δάσκαλος τῆς Ἕκτης.....	10	S. SPILIOTOPOULOS : The Life of Henry Dunant..	9
Π. ΦΛ. : Νέοι Δρόμοι.....	11	A. VARELLA : The Teacher of the Sixth Grade ..	10
Α. Γ. ΤΡΟΥΛΛΟΥ : Ὁ ἄνθρωπος γιὰ τὸν ἄνθρωπο ..	14	P.FL. : New Roads.....	11
Η ΥΓΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ (κείμενο Α. ΜΠΑΖΑ).....	15	A. G. TROULLOS : Man for Man	14
Κ. ΣΦΑΕΛΛΟΥ - ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ : Γράμμα ἀπὸ μιὰ γάτα	19	HEALTH AT HOME : (Text by A.B. BAZA).....	15
Χ. Κ. ΧΑΙΡΟΠΟΥΛΟΥ : Ἡ ἐποχὴ τῆς Ἀθήνας.	21	C. SFAELLOS - VENIZELOS : Letter from a Cat..	19
Ν.Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ : Οἱ ἀποδημίες τῶν πουλιῶν	22	CH. HEROPOULOS : The Athens Season	21
Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ : Ἡ μέριμνα γιὰ τὴν ὑγεία κατὰ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι.	23	N.G. DIMITROKALLIS : The Immigration of Birds..	22
Κ. Γ. ΛΑΛΟΠΟΥΛΟΥ : Αἱ σχέσεις τοῦ Διδασκάλου πρὸς τοὺς συναδέλφους του καὶ τοὺς γονεῖς	24	S. PANAGIOTOPOULOS : Health Care during the Greek Independence War	23
ΚΙΝΗΣΙΣ — ΔΡΑΣΙΣ Ε.Ε.Σ. καὶ Ε.Ε.Σ.Ν..	26	C.G. LALOPOULOS : The Teacher's Relations with Parents and his colleagues.	24
Μ. ΠΡΩΤΟΓΕΡΙΔΗ : Ἀθλητικὴ στήλη.	29	H.R.C. and H.J.R.C. : Mouvement - Activities.....	26
ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν. (Εἰκόνες).....	30	M. PROTEGERIDIS : Athlaetic Column.....	29
Ι. ΒΕΡΝ : Ἡ μυστηριώδης νῆσος.	31	FROM THE ACTIVITIES of the H.J.R.C. Groups (Pictures)	30
Λ. ΠΑΠΑΔΗΜΑ — Α. ΒΩΤΤΗ — Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ : Στίχοι — Μουσικὴ στὰ ἐσώφυλλα		J. VERN : Island of Mystery	31
		C. PAPADIMAS — A. VOTTIS — A. PANAGIOTOPOULOS : Words — Music (Innercovers)	

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ: Εἶναι ἀνάγλυφο προσωπογραφίας τοῦ **Ναυάρχου Ἀνδρέα Μιαούλη**, πού ἐφιλοτέχνησεν ὁ ἐκλεκτὸς ζωγράφος κ. Γιάννης Κοντόπουλος βάσει παλαιοῦ σχεδιάσματος Φιλέλληνος Δεσμανοῦ.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΔΩΡΕΑ
ΗΜΕΡΟΜ. 16.8.2016
ΑΡΙΘ. 36199

'Απὸ τὸν 'Ιερὸν 'Αγῶνα τοῦ Εἰκοσιένα

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΑΡΑΧΩΒΑΣ

(Νοέμβριος τοῦ 1826)

Ἤρχισε τὴν 18 Νοεμβρίου 1826 καὶ κατέληξεν εἰς πανωλεθρίαν τῶν Τούρκων. Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι, κυρίως 'Αλβανοί, εἶχαν κινηθῆ ταυτοχρόνως πρὸς κατάληψιν τῆς 'Αράχωβας, ποὺ ἐθεωρεῖτο «ὡς κλειδὶ» τῆς Ρούμελης. 'Ο Καραϊσκάκης, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀρχηγὸς τῶν ἑλληνικῶν σωμάτων τῆς Στερεᾶς 'Ελλάδος, εἶχε προβλέψει ὥστε ν' ἀποκλείση τὴν πρὸς τὰ Σάλωνα ὑποχώρησιν τῶν Τούρκων καὶ συνάμα νὰ καταστήση ἀδύνατον τὴν παροχὴν βοηθείας εἰς αὐτούς. Καὶ πράγματι, ἡ ἀποσταλεῖσα βοήθεια ἀπεκόπη παρὰ τὸ Ζεμενόν. 'Ως ἐξῆς ἀφηγεῖται τὰ γεγονότα ποὺ συνέβησαν κατόπιν ὁ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ:

Τὴν νύκτα τῆς 22, διαρκοῦντος τοῦ πολέμου, ὁ διακρινόμενος διὰ τὴν στρατηγικήν του ἱκανότητα Μουστάμπεης, ἐπληγώθη κατακέφαλα καὶ αἰσθανθεὶς ὅτι ἡ πληγή του ἦτο θανατηφόρος, παρεκάλεσε τὸν ἀδελφόν του Καρυοφίλμπεην, ἐνῶ ἐψυχομάχει, νὰ τοῦ κόψη τὴν κεφαλήν, ἵνα μὴ πέση εἰς χεῖρας τῶν «ἀπίστων». 'Ο θάνατός του, ἡ ἔλλειψις τροφῶν, ἡ δριμύτης τοῦ χειμῶνος καὶ ὁ ἐξ αἰτίας της ἀποκλεισμὸς εἰς τὴν Μονὴν τῆς 'Ιερουσαλὴμ τῶν ἐρχομένων εἰς βοήθειαν, ἐβύθισαν εἰς λύπην τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς ἠνάγκασαν νὰ προβάλουν συμβιβασμόν, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθησαν. Μὴ βλέποντες ἄλλην ὁδὸν σωτηρίας, ἀπεφάσισαν νὰ φύγουν τὴν νύκτα. 'Αλλὰ ἑπτακόσιοι 'Αλβανοὶ ἐξεκίνησαν τὸ δειλινὸν χωρὶς νὰ προειδοποιήσουν τοὺς ἄλλους. Τὸ παράκαιρον αὐτὸ κίνημα ἀνεστάτωσε τὸ μὴ ἕτοιμον ἀκόμη δι' ἀναχώρησιν στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν, ὥστε ἕκαστος δὲν ἐφρόντιζε πλέον παρὰ διὰ τὴν σωτηρίαν του. 'Εν μέσῳ αὐτῆς τῆς ταραχῆς καὶ τῆς ἀσκέπτου κινήσεως τῶν ἐχθρῶν ἐπέπεσον οἱ Ἕλληνες ποὺ κατεῖχον θέσεις ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν αὐτῶν καὶ τοὺς διέλυσαν. Ἄλλους ἐφόνευσαν καὶ ἄλλους συνέλαβον αἰχμαλώτους. Αἰχμαλώτισαν καὶ τὸν ὑπέρπλουτον Κεχαγιάμπεην καὶ τὸν ἐφόνευσαν, ἂν κ' ἐφώναζε ὅτι ἦτο ἕτοιμος νὰ ἐξαγοράση τὴν ζωήν του μὲ πλουσιώτατα λύτρα.

Ἦτο μεγάλη ἡ φθορὰ ποὺ ἐπροξένησαν οἱ ἑλληνικοὶ βραχίονες εἰς τὸν ἐχθρόν, μεγαλυτερη ὅμως, ἐκείνη ποὺ τοῦ ἐπέφερεν ἡ ὀργὴ τοῦ χειμῶνος. 'Ενῶ φεύγοντες οἱ Τοῦρκοι ὑπὸ τὸν κατάψυχρον καὶ σφοδρὸν βορρᾶν ἐβυθίζοντο εἰς τὸ χιόνι, ἐπέπιπτον συνεχῶς πυκναὶ καὶ ἀδιάκοποι νιφάδες καὶ τοὺς ἐπλάκωναν. 'Η χιονοριπὴ διήρκεσεν ἕως ὅτου ἔφθασαν, ὅσοι εἶχαν ἀπομείνει, εἰς τὴν Μονὴν τῆς 'Ιερουσαλήμ. Ὅταν διελύθη ἡ χιών, εἰς τὸν μεταξὺ τῆς Μονῆς καὶ τοῦ λόφου, ὅπου εἶχαν ἀποκλεισθῆ, δρόμον εὑρέθησαν ἑκατοντάδες ἐχθρικῶν πτωμάτων. Εἶναι δὲ ζήτημα ἐὰν οἱ ἡμίσεις ἀπ' ὅσους ἐξεκίνησαν διὰ τὴν Μονήν, κατώρθωσαν νὰ διασωθοῦν, καὶ πολλοὶ πληγωμένοι. Πολλαὶ σημαῖαι, πάμπολλοι ἵπποι καὶ ὅλαι αἱ ἀποσκευαί των ἔγιναν λάφυρα τῶν 'Ελλήνων, ἐκ τῶν ὁποίων ὀκτὼ μόνον ἐσκοτώθησαν καὶ ἐννέα ἐτραυματίσθησαν.

'Η νίκη αὐτὴ ἀνεπτέρωσε τὰς ἐλπίδας τῶν 'Ελλήνων, ἡ δὲ Κυβέρνησις ἐπανηγύρισε τὴν 24 Νοεμβρίου ὡς ἡμέραν ἀνεγέρσεως τῆς πρὸ ὀλίγου καιροῦ πεσούσης Στερεᾶς 'Ελλάδος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ

6 - 9 Νοεμβρίου 1866 — 6 - 9 Νοεμβρίου 1971
'Εκατὸν πέντε ἔτη μετὰ τὸ ὁλοκαύτωμα

Η ΗΡΩΙΣ ΤΟΥ ΑΡΚΑΔΙΟΥ

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ

"Οχι δὲν ἔπεσες ἐσύ!
Μὲ βρόντο πέταξες στὸ φῶς,
στὴ λάμψι τὴν πλατειά!
Πέτρες καὶ χώματα,
κορμιὰ παλληκαριῶν καὶ γυάπιες,
κρυφῶνες καὶ ὅπλα ἐτίναξε
στὸν οὐρανὸ ἡ φωτιά!

Κόρη, σύζυγος καὶ μητέρα πολεμιστῶν. 'Ο πατέρας της, ὁ Πέτρος 'Αρκαδιώτης, εἶχε φονευθῆ, εἰς παλαιοτέραν ἐπανάστασιν τῆς Κρήτης. 'Ο σύζυγος, ὁ Μιχαὴλ Δασκαλάκης, ἦτο ἀπόγονος τοῦ Δασκαλάκη, τοῦ περιφήμου Σφακιανοῦ ὁπλαρχηγοῦ τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος, — καὶ τὰ κατορθώματά του ἐτόνισεν ἡ λαϊκὴ μοῦσα. Καὶ οἱ τρεῖς υἱοί της ἔπεσαν εἰς τὰς μάχας τῆς μεγάλης Κρητικῆς ἐπαναστάσεως, τῆς τριετοῦς ἐκείνης τραγῳδίας τοῦ 1866 πρὸς 1869. 'Ο πρῶτος, ὁ Γεώργιος Δασκαλάκης, ὁπλαρχηγὸς τοῦ 'Ρεθύμνου, ἔπεσεν εἰς τὰ 'Αμπελάκια. 'Ο δεύτερος, ὁ 'Αντώνιος, διαδέχεται τὸν ἀδελφόν του εἰς τὴν ἀρχηγίαν καὶ φονεύεται εἰς τὸ 'Αδελιανό. 'Ο Κωνσταντῖνος, ὁ τρίτος, ἀνδραγαθεῖ εἰς τὸ 'Αρκάδι — μαζὶ μὲ τὴν μητέρα του —, ἀλλὰ συλλαμβάνεται καὶ κρεουργεῖται.

Τὸ 'Αρκάδι εἶναι ἡ λαμπροτέρα σελὶς τῶν Κρητικῶν ἐπαναστάσεων, πράγματι ἐποποιία τῆς ὅλης ἑλληνικῆς ἱστορίας. Καὶ ἐβροντοφώνει τότε εἰς τὴν Βουλὴν τῶν 'Ελλήνων ὁ βάρδος τοῦ Γένους καὶ μεγαλόφωνος κῆρυξ τῆς Μεγάλης 'Ιδέας τοῦ 'Ελληνικοῦ Ἔθνους, ὁ Λευκάδιος βουλευτὴς 'Αριστοτέλης Βαλαωρίτης: «Φθάνει πλέον, φθάνει, ἔντιμοι βουλευταί, ἡ πολιτικὴ διὰ τὸ παράμορφον ἔκτρωμα τοῦ θνησιγενοῦς κρατιδίου. Δὲν ὑπάρχει ἄλλη πολιτικὴ παρὰ μόνον μία: 'Αποκατάστασις τῆς ἑλληνικῆς ἐθνότητος, ἐπέκτασις τῶν ἑλληνικῶν ὁρίων. Αὕτη ἔσεται ἡ σημαία τῆς ἐλευθέρας 'Ελλάδος. Ὑψώσατε αὐτὴν καὶ ὑπὸ τὴν ζωογόνον αὐτῆς σκιὰν θέλετε ἴδει συνένωσιν οὐ μόνον τῶν Κρητῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν Θεσσαλῶν καὶ 'Ηπειρωτῶν καὶ Μακεδόνων. Πρὸς πραγματοποίησιν τῶν εὐχῶν καὶ τῶν ὀνείρων, τεσσάρων μακρῶν καὶ ἀτελευτήτων ἑκατονταετηρίδων δουλείας. Ναί, μὰ τὸ αἷμα τῶν πιπτόντων. Ναί, μὰ τὸ αἷμά των, ὁ 'Ελληνισμὸς θὰ ζήσῃ». Καὶ προσθέτει ὁ Ποιητὴς καὶ Πολιτικός: «Ζῇ μὰ τὰ πυρίκαυστα ἐρείπια τοῦ 'Αρκαδίου. Ζῇ μὰ τὸν θρῆνον καὶ τὸν κοπετὸν ἀπειραρίθμων γυναικῶν καὶ παίδων. Μὰ τοὺς πεινῶντας καὶ γυμνητεύοντας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας.... ζῇ!».

'Η 6, ἡ 7, ἡ 8, ἡ 9 Νοεμβρίου τοῦ 1866 — αἱ ἡμέραι τοῦ συνταρακτικοῦ ἀγῶνος τοῦ 'Αρκαδίου — ἐνθυμίζουν τὸν Σαμουὴλ εἰς τὸ Κούγκι, τὸν Καψάλην εἰς τὸ Μεσολόγγι. Καὶ γίνεται τὸ 'Αρκάδι τὸ μέγιστον ὁλοκαύτωμα τῆς 'Ελλάδος μετὰ τὴν «ἀνάληψιν τοῦ Μεσολογγίου εἰς τοὺς οὐρανούς». Γίνεται τὸ 'Αρκάδι ἡ σύνοψις τῶν Κρητικῶν θυσιῶν, θυσιῶν εἰς τὰς ὁποίας μετέχουν οἱ Πανέλληνες. Καὶ ὑψώνεται ἡ Μονὴ εἰς παγκόσμιον σύμβολον, εἰς τὴν κατ' ἐξοχὴν κινοῦσαν δύναμιν πρὸς τὴν Κρητικὴν ἐλευθερίαν! Εἰς τὸ φρικτὸν μυστήριον τῆς μονῆς τοῦ 'Αρκαδίου δὲν θὰ πολεμήσουν καὶ δὲν θὰ θυσιασθοῦν ἄνδρες μόνον. Θὰ πολεμήσουν καὶ θὰ θυσιασθοῦν καὶ γυναῖκες καὶ παιδιά. 'Ο ἀριθμὸς μάλιστα τῶν γυναικῶν ὑπῆρξε μεγαλύτερος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνδρῶν: Οἱ πολιορκημένοι ἦσαν ἐν ὅλῳ 950 περίπου. 'Εξ αὐτῶν 200 ἦσαν πολεμισταί ,45 οἱ μοναχοί, οἱ ὑπόλοιποι γυναῖκες καὶ παιδιά. Ὅλοι ὅμως μαχηταί!

"Οσον διαρκεῖ ἡ πολιορκία, ὄχι μόνον βοηθοῦν αἱ γυναῖκες τοὺς πολεμιστάς, δὲν περιορίζονται νὰ τοὺς ἑτοιμάζουν φυσίγγια, νερό, τροφήν, ἀλλὰ καὶ γενναιότατα πολεμοῦν: Διότι ἔχουν τὴν «ἀνδρείαν ψυχήν»! Ὅταν οἱ ἀγωνισταὶ κουράζωνται, λαμβάνουν ἀπὸ τὰ χέρια των τὰ ὅπλα, ἐναλλάσσονται μὲ αὐτούς, καὶ δὲν σταματᾷ ἡ σφοδρότητα τοῦ πυρός, οὐδὲ ἡ ὁρμὴ τῆς ἀντιστάσεως. Καὶ ἦσαν καὶ γυναῖκες μὲ ἰδικά των ὅπλα, — καὶ πολεμοῦν κανονικῶς, ὅπως καὶ οἱ ἄνδρες.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ὁπλαρχηγῶν — τοῦ Παππακρανιώτη, τοῦ Βενιατάκη, τοῦ Σαουνάτσου, τοῦ Κούβου — ἦτο καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Δασκαλάκης καὶ ἡ μητέρα του, ἡ Χαρίκλεια Δασκαλάκη, ἡ πρωταγωνίστρια τοῦ 'Αρκαδίου, ὅπως τὴν ὠνόμασεν ὁ Μεγαλοϊδεάτης πολιτικὸς 'Αλέξανδρος Κουμουνδοῦρος, ὁ ὁποῖος εἶχοσι πέντε ἔτη πρίν, τῷ 1841, μειράκιον ἀκόμη, εἶχεν ἐγκαταλείψει τὸ γυμνάσιον καὶ εἶχε κατέλθει ἀντάρτης εἰς τὴν καὶ τότε ἀγωνιζομένην Κρήτην. 'Η Χαρίκλεια, ἡ ἀπόγονος αὐτὴ τίς οἶδε ποίων παλαιῶν τρομερῶν Λωριέων, ἦτο ἡ ψυχὴ τῆς ἀμύνης μαζὶ μὲ τὸν ἡγούμενον Γαβριήλ, τὸν φρούραρχον τῆς μονῆς Γεώργιον Δημακόπουλον, ἀνθυπολοχαγὸν τοῦ τακτικοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, καὶ τὸν γηραιὸν ἀγωνιστὴν καπετὰν Μιχάλην, ἥρωα τῆς ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου, ὁ ὁποῖος καὶ ἔπεσεν ἡρωικῶς εἰς τὸ 'Αρκάδι, — θυσία εἰς τὴν Κρητικὴν ἐλευθερίαν, ποὺ συνεπύκνωνε κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν ὅλην 'Ελληνικὴν 'Ελευθερίαν.

'Απὸ τὸν Μάϊον τοῦ 1866 ἐδρεύει εἰς τὸ 'Αρκάδι ἡ ἐπαναστατικὴ ἐπιτροπή. 'Ο Μουσταφᾶ πασᾶς Κιρδιλῆς, ὁ ἀρχηγὸς τῶν σουλτανικῶν στρατευμάτων, θὰ διαμηνύσῃ εἰς τὸν ἡγούμενον Γαβριὴλ νὰ ἐκδιώξῃ τὴν ἐπιτροπήν, ἄλλως — ἀπειλεῖ — θὰ καταστρέψῃ τὴν μονὴν ἐκ θεμελίων. 'Ο Γαβριὴλ δὲν ἀπαντᾷ. Μετὰ τὴν μάχην τοῦ Βαφὲ — 12 'Οκτωβρίου 1866 — ὁ Μουσταφᾶς ἐπαναλαμβάνει τὴν πρόκλησιν. Καὶ ἀποκρίνεται ὁ Γαβριήλ: «'Ο ὅρκος καὶ τὸ σύνθημά μας εἶναι ἡ ἕνωσις μὲ τὴν 'Ελλάδα ἢ ὁ θάνατος».

"Οταν μανθάνουν οἱ πολιορκημένοι τὴν ἐπικειμένην ἐπιχείρησιν συζητοῦν περὶ τοῦ πρακτέου. 'Ο Γαβριὴλ καὶ ἡ Χαρίκλεια εἰσηγοῦνται ἄμυναν μέχρι ἐσχάτων. 'Η γνώμη των γίνεται δεκτή. Καὶ συνεννοοῦνται μὲ τοὺς ἐκτὸς τῆς μονῆς ὁπλαρχηγοὺς νὰ σπεύσουν εἰς

(Συνέχεια εἰς τὴν σελ. 6)

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΙΣ ΕΙΣ ΕΠΙΛΕΚΤΟΝ ΟΜΟΓΕΝΗ

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Κ. Γεωργακόπουλος, ἐδέχθη εἰς τὸ γραφεῖον του, τὴν 16 παρελθόντος μηνός, τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἀξώμης κ. Μεθόδιον, μετὰ τοῦ Ἐπιτίμου Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀντὶς Ἀμπέμπα κ. Ἀθανασίου Μίχου καὶ τῆς Κας Μίχου. Ὁ κ. Πρόεδρος ἀπένειμεν εἰς τὸν κ. Μίχον τὴν ἀνωτάτην τιμητικὴν διάκρισιν τοῦ Ε.Ε.Σ., τὸν Χρυσοῦν Σταυρὸν αὐτοῦ, διὰ τὰς πολυτίμους ὑπηρεσίας του πρὸς τὴν Κοινότητα καὶ τὴν Πατρίδα.

Ἀφοῦ ὑπέμνησε τὰς ἐθνικὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσέφερε καὶ προσφέρει ὁ Σεβασμιώτατος, «ἀκάματος Ἐργάτης τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν Αἰθιοπίᾳ», ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ κ. Μίχου καὶ τοῦ σημερινοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος κ. Γεωργακᾶ, ὑπηρεσίας αἵτινες κατέστησαν δυνατὴν καὶ τὴν στενωτέραν σύσφιγξιν τῶν ἀνέκαθεν φιλικῶν δεσμῶν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αἰθιοπίας, ὁ κ. Πρόεδρος ἐξῆρεν ἰδιαιτέρως τὴν δρᾶσιν τοῦ κ. Μίχου. Διατελέσας ἐπὶ δεκαπενταετίαν Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀντὶς Ἀμπέμπα, ὁ κ. Μίχος ἐπροίκισεν αὐτὴν μὲ ἔξοχον ἑλληνικὸν ἐκπαιδευτήριον, τὸ «Μίχιον Γεμνάσιον», καὶ μὲ πολυάριθμα φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα, Οἰκοτροφεῖον, Γηροκομεῖον κ.τ.λ.

Οἱ μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν δεσμοὶ — εἶπεν ὁ κ. Πρόεδρος — εἶναι ἀρχαῖοι, χρονολογούμενοι ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πνευματικὸς πολιτισμὸς ἔχει ἔκτοτε εἰσδύσει εἰς τὴν φίλην χώραν. Ὁ ἴδιος ὁ κ. Πρόεδρος, ὡς Πρόεδρος ἄλλοτε τοῦ Ἱδρύματος Κρατικῶν Ὑποτροφιῶν, διηυκόλυνε τὴν φοίτησιν πολλῶν Αἰθιόπων καὶ γενικώτερον Ἀφρικανῶν σπουδαστῶν εἰς Πανεπιστήμια καὶ Ἀνωτάτας Σχολὰς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ σημερινὴ Ἐθνικὴ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις — προσέθεσεν — ἐκδηλώνει ζωηρότατον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν προαγωγὴν τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, ὡς ἀπέδειξε καὶ ἡ εἰς Αἰθιοπίαν ἐπίσημος ἐπίσκεψις τοῦ Ἀντιπροέδρου κ. Παττακοῦ, θεραπεύουσα οὕτω παλαιοτέρας ἐπιζημίους διὰ τὴν Ἑλλάδα παραλείψεις.

Ὁ κ. Μίχος ηὐχαρίστησε θερμῶς διὰ τὴν ἀπονεμηθεῖσαν εἰς αὐτὸν διάκρισιν καὶ προσέθεσεν ὅτι τόσον ὁ Σεβασμιώτατος, ὅσον καὶ ὁ νῦν Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος κ. Γεωργακᾶς καὶ ὁ ἴδιος θὰ ἐξακολουθήσουν διαθέτοντες ὅλας των τὰς δυνάμεις διὰ τὴν συνεχῆ βελτίωσιν τῶν ἤδη ἀρίστων σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν.

Ο ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΕΙΣ ΙΝΔΙΑΝ

Ὁ ἐν Γενεύῃ Σύνδεσμος τῶν Ἐρυθρῶν Σταυρῶν μᾶς ἀπέστειλε τὴν κάτωθι ἐπιστολὴν καὶ σειρὰν φωτογραφιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων δημοσιεύομεν δύο ἐκ τῶν πλέον χαρακτηριστικῶν.

«Ἡ Γραμματεία τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἐρυθρῶν Σταυρῶν σᾶς ἀναγγέλλει εὐχαρίστως ὅτι ἠδυνήθη νὰ ἀποστείλῃ ἀποκλειστικῶς εἰς Ἰνδίαν Γάλλον ἐπαγγελματίαν δημοσιογράφον φωτογράφον, τὸν Ραοὺλ Ἐρταινέ, ὁ ὁποῖος πραγματοποιεῖ διὰ λογαριασμόν του φωτογραφικὰς καὶ γραπτὰς ἀνταποκρίσεις μὲ σκοπὸν νὰ προμηθεύσῃ εἰς τοὺς δωρητὰς Ἐθνικοὺς Συλλόγους τὸ πληροφοριακὸν ὑλικὸν τοῦ ὁποίου ἔχουν ἀνάγκην διὰ τὴν ἐξόρμησίν των πρὸς συγκέντρωσιν χρημάτων.

Σᾶς διαβιβάζομεν ἐσωκλείστως μίαν σειρὰν ἐξ ὀκτὼ φωτογραφιῶν αἱ ὁποῖαι ἐλήφθησαν ὑπὸ τοῦ ἀντάποκριτοῦ μας εἰς τοὺς καταυλισμοὺς τοῦ Ραννηναντρυρ (περιφέρεια τῆς Γαυα, Βιηαρ) καὶ τοῦ Σαλτ Λακε Σιτυ (πλησίον τῆς Καλκούτας - δυτικὴ Βεγγάζη) καθὼς καὶ μίαν κατάστασιν ὑποτίτλων.

Σταθμὸς διανομῆς γάλακτος τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ τῆς Ἰνδίας

Ἕνα ἀπ' τὰ κέντρα διανομῆς γάλακτος τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ τῆς Ἰνδίας. Ἡ κεντρικὴ ἀρτηρία τοῦ καταυλισμοῦ

Κ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΙ ΣΗΜΑΙΕΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

(Κάθε Ἑλληνόπουλο πρέπει νὰ γνωρίζῃ τὴν σεπτὴ ἱστορία τους)

Κάθε ἔθνος ἔχει τὰ σύμβολά του. Καὶ τὸ ἱερώτερο ἀπ' ὅλα εἶναι ἡ σημαία του. Αὐτὴ συμβολίζει τὴν ἱστορία του, αὐτὴ τὸ παρόν του, αὐτὴ καὶ τὰ μελλοντικὰ ἰδανικά του. Τὴ δική μας γαλανόλευκη τὴ στεφανώνει δόξα καὶ τιμή. Πρέπει, λοιπόν, κάθε Ἑλληνόπουλο νὰ γνωρίζῃ τὴ σεπτὴ ἱστορία της.

Δὲν ἦταν ἀνέκαθεν ἡ γαλανόλευκη σημαία τοῦ ἔθνους μας. Ὅπως θὰ ξέρετε, στὴν ἀρχαιότητα ἡ Ἑλλὰς ἦταν χωρισμένη σὲ κρατίδια. Γι' αὐτὸ δὲν ὑπῆρχε ἕνα ἑνιαῖο σύμβολο τῆς φυλῆς μας. Ἀλλωστε ὁ θεσμὸς τῆς σημαίας καθιερώθηκε σ' ὅλα σχεδὸν τὰ κράτη μόλις τοὺς τελευταίους αἰῶνες. Ὡστόσο στὴν ἀρχαία ἐποχὴ κάθε ἑλληνικὸ κρατίδιο εἶχε τὰ

δικά του διακριτικά, ποὺ ἦταν συνήθως εἰκόνες ἢ γράμματα ζωγραφισμένα στὶς ἀσπίδες τῶν στρατιωτῶν καὶ ποὺ ἔπαιζαν ρόλο σημαίας. Ἔτσι, οἱ ὁπλῖτες τῆς Σπάρτης εἶχαν πάνω στὸ σπουδαιότερο ὅπλο τους τὸ γράμμα «Λ», δηλαδὴ Λακεδαιμόνιοι, οἱ Μεσσήνιοι τὸ «Μ», οἱ Θηβαῖοι τὸ «Θ» κλπ. Ἀνάλογα διακριτικὰ σύμβολα εἶχε κάθε πολιτεία καὶ στὰ πλοία της. Αὐτὰ ἦταν κυρίως εἰκόνες δ αφόρων θεοτήτων καὶ λέγονταν «ἐπ σήματα» ἢ «παράσημα». Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρεται πὼς στὶς πρῶρες ἀθηναϊκῶν καραβιῶν ἦταν ζωγραφισμένη μία κουκουβάγια, τὸ ἱερὸ πουλὶ τῆς Ἀθήνας, καὶ τὰ λιγοστὰ σπαρτιατικὰ πλοῖα εἰκόνιζαν στὸ ἴδιο σημεῖο τὸν Κάστορα καὶ τὸν Πολυδεύκη, δυὸ εὐγενικὲς μορφὲς τῆς πατρίδας τους. Γιὰ πρώτη φορὰ στὴν παγκόσμια ἱστορία σημαῖες παρουσιάζονται στὴν ἀσιατικὴ ἐκστρατεία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἀλλὰ καὶ πάλι ὄχι μὲ τὴν σημασία ἐθνικῶν συμβόλων. Ἦταν ἁπλᾶ κόκκινα κομμάτια ὕφασμα, δεμένα ἄκρη ἄκρη στὰ μακεδονικὰ δόρατα — τὶς «σάρισσες», ὅπως λέγοταν. Ὅταν οἱ σάρισσες ὑψώνονταν τὴν κατάλληλη στιγμὴ ἔδιναν τὸ σύνθημα, γιὰ ν' ἀρχίσῃ ἡ μάχη.

Ὡστόσο, πρὶν ἀπὸ τὸ θρυλικὸ Μακεδόνα, περόμοιες κόκκινες σημαῖες χρησιμοποιήθηκαν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες στὴ θάλασσα. Κατὰ τὸν 5ο πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα, ὁ Ἀθηναῖος ναύαρχος Θεμιστοκλῆς τὶς εἶχε ὁρίσει «σημεῖον τῆς στρατηγίδος», στὴ ναυμαχία τῆς Σαλαμῖνος. Μ' αὐτὲς ἔδωσε τὸ σύνθημα γιὰ ν' ἀνοίξῃ ἐκεῖνος ὁ ἡρωϊκὸς θαλάσσιος ἀγώνας τῶν Ἑλλήνων. Τὰ ναυτικὰ αὐτὰ σύμβολα ὠνομάσθηκαν «φοινικίδες» κ' ἔμειναν ὥς τὶς μέρες μας. Ἀλλὰ ὄχι πιὰ σὰν σήματα γιὰ τὴν ἔναρξι ναυμαχιῶν, ἀλλὰ σὰν δηλωτικὰ πὼς τὸ πλοῖο ὅπου ἔχουν ἀναρτηθῇ εἶναι φορτωμένο μ' ἐκρηκτικὲς ὕλες.

Στὴ ρωμαϊκὴ περίοδο ἐπεκράτησαν σ' ὅλο τὸ ἔθνος μας ἄλλου εἴδους σημαῖες : τὰ λάβαρα, ποὺ παρίσταναν ἕναν ἀετὸ μὲ ἀνοιγμένες τὶς φτεροῦγες του. Μόνον ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 312, στὴν μάχη κατὰ τοῦ Μαξεντίου, γιὰ νὰ ὑπογραμμίσῃ καὶ τὴ θρησκευτικὴ σημασία τῆς νίκης του, ὕψωσε τὸ λάβαρο ποὺ ἀντὶ γιὰ τὸν καθιερωμένο ἀετό, ἔφερε πάνω τὰ γράμματα Χ καὶ Ρ, δηλαδὴ Χριστός. Κι ἀπὸ τότε τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα ἔγιναν σύμβολο τῆς θρησκείας μας. Ἀξίζει μάλιστα νὰ ποῦμε, πὼς ἀπὸ τὸ λάβαρο αὐτὸ καὶ ἀπὸ τὰ πολύμορφα σήματα τῶν βυζαντινῶν λεγεώνων προῆλθαν τὰ λάβαρα καὶ τὰ ἐξαπτέρυγα τῶν ἐκκλησιῶν. Παράλληλα, ὁ Δικέφαλος Ἀετός, ποὺ ἦταν ἔμβλημα τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, σιγὰ - σιγὰ γενικεύτηκε, κ' ἦτ.ν ὡς τὴν περίοδο τῆς ὀθωμανικῆς κυριαρχίας ἐθνικὸ σύμβολο ὅλων τῶν Ἑλλήνων.

Στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας κάθε οἰκογένεια κλεφτῶν εἶχε δικιά της σημαία, ποὺ λεγόταν «μπαϊράκι» ἢ «παντιέρα» κατὰ παραφθορὰ ξενικῶν λέξεων. Φυσικά, χάθηκαν ὅλες αὐτὲς ὅταν ξέσπασε ἡ Ἐπανάστασι τοῦ 21 καὶ καθιερώθηκε ἑνιαῖο ἐθνικὸ σύμβολο γιὰ ὅλο τὸν Ἑλληνισμό. Ὡστόσο πρὶν νὰ συμβῇ αὐτὸ ἔγινε κάτι στὰ Ἑπτάνησα ποὺ πρέπει ν' ἀναφερθῇ. Τὸ 1797, οἱ Γάλλοι κατέλαβαν τὰ νησιὰ τοῦ Ἰονίου καὶ κατέλυσαν τὴν κυριαρχία τῶν Ἐνετῶν. Τρία χρόνια ἀργότερα, τὰ Ἑπτάνησα ἔγιναν ἀνεξάρτητη Πολιτεία. Καὶ πραγματικά, ὕστερα ἀπὸ τόσους αἰῶνες δουλείας τοῦ γένους μας, ἦτο τὸ πρῶτο ἐλεύθερο ἑλληνικὸ κράτος. Φυσικὸ λοιπὸν ἦταν νὰ τεθῇ καὶ τὸ θέμα τῆς σημαίας του. Ἔτσι, μετὰ ἀπὸ πολλὲς συζητήσεις καθιερώθηκε ἡ παράστασι αὐτή : Σὲ γαλάζιο φόντο, ἕνα κιτρινοπὸ φτερωτὸ λιοντάρι, ὄρθιο. Στὸ μπροστινὸ πόδι κρατοῦσε Εὐαγγέλιο μὲ σταυρό. Ἀπὸ τὸ ἐπάνω καὶ τὸ κάτω μέρος τοῦ Εὐαγγελίου κινοῦσαν ἀκτινωτὰ δεκατέσσερες λόγχες. (Ἑπτὰ ἀπὸ κάθε μέρος). Τέλος, πάνω ἀπὸ τὸ σταυρὸ ἦταν γραμμένος ὁ ἀριθμὸς 1800, ἔτος ποὺ ἱδρύθηκε ἡ «Ἑπτάνησος Πολιτεία».

Ἡ σημαία αὐτὴ καθιερώθηκε σὰν ἐθνικὸ σύμβολο

τοῦ Ἰονίου πελάγους ἀπὸ τὴν πρωτοχρονιὰ τοῦ 1801. Ὅμως δὲν κυμάτισε γιὰ πολὺν καιρὸ ἐλεύθερη. Μετὰ τὴν πτῶσι τοῦ Ναπολέοντος τὰ Ἑπτάνησα παραδόθηκαν στοὺς Ἄγγλους καὶ μὲ τυπικὴ αὐτονομία ἔγιναν «Κράτος τῶν Ἡνωμένων Νήσων». Τότε ἄλλαξε κάπως ἡ σημαία τους. Διατηρήθηκαν ὅλα τ' ἄλλα στοιχεῖα καὶ μόνο ἔφυγε ἡ χρονολογία 1800 καὶ μπῆκε στὴν ἐπάνω γωνία της τὸ βρετανικὸ ἐθνικὸ σύμβολο «Γιούνιον Τζάκ». Τυπικά, ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ μπορεῖ νὰ ἦταν μικρή, οὐσιαστικὰ ὅμως μεγάλη. Γιατὶ ἡ σημαία τῶν Ἑπτανήσων δὲν ἦταν πιὰ παρὰ μιὰ σημαία ἑνὸς ἀποικιακοῦ κράτους. Ὡστόσο ἕνα ἀπὸ τὰ χρώματά της, τὸ γαλάζιο, τὸ ἔβαλαν ἐθνικό τους φλάμπουρο τὰ σπετσιώτικα καράβια,ὅταν κινοῦσαν νὰ συντρίψουν τοὺς Τούρκους στὰ φλογισμένα πέλαγα.

Γαλάζιο χρῶμα εἶχε καὶ τὸ φλάμπουρο τοῦ Λάμπρου Κατσώνη. Τοῦτο μάλιστα τὸ φλάμπουρο μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς εἶναι ἡ πρώτη ἐπαναστατικὴ σημαία. Ὁ θρυλικὸς θαλασσομάχος τὸ ὕψωσε, ὅταν ἡ Αἰκατερίνη τῆς Ρωσίας ἔκανε μὲ τοὺς Τούρκους τὴ Συνθήκη τοῦ Ἰασίου. Ἀρνήθηκε τότε νὰ συμμορφωθῆ μὲ τὴ διαταγή της γιὰ νὰ πάψη τὶς ἐχθροπραξίες μὲ τοὺς Ὀθωμανούς, ἐκηρύχθηκε ἐχθρὸς τῆς Τουρκιᾶς κι ὥρισε δική του σημαία. Χωρισμένη αὐτὴ σὲ τρεῖς ζῶνες μὲ καρδιὲς ἐπάνω καὶ διαφορετικὰ χρώματα — γαλάζιο, μαῦρο καὶ κόκκινο — ἔφερνε σὲ ὅλη τὴν ἔκτασί της χιαστὶ δύο ἀργυρᾶ ξίφη κ' εἶχε ἀπὸ κάτω τὴν ἐπιγραφή: «Λάμπρος Κατσώνης, Πρίγκηψ τῆς Μάνης, Ἐλευθερωτὴς τῆς Ἑλλάδος».

Ὅταν ξέσπασε ἡ Ἐπανάστασι, ἀνάλογα φλάμπουρα ὑψώθηκαν ἀπὸ πολλοὺς ὁπλαρχηγούς. Στὶς 21 Μαρτίου τοῦ 1821 ὁ Ἀνδρέας Λόντος, μπαίνοντας ἐλευθερωτὴς μέσα στὴν Πάτρα, ὕψωσε σὰν ἐθνικὸ σύμβολο σημαία μὲ κόκκινο φόντο καὶ στὴ μέση μαῦρο σταυρό. Στὴν Κρήτη ὁ Κουρμούλης κι ἄλλοι καπεταναῖοι κρατοῦσαν σημαῖες μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀποστόλου Τίτου, ποὺ πρῶτος ἔφερε τὸν Χριστιανισμό. Στὴν Κύπρο οἱ ἀγωνιστὲς εἶχαν γιὰ σύμβολο γαλάζιο σταυρὸ σὲ ἄσπρο ὁρίζοντα.

Ξεχωριστὸ ἐνδιαφέρον εἶχε τὸ σύμβολο τῆς Ὕδρας, τῶν Σπετσῶν καὶ τῶν Ψαρῶν, ποὺ ἀποτελοῦσαν καὶ τὴ μεγάλη ναυτικὴ δύναμι τοῦ 21. Ἡ σημαία τῆς Ὕδρας, γαλάζια μὲ κόκκινο περίγυρο, παρουσίαζε στὴ μέση, ἀνεστραμμένο, ἕνα λευκὸ μισοφέγγαρο. Πάνω ἀπ' αὐτὸ εἰκόνιζε ἀλληγορικὰ σταυρὸ λευκό, κι ἀριστερά του μιὰ ὄρθια ἄγκυρα περιτυλιγμένη μὲ πράσινο φίδι. Τὸ ἑρπετὸ αὐτὸ κρατοῦσε ἀπ' τὸ στόμα του κουκουβάγια μὲ ἀνοιχτὲς φτεροῦγες. Τέλος τὸ κοντάρι της εἶχε χρῶμα πράσινο μὲ κόκκινη λόγχη καὶ ψηλὰ ὁμοιόχρωμή της σημαιούλα. Ἴδιες σχεδὸν ἦταν καὶ οἱ σημαῖες τῶν Σπετσῶν καὶ τῶν Ψαρῶν.

Χαρακτηριστικὸ εἶναι, πὼς σ' ὅλα τὰ ἐπαναστατικὰ ἑλληνικὰ φλάμπουρα ὑπῆρχε ὁ σταυρὸς ἢ ἕνα ἄλλο θρησκευτικὸ στοιχεῖο, πρᾶγμα ποὺ ἐκφράζει πὼς ὁ σκλαβωμένος λαὸς ἔδινε στὸν ξεσηκωμό του τὴν ἔννοια τῆς θεϊκῆς βουλῆς. Κ' ἴσως γι' αὐτὸ ἀπ' ὅλα τ' ἀγωνιστικὰ σύμβολα πῆρε τὴν περισσὴν ἱερότητα κ' ἔγινε γνωστότερο τὸ λάβαρο ποὺ ὕψωσε δεητικὰ στὴν Ἁγια Λαύρα ὁ σεπτὸς ἱεράρχης Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός.

Ἡ παράδοσι λέει πὼς ἡ πρώτη γαλανόλευκη κρατήθηκε ἀπὸ τὸν Παπαφλέσσα. Ὁ φλογερὸς αὐτὸς πυρπολητὴς τῶν ἑλληνικῶν καρδιῶν ἔσχισε μιὰ μέρα ἀπὸ τὸ σκουρογάλαζο ἀντερί του ἕνα κομμάτι καὶ εἶπε στὸ πρωτοπαλλήκαρό του, τὸν Κεφάλα, νὰ τραβήξη κι αὐτὸς δυὸ λόξες ἀπὸ τὴν ἄσπρη φουστανέλλα του. Κ' ἔτσι ἁπλώθηκε, στὸ ράσο τοῦ παπᾶ, ὁ κάτασπρος σταυρὸς τοῦ Γένους.

Ἡ σημαία ἀναγνωρίστηκε ἐπίσημα σὰν ἐνιαῖο σύμβολο τοῦ Ἔθνους στὶς 15 Μαρτίου 1822 μὲ ψήφισμα ἔγινε στὴν Α' Ἐθνοσυνέλευσι τῆς Ἐπιδαύρου. Δυὸ μῆνες ἀργότερα τὸ «Ἐκτελεστικὸ» καθώρισε τὴν ἀκριβῆ, τωρινὴ μὲ ἀσήμαντες διάφορες, μορφὴ τῆς σημαίας μας.

Πολλὲς ἐπικὲς σελίδες μποροῦσε νὰ γράψη κανεὶς γιὰ τὴ σημαία μας. Κι ἀπ' ὅλες ὅμως ἕνα δίδαγμα ποὺ θὰ ἔβγαινε: Πὼς πάντα ὁδηγεῖ τοὺς Ἕλληνες στὸ δρόμο τῶν μεγάλων πεπρωμένων. Γι' αὐτό, ἂς τὴν τιμοῦμε πάντα κι ἂς τὴν ὑπερασπιζόμαστε μὲ ἡρωϊσμὸ καὶ αὐταπάρνησι.

Η ΗΡΩΙΣ ΤΟΥ ΑΡΚΑΔΙΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 3)

βοήθειαν προσβάλλοντες ἀπὸ τὰ πλάγια καὶ τὰ νῶτα τοὺς ἐχθρούς. Ἂν τὸ σχέδιον ἐπετύγχανε, τὰ πράγματα ἴσως εἶχαν διάφορον ἐξέλιξιν. Ἀλλὰ αἱ καταρρακτώδεις βροχαὶ ἐμποδίζουν. Καὶ οἱ νέοι «Ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι», ὀλίγοι, μόνοι καὶ ἀβοήθητοι, πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰς δώδεκα χιλιάδας τοῦ Μουσταφᾶ — καὶ τὸ πυροβολικόν του, ἐπίσης καὶ τοὺς ἀτάκτους Τουρκοκρῆτας.

Ὁ Μουσταφᾶς προτείνει κατ' ἐπανάληψιν παράδοσιν ὑπὸ ὅρους. Ἡ ἀπάντησις εἶναι μία: «Μόνον νεκροὶ θὰ παραδοθοῦμε». Ἡ Χαρίκλεια μάχεται ἀκατάβλητος καὶ μὲ τὸ θάρρος της ἐμψυχώνει καὶ τοὺς ἄλλους .Τρεῖς φορὰς τρέχει καὶ ἀναστηλώνει τὴν σημαίαν τοῦ ὁπλαρχηγοῦ υἱοῦ της, τὴν ὁποίαν ῥίπτουν κάτω αἱ ἐχθρικαὶ σφαῖραι. Τὴν τετάρτην θραύεται ὁ κοντός, τὴν διπλώνει, τὴν φιλεῖ καὶ τὴν κρύπτει εἰς τὸ στῆθός της.

Ὁ ἄγριος ὅμως ἀγὼν καθίσταται πλέον ἄπελπις. Καὶ ὁ Ἀδελιανὸς Κωνσταντῖνος Γιαμπουδάκης θέτει πῦρ, κατὰ διαταγὴν τοῦ Γαβριήλ, εἰς πυριτιδαποθήκην. Τὸ μέγιστον μέρος τῆς μονῆς τινάσσεται εἰς τὸν ἀέρα μαζὶ μὲ τὰ περισσότερα γυναικόπαιδα, τὰ ὁποῖα, ὅταν ἐρωτηθοῦν ἀπὸ τὸν Γιαμπουδάκην, τί προτιμοῦν, τὸν θάνατον ἢ τὴν ἀτίμωσιν, ἀπαντοῦν: Φωτιά! Ἡ Χαρίκλεια μὲ τὸν υἱόν της Κωνσταντῖνον καὶ ἄλλους καπεταναίους μάχονται κλεισμένοι εἰς ἕνα κελλί. Εἰς μίαν στιγμὴν ἡ ἀτρόμητος Δασκαλάκη ἀνοίγει τὴν θύραν τοῦ κελλίου, τρέχει ὑπὸ χάλαζαν σφαιρῶν πρὸς τὸ πτῶμα ἐχθροῦ, ἁρπάζει τὰ φυσίγγιά του καὶ ἐπιστρέφει νὰ τὰ μοιράσῃ εἰς τοὺς συμπολεμιστάς της. Τέλος ἐξαντλοῦνται τὰ πυρομαχικά. Ὅσοι ἔμειναν ζωντανοὶ συλλαμβάνονται αἰχμάλωτοι, καὶ ὁ τραυματίας Κωνσταντῖνος: Καὶ θὰ κατακοπῇ ἐνώπιον τῆς μητρός, ἡ ὁποία μὲ τὴν εὐφυΐαν της θὰ σωθῇ.

Ὅταν, μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, ἡ Χαρίκλεια Δασκαλάκη ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας μὲ τὰ πυρίκαυστα ῥάκη τῆς ἐνδυμασίας ποὺ ἔφερε κατὰ τὴν πολιορκίαν, ἡ πόλις τὴν ὑπεδέχθη μὲ τιμὰς πολεμάρχου. Εἰς τὸ πέρασμά της τὰ ἀλαλάζοντα πλήθη ἔβλεπαν ζωντανὴν τὴν μάρτυρα Μεγαλόνησον, ἡ ὁποία μὲ ποταμοὺς αἱμάτων ἐπλήρωσε τὴν ἐλευθερίαν. Οἱ Πανέλληνες τῆς Πρωτευούσης ὑπεδέχοντο τὴν κορυφαίαν τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ γυναικείου ἡρωισμοῦ!

Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

ΔΗΜ. Ι. ΜΑΓΚΡΙΩΤΗ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΖΩΗΣ — ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Εἰς προηγούμενα φύλλα ἀνεπτύξαμε μερικὲς ἀρχὲς ποὺ ὀφείλομεν νὰ τηροῦμε ἂν θέλωμε ν' αὐξήσωμε τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐργασίας μας. Στὸ παρὸν ἄρθρο μας θὰ συνεχίσωμε τὴν ἀνάπτυξι μερικῶν ἀκόμη βασικῶν ἀρχῶν ποὺ συντελοῦν στὴν πραγματοποίησι τῶν ἀνωτέρω σκοπῶν.

Νὰ θέτωμεν εἰς ἐνέργειαν τὴν θέλησί μας

Αἱ σκέψεις εἶναι ἐκεῖναι ποὺ συγκεντρώνουν τὶς διεσπαρμένες δυνάμεις τῆς ψυχῆς. Δίδουν συγκεκριμένην κατεύθυνσιν εἰς αὐτὲς τὶς δυνάμεις .Ἐὰν ὅμως δὲν τὶς θέτωμεν εἰς ἐφαρμογήν, παραμένουν χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ποία εἶναι ἡ δύναμις ἐκείνη ποὺ θὰ συντελέσῃ ὥστε νὰ πραγματοποιηθοῦν αἱ σκέψεις μας; Εἶναι ἡ θ έ λ η σ ι ς. Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγάλη κινητήριος δύναμις τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ σημασία της στὴν ζωή μας εἶναι ἀνυπολόγιστη. Θέλησις ποὺ ὑποβοηθεῖται καὶ ὑποβαστάζεται ἀπὸ τὴν πίστιν μᾶς κάμνει ἱκανοὺς νὰ φέρωμεν εἰς πέρας τοὺς πιὸ εὐγενικούς μας σκοπούς, τὰ πιὸ μεγάλα κατορθώματα.

Ἡ ἀληθινὴ δόξα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ θέτωμε εἰς ἐφαρμογὴν μία δυνατὴ θέλησι, τὴν ὁποίαν ὅμως νὰ μεταχειριζώμεθα πάντοτε γιὰ νὰ κάμνωμεν ὅ,τι εἶναι ἀγαθὸν καὶ δίκαιον.

Νὰ ἐνεργοῦμε μ' ἐπιμονὴν καὶ μὲ σύστημα

Ἀφοῦ ἔχομεν σκεφθῆ καλὰ καὶ ἀπεφασίσαμε τὶ θὰ κάμωμε, δὲν μᾶς μένει παρὰ νὰ θέσωμεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν ἀπόφασί μας. Εἰς αὐτὸ τὸ τόσον οὐσιῶδες ζήτημα θὰ μᾶς βοηθήσῃ ἡ θέλησις. Θὰ θέσωμε λοιπὸν εἰς ἐνέργειαν τὴν θέλησί μας. Θὰ βάλωμεν ὅλη μας τὴν καρδιὰ στὸ θέμα ποὺ μᾶς ἀπασχολεῖ. Ἀλλὰ θὰ πρέπει ἡ θέλησίς μας νὰ ἐργάζεται μὲ ἀκρίβειαν, πιστότητα καὶ ἐπιμονήν. Ἡ πιστότης στὴν ἐκτέλεσι τῆς ἐργασίας εἶναι ἡ τάξις, ἡ μεθοδικότης, τὸ σύστημα. Ἡ ἀκρίβεια, συνίσταται στὸ νὰ ἐργαζώμεθα μὲ κάθε δυνατὴν ἐπιμέλειαν. Ἡ δὲ ἐπιμονή, στὸ νὰ κάμωμεν τὴν ἐργασία μας μὲ ὄρεξι χωρὶς χαλαρότητα, μὲ συνέχειαν χωρὶς σταματήματα ἄσκοπα.

Θὰ συναντήσωμεν βέβαια δυσκολίες, ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ τὶς ἀντιμετωπίσωμε μὲ σταθερότητα καὶ μ' ἐπιμονήν. Νὰ μὴν ἀπογοητευθῶμε καὶ σταματήσωμε μὲ τὴν πρώτη δυσκολία.

Πρέπει νὰ ἔχῃς ὑπ' ὄψιν σου, ὅτι ὅπως γιὰ νὰ μάθῃς ἐπὶ παραδείγματι καλύμβι θὰ πρέπει νὰ πέσῃς στὸ νερὸ καὶ νὰ κολυμβήσῃς, ἔτσι γιὰ νὰ ἐπιτύχῃς καὶ στὸν πνευματικὸν τομέα κάτι τὸ ἀξιόλογον, εἶναι ἀνάγκη νὰ προσπαθήσῃς, νὰ κουρασθῇς, ν' ἀγωνισθῇς. Οἱαδήποτε ἐνέργεια, ὁσονδήποτε ἀσήμαντη κι ἂν φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως, ἐνισχύει τὴν θέλησιν. Ὅταν δὲ ἐπαναλαμβάνεται πολλὲς φορές, τότε γίνεται ἕξις, δηλαδὴ μία συνήθεια.

Μὲ τὴν βοήθειαν δὲ τῶν καλῶν ἕξεων, μία ἐργασία διανοητικὴ ἢ χειρωνακτική, γίνεται εὐκολώτερη. Ἐξ ἄλλου, μὲ τὶς καλὲς ἕξεις μορφώνεται ὁ καλὸς καὶ σταθερὸς χαρακτήρας. Ἡ ἐπιμονὴ λοιπὸν στὴν ἐργασία καὶ πρὸ παντὸς στὴν διανοητικὴ ἐργασία εἶναι ἀπαραίτητος, διότι ἐνισχύει τὴν θέλησι. Ὁ δὲ ἀληθινὸς ἐργάτης τοῦ πνεύματος εἶναι στὴν πραγματικότητα, ἕνας ἀγωνιστὴς ἐπίμονος.

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ

Η ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΤΩΝ ΠΛΑΝΗΤΩΝ

Ὅτι οἱ πλανῆται εἶναι διαφορετικοὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα ἄστρα, τοὺς ἀπλανεῖς, αὐτὸ τὸ ἐγνώριζαν οἱ Βαβυλώνιοι χιλιάδες ἔτη π.Χ. Διότι οἱ ἀπλανεῖς ἔχουν σταθερὸν σημεῖον ποὺ ἀνατέλλουν, σταθερὸν χρόνον πορείας (4 λεπτὰ κάθε ἡμέραν ἐνωρίτερα) καὶ σταθερὸν σημεῖον δύσεως. Οἱ πλανῆται ὅμως κινοῦνται αὐθαιρέτως. Δὲν ἔχουν κανονικότητα χρόνου καὶ σταθερότητα δρόμου εἰς τὸν οὐρανόν. Οἱ Βαβυλώνιοι ἐθεώρουν αὐτοὺς ὡς θεοὺς καὶ τοὺς εἶχαν δώσει τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν των: Νινίβ, Μαρδούκ, Νεργάλ, Ναμποῦ καὶ Ἴσταρ. Οἱ Ἕλληνες παραλαβόντες τοὺς πλανήτας-θεοὺς ἀπὸ τοὺς Βαβυλωνίους τοὺς ἔδωκαν τὰ ὀνόματα τῶν ἰδικῶν των θεῶν: Κρόνος, Ζεύς, Ἄρης, Ἑρμῆς καὶ Ἀφροδίτη. Φυσικὰ πλανῆται ἦσαν ἀκόμη καὶ ἄλλοι δύο ἀστέρες, ὁ Ἥλιος - Ἀπόλλων καὶ ἡ Σελήνη - Ἄρτεμις, Ἑκάτη, Περσεφόνη, ἐν ὅλῳ ἑπτά.

Τὸ ὅτι οἱ πλανῆται διαφέρουν ἀπὸ τοὺς ἀπλανεῖς, τὸ ἐγνώριζαν καὶ οἱ Ἕλληνες. Ὁ Πυθαγόρας δεχόμενος καὶ αὐτὸς ὅτι ἡ Σελήνη ἦτο τριπρόσωπος θεὰ ὡς Ἄρτεμις - Ἑκάτη - Περσεφόνη, ἔλεγεν ὅτι οἱ μικρότεροι πλανῆται εἶναι οἱ κυνηγετικοὶ κύνες τῆς Ἀρτέμιδος.

Καὶ τώρα ἂς σκεφθῶμεν ἕνα πρᾶγμα. Ὅλος ὁ κόσμος, ἐπίστευεν ὅτι ἡ Σελήνη ἦτο θεὰ καὶ τὴν ἠτένιζον μὲ φόβον καὶ σέβας καὶ εὐλάβειαν. Πόσην τόλμην πρέπει νὰ εἶχεν ὁ πρῶτος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ὁ Ἀναξίμανδρος, διὰ νὰ φθάσῃ κατόπιν σκέψεως νὰ παρομοιάσῃ τὴν θεὰν Σελήνην πρὸς μίαν ἁπλῆν σφαῖραν καὶ νὰ ὑπολογίζῃ τὴν κίνησίν της καὶ τὸν φωτισμόν της, ὅπως ὑπελόγιζε τὰς κινήσεις καὶ τὸν φωτισμὸν ἑνὸς πορτοκαλιοῦ;

Αὐτὴν τὴν τόλμην δὲν τὴν εὑρῆκαν ἐπὶ σειρὰν χιλιάδων ἐτῶν οἱ ἄνθρωποι οὔτε εἰς τὴν Βαβυλωνίαν οὔτε εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ τὴν εὑρῆκαν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ μάλιστα εἰς τὴν πρώτην πνευματικὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Δυτικοῦ κόσμου, τὴν Μίλητον, τὴν ἀποικίαν τῶν ἀπογόνων τοῦ Πυλίου Νέστορος, τοὺς ὁποίους ἐξεδίωξαν ἀπὸ τὴν Μεσσηνίαν οἱ Δωριεῖς.

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

—Μόλις νυκτώσῃ, κυρίαρχοι τοῦ οὐρανοῦ εἶναι πρῶτον οἱ δύο πλανῆτες, ὁ Ἄρης εἰς τὰ ΝΝΑ τοῦ οὐρανοῦ μεταξὺ τῶν ζῳδίων Αἰγόκερω καὶ Ὑδροχόου καὶ ὁ Ζ ε ὺ ς εἰς τὰ Δυτικὰ τοῦ οὐρανοῦ. Ὅμως ὁ Ζεὺς σύντομα κατέρχεται χαμηλὰ εἰς τὸν ὁρίζοντα καὶ κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ μηνὸς καθίσταται δυσδιάκριτος. Ἐκ τῶν ἄλλων πλανητῶν ἡ Ἀ φ ρ ο δ ί τ η εἶναι ὁρατὴ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δύει μίαν ὥραν καὶ πλέον βραδύτερον. Ὁ Ἑ ρ μ ῆ ς περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς δύει μίαν περίπου ὥραν μετὰ τὸν Ἥλιον, ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶναι πολὺ φωτεινὸς καὶ ἐπειδὴ εἰς τὸν ζῳδιακὸν κύκλον ἀκολουθεῖ πορείαν νοτιωτέραν τοῦ Ἡλίου, μόνον μὲ ἰσχυρὰς διόπτρας εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἀντιληπτός. Τὴν 15ην Νοεμβρίου ὁ Ἑρμῆς θὰ ἀπέχῃ σχεδὸν δύο μοίρας ἀπὸ τὴν Ἀφροδίτην καὶ τρεῖς ἀπὸ τὸν

Δία. Ἡ Ἀφροδίτη θὰ διακρίνεται εὐκρινῶς. ὁ Ζεὺς μόλις καὶ ὁ Ἄρης μὲ διόπτρας.

Ἐνωρὶς τὸ βράδυ εἰς τὰ ΑΒΑ ἀναιβαίνει ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Πηγάσου μὲ συνέχειαν τὴν Ἀνδρομέδαν καὶ τὸν Περσέα. Παραλλήλως τῆς Ἀνδρομέδας πρὸς τὰ δεξιὰ εἶναι τὸ ζώδιον τοῦ Κριοῦ, ὀλίγον κατωτέρω αἱ Πλειάδες καὶ χαμηλότερον αἱ Ὑάδες μὲ τὸν Λαμπαδίαν τοῦ Ταύρου εἰς τὴν γωνίαν των. Μεταξὺ Πλειάδων καὶ Ὑάδων διακρίνεται λαμπρὸς ὁ πλανήτης Κρόνος, ὁ ὁποῖος τὴν 26ην θὰ εὑρίσκεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸν Ἥλιον, ἀνατέλλων ἀκριβῶς καθ' ἣν ὥραν θὰ δύῃ ὁ ἥλιος, καὶ οὕτω θὰ εὑρίσκεται ὁλόκληρον τὴν νύκτα εἰς τὸν Οὐρανόν.

Ἡ Σελήνη τὴν 2 Νοεμβρίου θὰ εἶναι πανσέληνος. Τὴν 4ην κατὰ τὰς πρωϊνὰς ὥρας θὰ εὑρίσκεται πρὸ ἐῶν Πλειάδων καὶ θὰ τὰς καλύπτῃ. Τὴν 9ην θὰ θὰ θυρίσκεται εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον καὶ τὴν 18ην τὰ ἔχωμεν Νέαν Σελήνην. Τὴν 19ην ὡς αὔξουσα μήνη θὰ εὑρίσκεται 5 μοίρας νοτίως τοῦ Διὸς καὶ τὴν 2οὴν 3 μοίρας (6 φεγγάρια) περνᾶ νοτίως τῆς Ἀφροδίτης. Τὴν 25ην ἔχομεν πρῶτον τέταρτον. Τὴν 26ην περνᾶ 5 μοίρας βορείως τοῦ Ἄρεως.

ΠΑΛΑΙΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙ Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΙΕΘΝΗ ΕΡΥΘΡΟΝ ΣΤΑΥΡΟΝ

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ταξιδίου των εἰς Εὐρώπην ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ἡ Αὐτοκράτειρα τῆς Ἰαπωνίας ἐπεσκέφθησαν τὴν 10ην Ὀκτωβρίου 1971 τὴν ἕδραν τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἐν Γενεύῃ. Ἡ Α.Μ. ἡ Αὐτοκράτειρα, ἐπίτιμος Πρόεδρος τοῦ Ἰαπωνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, εἶχεν ἐκφράσει πράγματι τὴν ἐπιθυμία της νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Διεθνῆ Ἐπιτροπὴν τοῦ Ε.Σ. (CICR) κατὰ τὴν ἄφιξίν της εἰς Ἑλβετίαν.

Τὸ Αὐτοκρατορικὸν ζεῦγος ἐδεξιώθη ὁ Πρόεδρος τῆς Δ.Ε.Ε.Σ., κ. Marcel Naville. ὅστις, εἰς τὴν προσφώνησίν του, ἀνεφέρθη εἰς τοὺς δεσμούς, οἱ ὁποῖοι συνδέουν τὸ CICR καὶ τὸν Ἰαπωνικὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν καὶ ὑπεγράμμισε τὸν πρωταρχικὸν ρόλον τοῦ Ἐθνικοῦ τούτου Συλλόγου ἀπὸ τῆς γενέσεως τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

«Ἡ λαμπρὰ παρουσία τῶν Αὐτοκρατορικῶν Μεγαλειοτήτων σας, εἶπεν ὁ κ. Naville, ἀποτελεῖ πασιφανῆ μαρτυρίαν τοῦ ἐνδιαφέροντος τὸ ὁποῖον ἡ Αὐτοκρατορικὴ Οἰκογένεια, τὸ κράτος καὶ ὁ λαὸς τῆς Ἰαπωνίας δὲν ἔχουν παύσει νὰ ἐπιδεικνύουν ἀπὸ ἑκαντονταετίας περίπου εἰς τὰ ἀνθρωπιστικὰ ἰδεώδη τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Αὕτη ἀποτελεῖ διὰ τὸν Διεθνῆ Ἐρυθρὸν Σταυρὸν μιὰν πολύτιμον ἐνθάρρυνσιν εἰς τὰς προσπαθείας του διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δραστηριοτήτων του ὑπὲρ τῆς δεινοπαθούσης ἀνθρωπότητος».

Ὁ Πέτρος

Ἀπ' τὴν Ἀνατολὴ στὴ δοξασμένη
ὁ Πέτρος Ρώμη τὴν αἰώνια πάει,
πού 'χε τὴν Ἐκκλησιά της στερεωμένη
ὁ Παῦλος πιά, πού τώρα μαρτυράει.

Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ ἀρχινάει
ἐμπόρων ἴσως τάξις νειοφερμένη,
ἀληθινὸν Θεὸν πού προσκυνάει
καὶ προσφυγιὰ ἀδελφῶν κατατρεγμένη.

Αὐτὴν τὴν φυτεμένη ἤδη Ἐκκλησία
ἐπότιζεν ὁ Παῦλος, τὴ θυσία
μαζί του ὁ Πέτρος πού ἦλθε νὰ μοιράση.

Ἔτσι αἷμα ἀθῶο ὁ Νέρων θὰ χορτάση,
κ' οἱ δυὸ νὰ ἐκτελεσθοῦν ὅπως διατάσσει,
Ναῶν ἡ ἀδελφωμένη παρουσία.

ΘΕΟΔ. Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΕΡΑΝΟΣ 1971

2, 3 ΚΑΙ 4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
2 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΛΛΑΣ ΠΟΛΕΙΣ
5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟΝ

- *Ὁ Ε.Ε.Σ. ἐνοσήλευσε κατὰ τὸ 1971 εἰς τὰ ἐν Ἀθήναις, Βούλᾳ, Λέρῳ, Κονίτσῃ, Πύλῳ καὶ Ἰκαρίᾳ νοσοκομεῖα τον 18.460 ἀσθενεῖς.*

- *Παρέσχεν ἰατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν διὰ τῶν Ἐξωτερικῶν Ἰατρείων του καὶ ἐν Ἐπαρχίαις εἰς 76.268 ἄτομα.*

- *Παρέσχε πρώτας βοηθείας διὰ τῶν Σταθμῶν Ἀθηνῶν, Θεσσαλονίκης καὶ Πατρῶν εἰς 184.168 ἀσθενεῖς καὶ τραυματίας.*

- *Συνέλεξεν 11.642 λίτρα αἵματος καὶ πλάσματος καὶ διέθεσεν ἐξ αὐτῶν ἀρκετὴν ποσότητα δωρεάν.*

- *Ἐνίσχυσε δι' ἐφοδίων βοηθείας ἀξίας δραχμῶν 4.500.000, τοὺς πλημμυροπαθεῖς καὶ σεισμοπαθεῖς Ἐσωτερικοῦ καὶ Ἐξωτερικοῦ καὶ τὰ θύματα συρράξεως Ἰορδανίας, Ρουμανίας, Δ. Πακιστὰν καὶ Ν. Βιετνάμ, ἐδαπάνησε δὲ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων τῆς χώρας περὶ τὰ 29 ἑκατομ. δρχ.*

- *Διὰ τῆς Ὑπηρεσίας Ἀναζητήσεων ἐπέτυχεν ἐντὸς τοῦ 1970 τὴν ἀνεύρεσιν 703 προσώπων, τῶν ὁποίων ἀπὸ μακροῦ ἠγνοεῖτο ἡ τύχη, καί τὴν ἀνασύτεσιν τούτων μὲ τὰς οἰκογενείας των.*

ΣΤΑΘΗ ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΕΡΡΙΚΟΥ ΝΤΥΝΑΝ

(Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ Ἀπομνημονεύματά του)

Β'

Τὴν ἀρχὴ τῆς ἐπαγγελματικῆς του σταδιοδρομίας, ποὺ ὑπῆρξε ἄλλωστε πολὺ σύντομη, τὴν ἔκαμε ὁ Ἑρρῖκος Ντυνὰν στὴ γενέτειρά του Γενεύη, ὡς ὑπάλληλος σ' ἕνα χρηματιστικὸ γραφεῖο, σὲ ἡλικία 25 ἐτῶν. Λίγο ἀργότερα, τὸν προσέλαβε ἡ Ἀποικιακὴ Ἑταιρεία τοῦ Σετὶφ (1) καὶ τοῦ ἀνέθεσε μιὰ ἀποστολὴ στὸ Ἀλγέρι. Ἡ παραμονή του ἐκεῖ τοῦ ἔδωσε τὴν εὐκαιρία νὰ μελετήσῃ τὴν οἰκονομία τῆς χώρας. Ἐπρότεινε στὴ Διοίκησι τῆς Ἑταιρείας τὴν ἀπόκτησι ἐκτάσεων πού, μὲ κατάλληλη ὀργάνωσι καὶ μεθοδικὴ ἐκμετάλλευσι, θὰ μποροῦσαν νὰ γίνουν πολὺ παραγωγικές, ἰδίως σὲ δημητριακὰ καὶ νὰ καταστοῦν «σιτοβολὼν τῆς Γαλλίας». Παρὰ τὶς ἐπίμονες ὑπομνήσεις του, ἡ Ἑταιρεία ἔδειξε ἀδιαφορία στὶς προτάσεις του.

Συνέλαβε τότε ὁ Ντυνὰν τὴν ἰδέα νὰ ἀπευθυνθῇ στὸν ἴδιο τὸν Αὐτοκράτορα τῶν Γάλλων, τὸν Ναπολέοντα Γ'. Ὁ Ναπολέων βρισκόταν τότε στὴ βόρειο Ἰταλία, ὅπου τὰ Γαλλικὰ στρατεύματα ἐμάχοντο ἐναντίον τῶν Αὐστριακῶν κατακτητῶν τῆς χώρας (1859).

«Λίγες ἡμέρες πρὶν ἀπὸ τὴ μάχη τοῦ Σολφερῖνο — γράφει ὁ ἴδιος —

(1) Πόλις τοῦ Ἀλγερίου

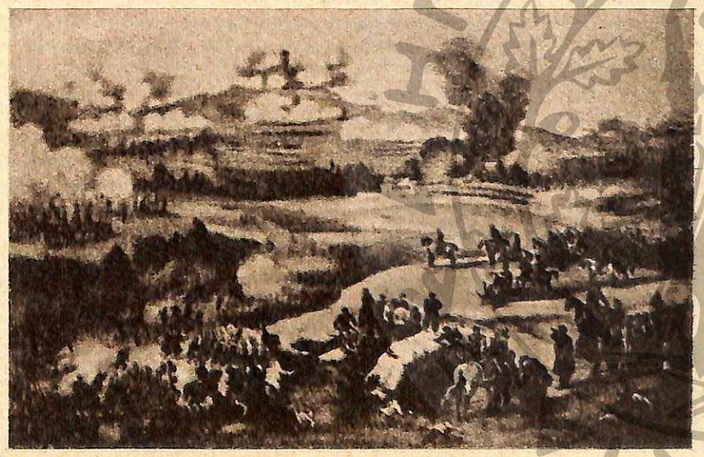
ἤμουν στὸ Ποντρεμόλι, στὰ Ἀπέννινα, ὅπου βρισκόταν τὸ ἐπιτελεῖο τοῦ Ναπολέοντος.. Εἶχα διασχίσει τὰ Ἀπέννινα μὲ ἕνα λεωφορεῖο, ὅπου ἤμουν ὁλομόναχος σ' ὅλο τὸ ταξίδι, γιατὶ ἡ κυκλοφορία ὀχημάτων πρὸς τὰ νότια εἶχε καταστῇ ἀδύνατη, ἐξ αἰτίας τῆς πορείας τοῦ Πέμπτου Σώματος τοῦ Γαλλικοῦ Στρατοῦ πρὸς βορρᾶν.

»Μόλις κατέβηκα ἀπὸ τὴν ἄμαξα, στὴν πλατεῖα τοῦ Ποντρεμόλι, βρέθηκα ἐμπρὸς στὸ Γενικὸ Ἐπιτελεῖο τοῦ Ναπολέοντος καὶ στὸ στρατηγὸ Κάρολο ντὲ Μπωφὸρ (οἰκογενειακὸν γνωστὸν τοῦ Ντυνάν) οἱ ὁποῖοι, περιστοιχιζόμενοι ἀπὸ στρατηγούς, ἀναζητοῦσαν τὸ σπίτι ὅπου, σ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν πλατεῖα, εἶχε κατοικήσει ὁ Λάντης. Ὁ στρατηγὸς μοῦ ἔδειξε τὸ σπίτι καὶ ἔπειτα ἐξέφρασε τὴν βαθειὰ ἔκπληξί του ποὺ μὲ συνήντησε τόσο ἀπροσδόκητα καὶ σὲ τέτοιες στιγμές. Εἶδα καὶ τὸν Ναπολέοντα, ὁ ὁποῖος μοῦ ἔδειξε πάντοτε εἰλικρινὲς ἐνδιαφέρον. Ἐκεῖνος, μετὰ τὴν πτῶσι τῆς Αὐτοκρατορίας, ὅταν ἔμαθε, πολὺ ἀργά, τὶς μεγάλες ἀντιξοότητες τῆς τύχης μου, εἶπε τὰ ἀκόλουθα λόγια: «Ἂν ἤμουν ἀκόμη Αὐτοκράτωρ, θὰ εἶχα δώσει στὸν κ. Ντυνὰν ἕνα ἑκατομμύριο, γιατὶ γνωρίζω ὅλα ὅσα ἔχει κάμει γιὰ νὰ δημιουργήσῃ τὸν διεθνῆ ὀργανισμὸ περιθάλψεως τῶν τραυματιῶν».

»Ἀλλὰ σ' αὐτὴ τὴ συνάντησι μὲ τὸ στρατηγὸ ντὲ Μπωφόρ, μὲ ἀπασχολοῦσε πολὺ ἡ μελλοντικὴ τύχη τῶν τραυματιῶν, ἐπειδὴ ὁ πόλεμος ἔδειχνε τότε ὅτι θὰ ἦταν μακροχρόνιος καὶ τρομερός. Ἐμίλησα γι' αὐτὸ στὸ στρατηγὸ ντὲ Μπωφόρ, ἄνθρωπο μὲ πολὺ ἀνθρωπιστικὰ αἰσθήματα, κ' ἐκεῖνος μοῦ ἀπήντησε σὲ φιλικὸ τόνο: «Δὲν γίνεται ὀμελέττα, χωρὶς νὰ σπάσῃς αὐγά». Ἔπειτα πρόσθεσε: «Διασχίσατε ἀμέσως τὰ Ἀπέννινα, ἂν θέλετε νὰ παρευρεθῆτε σὲ μία μεγάλη μάχη — μὴ χάνετε καιρό». Ἀκολούθησα τὴ συμβουλή του. Περιηγητὴς ἤμουν βέβαια, ἀλλὰ ἕνας περιηγητὴς ποὺ τὸν ἀπασχολοῦσαν ζητήματα ἀνθρωπιστικά. Ἡ ζέστη ἦταν ἀφόρητη. Ὁ στρατηγὸς μ' ἐπληροφόρησε ὅτι εἶχε χάσει μερικοὺς στρατιῶτες, ποὺ πέθαναν ἀπὸ ἡλίασι. Μοῦ ἔδωσε ἕνα γράμμα γιὰ τὸ στρατάρχη Μὰκ-Μαόν. «Ἂν καὶ δὲν ἔχετε ἀνάγκη — μοῦ εἶπε — γιατὶ ὁ στρατάρχης σᾶς γνωρίζει καλά».

»Τέλος, χωρὶς νὰ χρονοτριβήσω γιὰ νὰ γευματίσω στὸ Ποντρεμόλι, ἔφυγα ἀπὸ τὸ μέρος αὐτό, μὲ τὴν ἴδια ἄμαξα ποὺ μὲ εἶχε φέρει, καὶ ξαναπέρασα τὰ Ἀπέννινα τὴ νύχτα. Ἤμουν ὁ μόνος ταξιδιώτης. Γιὰ νὰ εὕρω αὐτὸ τὸ μυστηριῶδες πέμπτο Σῶμα στρατοῦ, εἶχα ἀναγκασθῆ νὰ κάμω πολυάριθμα «ζίγκ-ζάγκ», γιὰ νὰ κατορθώσω νὰ τὸ συναντήσω. Ἐστάθηκα τυχερός. Ὀφείλω νὰ πῶ ὅτι τὸ γράμμα ποὺ μοῦ εἶχε δοθῆ γιὰ τὸν στρατάρχη Μὰκ-Μαόν, μοῦ χάριζε ἐξαιρετικὴ ἐμπιστοσύνη. Ἀλλ' αὐτὸ ἦταν μόνον ἡ ἀρχή. Εὑρέθηκα ἀναγκασμένος νὰ παίρνω πότε τὸ λεωφορεῖο, πότε ἕνα μικρὸ ἁμάξι, πότε μία θέσι σὲ ταχυδρομικὴ ἅμαξα ἢ ἕνα μόνιππο, γιὰ νὰ πραγματοποιήσω αὐτὸ τὸ ταξίδι ἕως τὸ Καστιλιόνε, Σολφερῖνο, Μπορυγκέττο καὶ Καβριάνα... Δὲν εἶναι ἀλήθεια αὐτὸ ποὺ ἔγραψε μία ἐφημερίδα, ὅτι ταξίδευσα στὴν Ἰταλία γιὰ ὑποθέσεις. Ἐπίσης δὲν εἶναι ἀλήθεια αὐτὸ ποὺ ἰσχυρίσθη μία ἄλλη ἐφημερίδα, ὅτι εἶχα ἐξασφαλίσει ἕνα φύλλο ἐλευθέρας διόδου, ἀπὸ τὶς πολιτικὲς καὶ τὶς στρατιωτικὲς ἀρχές. Δὲν εἶχα τίποτε τέτοιο· καὶ τὸ ἐκπληκτικώτερο εἶναι ὅτι δὲν μοῦ χρειάσθηκε, τὶς ἡμέρες ποὺ προηγήθηκαν ἢ ἀκολούθησαν τὴν

(Συνέχεια στὴ σελίδα 28)

Σολφερῖνο, 24 Ἰουνίου 1859

ΑΓΓ. ΒΑΡΕΛΛΑ

Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΤΗΣ

Ὁ δάσκαλος τῆς ἔκτης Δημοτικοῦ ἦταν ἕνας νέος, χαρούμενος ἄνθρωπος καὶ φανατικὸς φίλαθλος. Αὐτὸ τὸ ἤξεραν ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου γιατὶ συχνὰ κουβέντιαζε μαζί τους ἀθλητικὰ κι ἔκανε τὸν τερματοφύλακα στὰ μάτς τοῦ μεγάλου διαλείμματος.

Ἡ ὁμάδα ποὺ ἀγαποῦσε καὶ λάτρευε ἦταν τὰ «Τρίκαλα», τὸ χωριό του, ὅπως ἔλεγε. Ἐκεῖ κοντὰ πρωτόειδε τὸ φῶς, μεγάλωσε, ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα κι ἔδωσε τὶς πρῶτες του... κλωτσιές. Ὅταν ἔλεγε «Τρίκαλα» κολλοῦσε τὸ στόμα του καὶ τὰ μάτια του ἔλαμπαν ἀπὸ τρυφερότητα καὶ νοσταλγία.

Ἔλεγε λοιπὸν στὰ παιδιά, ὅτι ἀπὸ μικρὸς εἶχε κάνει στὸ χωριό του ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα. Τὰ χω-

Σχεδίασμα ΑΝ. ΒΩΤΤΗ

ριατόπουλα ἔπαιζαν στὸ δροσερὸ γρασίδι τῶν λειβαδιῶν μὲ μιὰ μπάλα καμωμένη ἀπὸ σφικτοδεμένα κουρέλια ἢ μὲ κουκουνάρια πεύκων ἢ μὲ ὥριμα μῆλα, ἢ τέλος πάντων μ' ὅ,τι ἄλλο στρογγυλὸ ἔπεφτε στὰ πόδια τους. Κάποτε, θυμᾶται, κλώτσησε ἀκόμα καὶ τὸ φρέσκο αὐγὸ ποὺ εἶχε κάνει ἡ κότα τους στὸ θάμνο τῆς αὐλῆς. Τὸ ξύλο ποὺ ἔφαγε ἀπὸ τὴ μάνα του θὰ τοῦ μείνῃ ἀλησμόνητο.

Τὰ παιδιὰ τῆς ἔκτης τὸν ἀγαποῦσαν καὶ τὸν σέβονταν τὸν φίλαθλο τὸ δάσκαλό τους, γιατὶ εἶχε ἕνα δικό του τρόπο νὰ γίνεται καὶ ἀγαπητὸς καὶ σεβαστός. Ὄρθιος ἐπάνω στὴν ἕδρα, σὰν μαέστρος, διηύθυνε μὲ μιὰν ἀόρατη μπαγκέτα τὸ μάθημα, ποὺ γινόταν ἄλλοτε σὲ τόνο «κρετσέντο» ἄλλοτε σὲ τόνο «ἀλλέγκρο ἢ μοντεράτο» ὅπως λένε στὴ γλῶσσα τῆς μουσικῆς, κι ἄλλοτε σ' ἕνα μαλακὸ «πιανίσσιμο», ὅπου δὲν ἀκουγόταν παρὰ μόνο ἡ δικὴ του φωνὴ καὶ τὸ τρίξιμο τῆς πέννας ἐπάνω στὰ τετράδια.

Στὸ μάθημα τῆς Ἱστορίας ἦταν συναρπαστικός. Εἶχε πραγματικὸ πάθος μὲ τοὺς ἥρωες καὶ τὰ ἱστορικὰ πρόσωπα, ποὺ τοῦ ἄρεσε νὰ τὰ ζωντανεύῃ μὲ τὶς ὁμιλίες του. Πολλὲς φορὲς τὰ παιδιὰ εἶχαν τὴν ἐντύπωσι ὅτι αὐτὰ τὰ ἱστορικὰ πρόσωπα κυκλοφοροῦσαν μέσα στὴν τάξι, δίπλα τους. Τὸ δωμάτιο γέμιζε ἤχους ἀπὸ τὸ παρελθὸν κι ἀπὸ ἐνδοξες μάχες. Ἀνέκδοτα, ποιήματα, μικρὲς χαριτωμένες ἱστορίες, ὅλα τὰ ἐπιστράτευε ὁ δάσκαλος γιὰ νὰ κάνῃ τὸ μάθημά του εὐχάριστο καὶ δροσερό, σὰν ἕνα ποτήρι κρύο νερό, ποὺ ὅλα τὰ παιδιὰ ἤθελαν νὰ πιοῦν, νὰ ξεδιψάσουν.

Στὰ Μαθηματικὰ ἦταν πολὺ αὐστηρός. Δὲν ἐπέτρεπε τὸν παραμικρὸ ψίθυρο. Ἐκεῖ ἡ «μπαγκέτα» του γινότανε δυναμική. Μὰ στὴν πιὸ κρίσιμη στιγμή, ὅταν τὰ μυαλουδάκια τῶν παιδιῶν εἶχαν ζαλιστῆ ἀπὸ τὴν ἔντασι καὶ τὴν προσπάθεια, ἔλεγε ἕνα ἀστεῖο ἢ ἕνα χωρατὸ κι ἀμέσως ἡ ἀτμόσφαιρα γινότανε ζεστή, ὁ πάγος ἔσπαζε κ' ἔμπαινε ἀπὸ τὰ παράθυρα ὁ ἀνοιξιάτικος ἥλιος.

Ἂν ἔκανε λάθος ὁ Θωμᾶς στὴ σκέψι κι ἔπαιρνε στραβὸ δρόμο στὴ λύσι τοῦ προβλήματος, τὸν διέκοπτε γιὰ νὰ τοῦ πῇ :

— Θωμᾶ, εἶσαι ὀφ-σάϊντ!

Ἡ αἴθουσα γέμιζε ἀπὸ ἕνα κελάρυσμα παιδικοῦ γέλιου κι ὁ Θωμᾶς, ξαλαφρωμένος, ἄρχιζε νὰ λύνῃ διαφορετικὰ τὸ πρόβλημα.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς, ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς ἔκτης, περίμεναν ν' ἀκούσουν — μὲ ἀγωνία — τ' ἀποτελέσματα τῶν ποδοσφαιρικῶν ἀγώνων. Ἤξεραν, πὼς ἂν ἔχαναν τὰ Τρίκαλα, τὴν ἄλλη μέρα πρωῒ-πρωῒ ὁ δάσκαλος θὰ τοὺς ἔβαζε διαγώνισμα στὴν Ἱστορία. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ μελετήσουν πολὺ καλὰ γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ ἄριστα. Ἂν τὰ Τρίκαλα εἶχαν κερδίσει, εἶχαν κι ἐκεῖνα χαρά, γιὰ τὴ χαρὰ τοῦ δασκάλου τους.

Κάποια μέρα, τὴν ὥρα ἀκριβῶς τῆς Γυμναστικῆς, ὁ οὐρανὸς ἄνοιξε τὶς πόρτες του καὶ ἡ βροχὴ ἔπεσε μὲ τὸ κανάτι. Τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν στὸ παράθυρο, κοίταξαν ἔξω μὲ μελαγχολία καὶ κάθησαν στὸ θρανίο τους ἀπελπισμένα. Θὰ ἔχαναν τὸ καλύτερό τους μάθημα.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ μπῆκε μέσα ὁ δάσκαλος.

— Ἤρθα νὰ σᾶς κάνω παρέα, εἶπε κι ἀνέβηκε στὴν ἕδρα. Μὲ θέλετε;

— Ναί! Ναί! φώναξαν τὰ παιδιά.

— Τὶ θέλετε νὰ ποῦμε;

— Ποδοσφαιρικά, κύριε! εἶπε ὁ Ἀνδρέας. Νὰ μιλήσουμε γιὰ τὰ Τρίκαλα, τὴν ὁμάδα σας, ποὺ κέρδισε χτὲς ἐκτὸς ἕδρας.

— Ὄχι, παίζουμε! εἶπε μὲ καμάρι ὁ δάσκαλος. Τὰ Τρίκαλα, Ἀνδρέα, εἶναι σπουδαία ὁμάδα καὶ νὰ μοῦ τὸ θυμηθῆς: Πολὺ γρήγορα θὰ πάρουν τὸ πρωτάθλημα.

Ξαφνικὰ ἔγινε πολὺ σοβαρός. Ἀκούμπησε τὴν πλάτη του στὸν τοῖχο, ἔνωσε τὰ δυό του χέρια στὸ στῆθος καὶ εἶπε :

— Μὰ πάλι ποδοσφαιρικὰ νὰ ποῦμε; Θέλω στ' ἀλήθεια νὰ κουβεντιάσωμε μερικὰ πράγματα σὰν καλοὶ φίλοι. Ξέρετε πόσο πονάω γιὰ τὸ χωριό μου, γιὰ τὴν ὁμάδα μου, πόσο χαίρομαι ὅταν νικᾶ, πόσο λυπᾶμαι, ὅταν χάνῃ. Ἄνθρωπος εἶμαι κι ἐγώ, ἔχω τὶς προτιμήσεις μου. Μὰ δὲν εἶναι τὸ ποδόσφαιρο ἡ ζωή μου καὶ ἡ ἔννοια μου! Τὰ ἀθλητικὰ πρέπει νὰ εἶναι γιὰ ὅλους μας τὸ ἁλάτι καὶ τὸ πιπέρι. Ἕνα ξέσπασμα μετὰ τὶς ὑποχρεώσεις μας. Κάτι ποὺ μᾶς κάνει νὰ ξεφεύγωμε ἀπὸ τὶς σκοτοῦρες τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ὅπως ἀκριβῶς ἕνας περίπατος στὴν ἐξοχή, μιὰ συναυλία, μιὰ παράστασι στὸ θέατρο. Σᾶς ξαναλέω. Μὲ τὰ ἀθλητικὰ δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε τὶς ὑποχρεώσεις μας. Ὑπάρχουν κι ἄλλα πράγματα στὴ ζωή, ποὺ πρέπει νὰ ξέρουμε καὶ νὰ μᾶς ἐνδιαφέρουν γιὰ νὰ λεγώμαστε ἄνθρωποι σωστοὶ καὶ μορφωμένοι. Δὲν ξέρω, ἂν μὲ καταλαβαίνετε. Ποιὸς ἀπὸ σᾶς — ἂς ποῦμε — ξέρει ποιὸς εἶναι ὁ Παστὲρ καὶ τὶ τοῦ ὀφείλει ἡ ἀνθρωπότητα;

— Ἐγώ, κύριε! εἶπε ὁ Ἀλέκος. Ὁ Παστὲρ δὲν ἀνακάλυψε τὰ μικρόβια τοῦ ἀέρα καὶ τὴν ἀπολύμανσι;

— Μπράβο, Ἀλέκο! Πολὺ καλὰ εἶπε ὁ δάσκαλος ἐνθουσιασμένος. Σκέφτηκα τώρα δὰ ἕνα παιχνίδι. Ἐσεῖς θὰ ἀποτελέσετε μιὰ ὁμάδα κι ἐγὼ — μόνος μου — ἄλλη μία. Ἂν ἀπαντᾶτε σωστὰ στὶς ἐρωτήσεις ποὺ θὰ σᾶς κάνω, θὰ εἶναι σὰν νὰ μοῦ βάζετε... γκόλ! Ἂν δὲν ἀπαντᾶτε σωστὰ θὰ παίρνω τὸν βαθμὸ ἐγώ. Κι ὅποιος νικήσῃ. Σύμφωνοι;

— Σύμφωνοι! Σύμφωνοι! φώναξαν ξετρελλαμένα τὰ παιδιά.

— Ἐρώτησι πρώτη. Ποιὸς ξέρει νὰ μοῦ πῇ τὴν ἑνδεκάδα τοῦ Παναθηναϊκοῦ, τοῦ Ὀλυμπιακοῦ καὶ τῆς Α.Ε.Κ.;

Ὅλα τὰ παιδιὰ σήκωσαν τὰ χέρια σὰν τρελλὰ ν' ἀπαντήσουν καὶ κέρδισαν μιὰ μονάδα.

— Ἔκτακτα! εἶπε γελώντας ὁ δάσκαλος. Ἔτσι ἀκριβῶς ὅπως ξέρετε τὰ ὀνόματα τῶν παικτῶν, θέλω νὰ ξέρετε καὶ τὰ ὀνόματα μερικῶν ἀνθρώπων ποὺ προχώρησαν τὴν ἀνθρωπότητα ἕνα βῆμα μπροστὰ μὲ τὰ ἔργα τους. Εἶναι ἐρωτήσεις ἁπλὲς καὶ τὸ παιχνίδι ἀρχίζει. Ποιὸς ἀνακάλυψε τὴν πενικιλίνη; ποὺ ἔσωσε χιλιάδες ἀνθρώπους;

— Ἄχ! Ἄχ! τὸν ξέρω, ἔκανε ὁ Ἀνδρέας! Εἶναι ὁ Φί... ὁ Φού...

— Ὁ Φούσκας; γέλασε ὁ δάσκαλος.

— Ὄχι, ὄχι, κύριε, ἔκανε ὁ Ἀνδρέας μὲ ἀμηχανία. Ὁ Φού... ἀπὸ φοὺ ἀρχίζει...

— Ἀπὸ φοὺ ἀρχίζει, ἀλλὰ πῶς τελειώνει; Ξέρει κανένας ἄλλος;

Κανεὶς δὲν ἤξερε ἀκριβῶς. Ὁ δάσκαλος ἔγραψε στὸν πίνακα μὲ τὴν κιμωλία: Δάσκαλος 1: Παιδιὰ: 1.

— Τὴν πενικιλλίνη τὴν ἀνεκάλυψε ὁ Φλέμιγκ. Ἐρώτησι δεύτερη : Ποιὸς συνθέτης ἔγραψε τὴν ἑνάτη συμφωνία;

— Ὁ Μπάχ! ξελαρυγγίστηκε ὁ Λουκᾶς.

— Ἄχ καὶ μπάχ! Καημένε Μπετόβεν! Ποῦ εἶσαι νὰ δῇς πῶς σοῦ κλέβουν τὰ ἔργα σου, ἀναστέναξε ὁ δάσκαλος.

— Ναί! Ὁ Μπετόβεν τὴν ἔγραψε. Καλὰ λέτε, κύριε!

Τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ ἐκνευρίζωνται. Ὁ δάσκαλος ἔγραψε στὸν πίνακα : Δάσκαλος : 2. Παιδιά : 1.

Οἱ ἐρωτήσεις πέφτανε σὰν κεραυνοὶ ἐπάνω στὰ παιδιά, ποὺ ἤθελαν τώρα μὲ κάθε τρόπο νὰ βάλουν γκὸλ στὸ δάσκαλο.

— Ποιὸς ἀνακάλυψε τὸν ἠλεκτρισμό; Ποιὸς εἶναι ὁ Νεύτων; Ποιὸς ἔγραψε τὸ ἐπίγραμμα τῶν Ψαρῶν; Ποιοὶ ἦταν οἱ ἀρχιτέκτονες τῆς Ἀκροπόλεως; Πῶς λέγεται ὁ γλύπτης τοῦ Δισκοβόλου; Ποιὸς ἀνακάλυψε τὴν τυπογραφία; Ποιὸς ἔκανε πρῶτος τὸν περίπλου τῆς γῆς; Ποιὰ ἦταν τὰ ἱδρυτικὰ μέλη τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας; Ποιὸς εἶπε πρῶτος ὅτι ἡ γῆ κινεῖται; Ποιὸς ἀρχαῖος Ἕλληνας φιλόσοφος μίλησε πρῶτος στοὺς ἀνθρώπους γιὰ τὴ διάσπασι τοῦ ἀτόμου; Καὶ ἄλλα πολλά.

Ἡ βροχὴ εἶχε τελειώσει. Τὰ παιδιὰ μποροῦσαν νὰ βγοῦν ἔξω στὴν αὐλή, ἂν τὸ ἤθελαν. Μὰ ἡ προσοχή τους ἦταν στραμμένη ἐκεῖ, στὸ δάσκαλό τους, ποὺ ἔγραφε κάθε τόσο στὸν πίνακα τὸ σκόρ! Ὅταν κτύπησε τὸ κουδούνι, τὰ παιδιὰ ἤθελαν ἀκόμη πέντε βαθμοὺς γιὰ νὰ ἰσοφαρίσουν τὸν δάσκαλο! Παραδέχτηκαν μὲ ἱπποτισμὸ τὴν ἥττα τους καὶ τοῦ ὑποσχέθηκαν τὴν ἄλλη φορὰ ποὺ θὰ βρέχῃ νὰ τὸν νικήσουν.

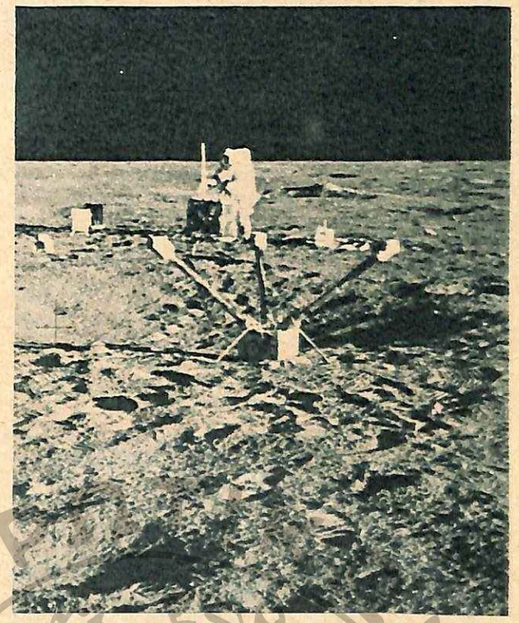
Ὁ δάσκαλος βγῆκε ἀπὸ τὴν τάξι συγκινημένος. Τὰ παιδιὰ τὸν χειροκροτοῦσαν καὶ φώναζαν : «Ζήτω τὰ Τρίκαλα! Ζήτω τὰ Τρίκαλα!».

ΝΕΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

Ο ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΟΣ ΠΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΕΥΡΩΠΗΣ

44-50 ὑπὸ τὸ μηδὲν στὰ Αὐστριακὰ βαθουλώματα

Ἐπιστήμονες ἐρευνηταὶ ἀνεκάλυψαν τελευταῖα ἔπειτα ἀπὸ ἐπίμονες, ἐπίμοχθες, ἐντατικὲς ἔρευνες τὸν κατεψυγμένον πόλο τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης, δηλαδὴ τὸν «πόλο ψύχους», ποὺ συγκεντρώνει ἔπειτα ἀπὸ τὸν βόρειο πόλο, τὸ μεγαλύτερο κρύο στὴν περιοχὴ αὐτὴ τῆς ἠπείρου μας. Ὅταν ἐπικρατῇ κανονικὸς χειμωνιάτικος καιρός, τὸ γεωγραφικὸ αὐτὸ σημεῖο δεί-

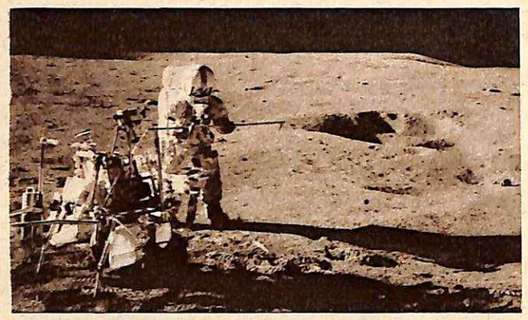
Τὸ μαγνητόφωνο ἐπιφανείας τοῦ «Ἀπόλλων 12» ἐφωτογραφήθηκε ἀπὸ τὸν ἀστροναύτη Αἴλαν Μπήην, μόλις τὸ εἶχε τοποθετήσει κοντὰ στὸ μέρος τῆς προσεληνώσεως τοῦ διαστημοπλοίου στὴν περιοχὴ ποὺ ὀνομάζεται ὠκεανὸς τῶν θυελλῶν. Ὁ ἀστροναύτης Τσάρλς Κόνραδ νεώτερος διακρίνεται στὸ βάθος κατευθύνοντας τὴν κεραία βραχέων κυμάτων πρὸς τὴν γῆ. Ἡ συσκευὴ λειτουργεῖ διαρκῶς κατὰ τὴν σεληνιακὴ ἡμέρα καὶ νύκτα τροφοδοτουμένη μὲ ρεῦμα ἀπὸ ἐκεῖ κοντὰ τοποθετημένη γεννήτρια.

χνει θερμοκρασία 40 καὶ 50 βαθμῶν Κελσίου κάτω ἀπὸ τὸ μηδέν. Ἀκραῖο ὅριο ψύχους παρετηρήθη μάλιστα ἕως 52 βαθμῶν κάτω ἀπὸ τὸ μηδέν.

Ὁ κατεψυγμένος πόλος εὑρέθηκε μέσα σὲ χωνοειδὲς βαθούλωμα ποὺ ἔχει διάμετρο ἑκατοντάδων μέτρων καὶ κινεῖται σὲ ὀρεινὸν λιβαδότοπο τῆς βόρειας Αὐστρίας, 1300 μέτρα ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας. Τέτοια βαθουλώματα ὀνομάζονται Γερμανικὰ Doline, ἀλλὰ ἡ λέξις εἶναι κροατικὴ καὶ σημαίνει κοιλάδα. Ἡ γεωλογικὴ των προέλευσις ἀνάγεται σὲ διάβρωσι τοῦ ἀσβεστούχου ἐδάφους ἀπὸ νερὰ ποὺ παράγει τὸ λειώσιμο, ἡ «τῆξις», τοῦ χιονιοῦ στοὺς πλαγιὲς τῶν ὑψηλῶν βουνῶν.

Οἱ χαμηλὲς θερμοκρασίες παρατηροῦνται κανονι-

κὰ εὐθὺς ἔπειτα ἀπὸ τὸ χιόνισμα, τὶς λεγόμενες «χιονοπτώσεις», ὁπότε τὸ θρεμόμετρο φθάνει στοὺς 40 καὶ 50 βαθμοὺς ἔως σὲ ὕψος 50 ἑκατοστομέτρων ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἔδαφος. Οἱ ψυχρότεροι μῆνες εἶναι ὁ

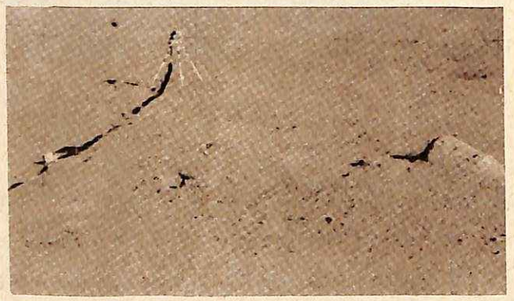

Τὸ φορητὸ μαγνητόμετρο τοῦ διαστημοπλοίου «Ἀπόλλων 14», συσκευὴ ποὺ λειτουργεῖ μὲ μπαταρία, προορίζεται γιὰ νὰ μεταφέρεται ἀπὸ τοὺς ἀστροναῦτες κατὰ μῆκος ὡρισμένης ἐπιφανείας γιὰ νὰ καταγράφη μετρήσεις τοῦ μονίμου μαγνητικοῦ πεδίου τῆς σελήνης σὲ διάφορα κατατόπια. Ὁ ἀστροναύτης Σέπαρντ διακρίνεται τὴ στιγμὴ ποὺ χειρίζεται πίσω ἀπὸ τὸν μεταφορέα ἄλλο ἀντικείμενο ἀπὸ τὰ ἐφόδια.

Φεβρουάριος καὶ ὁ Μάρτιος. Ἀνάλογη μὲ τὸ ψῦχος αὐτὸ εἶναι καὶ ἡ βλάστησι πού, στὸ κέντρο τοῦ «χωνιοῦ» αὐτοῦ, τῆς Doline, παρουσιάζει σιβηρικὸν χαρακτῆρα.

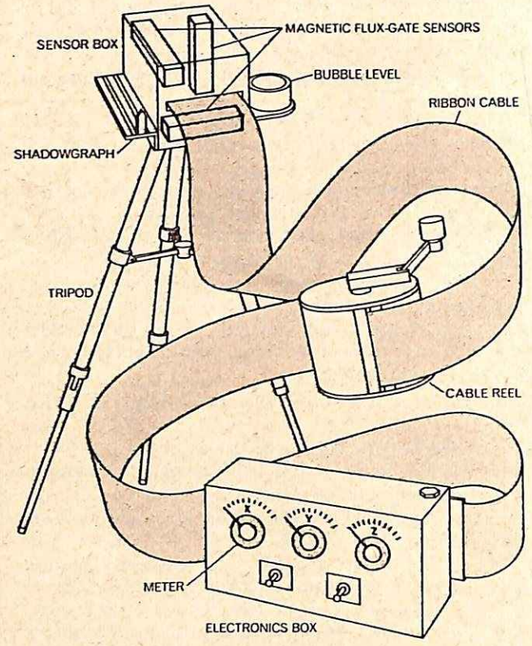
Ὁ μαγνητισμὸς τῆς σελήνης

Οἱ λεγόμενοι «ἀστροναῦται» τῶν διαστημοπλοίων «Ἀπόλλων 12» καὶ «Ἀπόλλων 14», ἀνάμεσα στὰ ὅσα εἶχαν νὰ ἐκτελέσουν ἔπειτα ἀπὸ τὴν προσελήνωσί των, ἑτοποθέτησαν, καθὼς δείχνει ἡ φωτογραφία, μαγνητόμετρα στὴν ἐπιφάνεια τοῦ σεληνιακοῦ ἐδάφους.

Στὴ φωτογραφία αὐτὴ ὁ διαγνωστικὸς τρίπους, στημένος 15 μέτρα πιὸ πέρα ἀπὸ τὸ «ἠλεκτρονικὸ κιβώτιο», ποὺ παραμένει ἐπάνω στὸ μεταφορικὸ ὄχημα κατὰ τὴν διάρκεια τῶν μετρήσεων. Ἀφοῦ συμπληρώση τὶς μεταβιβάσεις στὴν γῆ, ὁ ἀστροναύτης συμμαζεύει τὴ συσκευή, περιτυλίγει τὴν ταινία τοῦ καλωδίου καὶ συνεχίζει τὴν πορεία του ἐπάνω στὴν ἐπιφάνεια τοῦ φεγγαριοῦ.

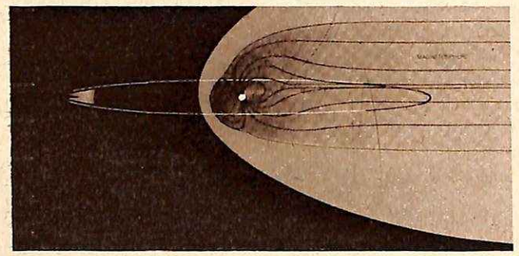
Τὸ πόρισμα τῆς μετρήσεως ἀπέδειξε ἕως τώρα ὅτι ὑπάρχουν δύο «τύποι» σεληνιακοῦ μαγνητικοῦ πεδίου: μόνιμα μαγνητικὰ πεδία ποὺ ὀφείλονται σὲ μαγνητικὰ ἀπολιθώματα καὶ παροδικὰ μαγνητικὰ πεδία ποὺ προέρχονται ἀπὸ ἠλεκτρικὰ ρεύματα παραγόμενα βαθειὰ στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ φεγγαριοῦ. Οἱ μαγνητικὲς αὐτὲς μετρήσεις παρέχουν τὴν μοναδικὴ πληροφορία σχετικὰ μὲ τὴν ἱστορία καὶ τὴν παροῦσα φυσικὴ κατάστασι τῆς σελήνης. Ἡ προέλευσις

Ἡ εἰκόνα αὐτὴ μᾶς δείχνει τὴν σύνθεσι τοῦ λεγομένου φορητοῦ σεληνιακοῦ μαγνητομέτρου. Τὸ κάτω μέρος τοῦ πίνακος δείχνει τὰ ἀποτελέσματα τῶν μετρήσεων. Αὐτὰ τὰ διαβάζει ὁ ἀστροναύτης καὶ τὰ μεταδίδει στὴ γῆ.

τοῦ μαγνητισμοῦ τῶν ἀπολιθωμάτων εἶναι ἄγνωστη καὶ ἐμφαίνει κάποιαν μυστηριώδη περίοδο τῆς ἱστορίας τοῦ φεγγαριοῦ.

Τὰ παροδικὰ αὐτὰ μαγνητικὰ πεδία παρέχουν

Τὰ βέλη ἀριστερὰ ὑποδηλώνουν, ἐμφαίνουν τὸ ρεῦμα τοῦ «ἡλιακοῦ ἀνέμου». Τὸν ἡλιακὸν ἄνεμον τὸν συνιστοῦν «σωματίδια» ποὺ φυσιοῦνται ἔξω ἀπὸ τὸν ἥλιο μὲ «ὑπερηλιακὲς» ταχύτητες καὶ σαρώνουν τὸ μαγνητικὸ πεδίο τῆς γῆς ποὺ εἶναι γνωστὸ ὡς «μαγνητικὴ σφαῖρα». (Στὴν εἰκόνα εἶναι ἡ σταχτιὰ ἐπιφάνεια). Ἡ μαγνητικὴ σφαῖρα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἐπενεργεῖ ὡς φράγμα ἐναντίον τοῦ ἡλιακοῦ ἀνέμου. Στὴν εἰκόνα τὸ φράγμα αὐτὸ ἐμφαίνεται σὰν «μέτωπον συγκρούσεως» σὲ σχῆμα τόξου (εἶναι ἡ κόκκινη ἐπιφάνεια ποὺ περιβάλλει τὴν μαγνητικὴ σφαῖρα τῆς γῆς). Ἀλλὰ καὶ τὸ φεγγάρι ὑπόκειται στὸν ἐλεύθερα πνέοντα ἡλιακὸ ἄνεμο. Ἡ ἐνδιάμεση μαγνητικὴ περιοχὴ (αὐτὴ ποὺ στὴν εἰκόνα τείνει πρὸς τὴν γῆ) ἐπηρεάζεται ἀπὸ ἀστάθμητη ροὴ ἡλιακῶν σωματιδίων καὶ τὰ πιὸ ἀνήσυχα πεδία τῆς σεληνιακῆς τροχιᾶς.

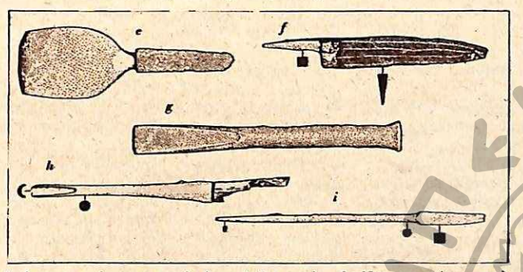
δεδομένα, θεμελιακὰ δηλαδὴ θετικὰ στοιχεῖα γιὰ τὸν ὑπολογισμὸ τῆς «ἠλεκτρικῆς ἀντοχῆς» καὶ τῆς θερμοκρασίας τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς σελήνης.

Τὸ σεληνιακὸ μαγνητόμετρο δύναται νὰ θεωρηθῆ τὸ νεώτερο, σύγχρονο ἀντίστοιχο συμπλήρωμα τοῦ πρώτου πλανητικοῦ μαγνητικοῦ πειράματος ποὺ εἶχε ἐπιχειρήσει ὁ Γουΐλλιαμ Τζίλμπερτ τὸ 1600 μὲ τὴ βοήθεια μαγνητικῆς βελόνης. Ἡ βελόνη αὐτὴ ἔκλινε πρὸς τὴν γῆν. Ὁ μαγνητισμὸς τῆς γῆς σχετίζεται μὲ τὴν «ἠλεκτρικὴν ἀντίστασι» καὶ τὴν θερμοκρασία τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς. Πολύχρονες μετρήσεις κατέδειξαν ἀπὸ τότε ὅτι τὸ λειωμένο (ρευστὸ) ἐσωτερικὸ τοῦ πλανήτη μας, τῆς Γῆς, περιστρέφεται μὲ κάπως μικρότερη ταχύτητα παρὰ ὁ φλοιός. Ἡ διαφορὰ τῆς περιστροφικῆς αὐτῆς κινήσεως παράγει πιθανότατα τὴν δυναμικὴ λειτουργία ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ νὰ ἐξηγηθῆ τὸ μαγνητικὸ πεδίο τῆς γῆς.

ΔΥΤΕΣ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΥ ΒΥΘΟΥ ΑΝΑΣΕΡΝΟΥΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΦΟΡΤΗΓΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 625 μ.Χ.

Ἡ πρόοδος ποὺ ἔχει ἐπιτελέσει τὰ τελευταῖα χρόνια ἡ τεχνικὴς τῆς ἔρευνας τῶν θαλασσῶν, ὁδηγεῖ κάθε τόσο σὲ καταπληκτικὲς ἀνακαλύψεις ἀρχαίων καὶ παλαιῶν σκαφῶν. Τὰ πλεούμενα αὐτὰ τὰ εἶχαν βουλιάξει ἐχθρικὰ πολεμικὰ πλοῖα ἢ τρικυμίες. Ἀλλὰ καὶ κάθε λογῆς ἀτυχήματα συμβαίνουν κατὰ τὸν πλοῦν στὰ πλοῖα, εἴτε ἱστιοφόρα εἶναι, εἴτε ἀτμόπλοια, ἀτυχήματα ποὺ καταλήγουν στὸν χαμό των. Ὅπως καὶ τὸ ἄπειρο ποὺ περιβάλλει τὸ πλανητικὸ σύστημα, ἔτσι καὶ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς θάλασσας κρύβει πολλὰ μυστήρια καὶ μυστικά.

Ἡ ἀνέλκυσις, ὅπως λέγεται, βυθισμένων πλοίων

Διάφορα σύνεργα καὶ ἐργαλεῖα ποὺ εὑρέθηκαν μέσα στὸ ναυαγημένο βυζαντινὸ πλοῖο.

ἐνδιαφέρει πρῶτα πρῶτα τὴν ἐπιστήμη, εἴτε γιὰ ἀρχαιολογία πρόκειται, εἴτε γιὰ ἱστορία τῆς ναυπηγικῆς τέχνης. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἄμεσο ὑλικὸ συμφέρον παρακινεῖ ὅσους ἔχουν τὴν πρωτοβουλία τέτοιων ἀναζητήσεων καὶ ἐρευνῶν, ποὺ ἐνδεχόμενο νὰ καταλήξουν στὴν εὕρεσι θησαυρῶν, ὄχι βέβαια ἐμπορευμάτων ποὺ τὰ ἔχει φθείρει ἡ διαβρωτικὴ ἐπενέργεια τοῦ νεροῦ, ἀλλὰ χρυσῶν καὶ ἄλλων πολυτίμων ἀντικειμένων. Πολλὰ ἀπὸ τὰ βυθισμένα πλοῖα ἐπέστρεφαν ἀπὸ ἐπιδρομές, καὶ μαζὶ μὲ τὸ σκάφος ἐτύχαινε νὰ χάνωνται γιὰ πάντα στὰ θαλασσινὰ βάθη εἴτε πιθάρια, εἴτε μετάλλινα δοχεῖα ποὺ περιεῖχαν χρυσᾶ νομίσματα ἢ κοσμήματα ἀπὸ πολύτιμα μέταλλα καὶ πετράδια.

Τὸ 625 λοιπὸν ἢ τὸ 626 ἑλληνικὸ ἐμπορικὸ πλοῖο μὲ φορτίο 40 τόννων (40 δηλαδὴ χιλιάδων χιλιογράμμων) ἀρμένιζε κατὰ μῆκος τῆς μικρασιατικῆς ἀκτῆς ποὺ σήμερα ἀνήκει στὴν Τουρκία. Τὸ βυζαντινὸ αὐτὸ πλοῖο, ταξιδεύοντας κάπου εἴκοσι μίλια στὰ ἀνοιχτὰ τῆς Ἀλικαρνασσοῦ, προσέκρουσε σὲ ὕφαλο καὶ κατεποντίσθη σὲ βάθος περίπου 36 μέτρων. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἐβασίλευε στὸ Βυζάντιο ὁ μεγάλος αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος, ποὺ καταγόταν ἀπὸ τὴν μικρασιατικὴ ἐπαρχία τῆς Καππαδοκίας, γενέτειρα ἀνδρῶν τῆς δράσεως καὶ τοῦ πνεύματος, ποὺ ἐστήριξαν καὶ ἐπλούτισαν τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμό.

Τὸ 1958 ὁ ἀμερικανὸς Πήτερ Θροκμόρτον ἀνεκάλυψε στὸ διάστημα τῆς ἐξερευνητικῆς καταδύσεώς του τὸ ναυάγιο. Τὸ 1961 ἕως τὸ 1964 ἡ ὁμάδα τῶν ἀρχαιολόγων δυτῶν τοῦ Τζώρτζ Μπάς, ἀμερικανοῦ,, ἐπεχείρησε γιὰ λογαριασμὸ τοῦ πανεπιστημιακοῦ μουσείου τοῦ πανεπιστημίου τῆς Πενσυλβανίας ἀνασκαφὴ τοῦ θαλασσινοῦ τοπίου ὅπου ἦταν τὸ βουλιαγμένο βυζαντινὸ πλοῖο.

Ἀπὸ τὰ ἀπομεινάρια τοῦ σκελετοῦ τοῦ πλοίου οἱ ἐξερευνηταὶ τοῦ βυθοῦ ἀρχαιολόγοι ἐξήγαγαν συμπεράσματα σχετικὰ μὲ τὴν δομὴ καὶ τὸν τρόπο τῆς κατασκευῆς τοῦ ναυαγημένου πλοίου, πλουτίζοντας ἔτσι τὶς γνώσεις μας τὶς ἀναφερόμενες στὴν μεσαιωνικὴ ναυπηγική. Ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ πληροφορία ὅτι κατὰ τὸν ἕβδομο αἰῶνα στὸ Βυζάντιο ἐναυπηγοῦντο πολλὰ μικρὰ πλοῖα μὲ ἕνα μόνο κατάστρωμα. Τὸ ἐμπορικὸ αὐτὸ σκάφος ποὺ εὑρέθηκε τὸ ναυάγιό του, εἶχε μόνο 20 μέτρα μάκρος.

Οἱ ἀρχαιολόγοι δύτες ποὺ ἐξερεύνησαν τὸ ναυάγιο εὑρῆκαν ἔνδεκα ἄγκυρες.

Βέβαια οἱ ἄγκυρες δὲν εὑρέθηκαν σὲ ἄρτια μορφή. Ἡ ἐπενέργεια τοῦ ὑποθαλασσίου ρεύματος εἶχε μεταβάλει, μέσα στὰ 1330 χρόνια ποὺ ἐμεσολάβησαν ἀπὸ τότε, τὰ διάφορα αὐτὰ μετάλλινα ἀντικείμενα σὲ ἄμορφη, πηγμένη μᾶζα. Ἐχρειάσθηκε νὰ ἐπεξεργασθοῦν τὶς μᾶζες αὐτὲς μὲ πριόνι κοσμηματοπώλη γιὰ νὰ μποροῦσουν νὰ κατασκευάσουν ἐκμαγεῖα ἀπὸ 9 ἀπὸ τὶς 11 ἄγκυρες ποὺ εὑρῆκαν. Ἔτσι κατάφεραν νὰ ἐξακριβώσουν τὸ βάρος τῶν ἀρχικῶν ἀγκυρῶν. Ἕξι ἦσαν μικρὲς καὶ ἐζύγιζαν ἡ κάθε μία 82 κιλά. Οἱ μεγάλες ὑπολογίσθηκαν σὲ 147 περίπου κιλά.

Τὸ μικρὸ τούρκικο νησὶ Γιασὶ Ἀντὰ (ποὺ σημαίνει «πλατύ, ἐπίπεδο νησί»), ὅπου ἐναυάγησε τὸ πλοῖο, εὑρίσκεται ἀνάμεσα στὴ στεριὰ καὶ τὴν Κάλυμνο, εἴκοσι μίλια δυτικὰ τῆς ἀρχαίας Ἀλικαρνασσοῦ. Χαραγμένο ἐπάνω σὲ χάλκινη ζυγαριὰ μὲ ἑλληνικὰ γράμματα, οἱ ἀμερικανοὶ ἀρχαιολόγοι διάβασαν τὸ ὄνομα «Γεωργίου Πρεσβυτέρου Ναυκλήρου». Ὑποθέτουν ὅτι ἔτσι θὰ ὀνομαζόταν ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου, ἢ ὁ πλοίαρχος.

Ἡ ἔρευνα τοῦ βυθοῦ ἀπέδωσε ἀρκετὰ εὑρήματα: μαγειρικὰ σκεύη, ξυλουργικὰ ἐργαλεῖα, δοχεῖα κεραμικῆς, βάρη ζυγίσματος καὶ πλέον ἀπὸ 900 ἀμφορεῖς, ποὺ ἐχρησίμευαν γιὰ κρασί.

Ἀπὸ τὰ πολλὰ χάλκινα νομίσματα ποὺ εὑρέθηκαν οἱ ἀρχαιολόγοι συμπεραίνουν ὅτι τὸ πλοῖο προερχόταν ἀπὸ τὸν βορρᾶ: Κωνσταντινούπολι, Θεσσαλονίκη, Νικομήδεια, Κύζικο, καὶ ἐκόμιζε σταμνιά. Ἐπίσης εὑρέθηκαν καὶ πολλὰ λαδολύχναρα.

Οἱ «νέοι δρόμοι» ποὺ ἀνοίγει ἡ τεχνικὴ ἐπιστήμη, μᾶς φέρνουν ἔτσι συγχρόνως πιὸ κοντὰ στὸ παρελθὸν καὶ πιὸ κοντὰ στὸ μέλλον.

Π. ΦΛ.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Συμπόνια καὶ ἀγάπη

Ἡ καμπάνα τῆς «Παναγιᾶς τοῦ Κ. Πεταλιοῦ» δὲν χτύπησε κεῖνο τὸ θλιβερὸ πρωϊνὸ Λειτουργία! Κλειστὲς οἱ θύρες τῆς Ἐκκλησιᾶς, χωρὶς λιβανωτὸ οἱ φαρδιοί της θόλοι...

Ἑρημιὰ σ' ὁλόκληρο τὸ καλωσυνᾶτο χωριό, δίχως χαρούμενα ἀνθρώπινα πρόσωπα, δίχως γιορτινοντυμένα παιδιὰ καὶ νοικοκυρές. Ἀδειανὲς οἱ στράτες ἀπὸ τὴ θλῖψι, μελαγχολικὲς οἱ ὄψεις τῶν ὅσων κυκλοφορούσανε...

Ἀλλὰ γιατί συμβαίνουν ὅλα αὐτά; Δὲν ὑπῆρχαν παιδιὰ γιὰ νὰ σημάνουνε τὶς καμπάνες; Δὲν βρισκότανε ψάλτης γιὰ ν' ἀναγνώση τοὺς θείους Ὕμνους, ἢ στέρεψε ὁλότελα ἡ Σιφνέϊκη κηρήθρα, τὸ μοσχομυρωδάτο ἀγιοκέρι, ποὺ ἔκαιγε ἀτόφιο μὲ τὴν καθαρόχρωμη φλόγα του; Τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτά: Ἕνα ἱπτάμενο εὐεργετικὸ πουλὶ (ἑλικόπτερο τὸ λένε) πληρωμένο μὲ τῆς δουλειᾶς τὸν ἱδρώτα, ἦλθε τοῦτο τὸ ροδοκόκκινο πρωϊνὸ καὶ προτοῦ ἀκόμη λαλήσουν οἱ πετεινοί, προτοῦ στρώσουν τὰ ζῶα τους γιὰ τὴ δουλειὰ οἱ χωρικοί, πῆρε τὸν Παπὰ ἐπάνω στὰ φτερά του καὶ πέταξε! Ἦταν ἄρρωστος βαριὰ ὁ Παπὰς ἐτοῦτες τὶς ὧρες. Κι ἂν καθυστεροῦσε ἀκόμη λίγο, ἴσως νὰ εἶχε γίνει κάτι χειρότερο. Μὰ ὅταν ἡ πρόοδος τίθεται εἰς τὴν ὑπηρεσία τῆς Ἀνθρωπότητος καὶ γιὰ τὸ καλὸ τῆς Ἀνθρωπότητος ὅλα πηγαίνουν χαλάλι.

Ἔτσι ἐξελίχθηκαν τὰ γεγονότα, μέσα σ' ἕνα ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα, κι ἀφοῦ βοήθησαν ὅλοι μὲ ἰδιαίτερη προθυμία καὶ ἔκδηλη ἀγωνία. Ὁ παπὰς εἶχε μεταφερθῆ κιόλας σὲ Νοσοκομεῖο τῶν Ἀθηνῶν ποὺ ἡ ἀγάπη τῶν δικῶν του, κινητοποιοῦσε τὸ πᾶν γιὰ νὰ τοῦ δώση θάρρος καὶ νὰ τὸν σώση! Ξημερώσανε μεγάλες μέρες μετὰ τὴν ἀναχώρησί του. Χαιρετισμοί, Εὐαγγελισμός, Μεγαλοβδομάδα, Πάσχα. Ξεβολεύτηκε ἡ Ἐκκλησιὰ ἀπὸ τὴ σειρά της, παρ' ὅλο ποὺ οἱ ἄλλοι παπάδες ἐρχόντανε πρόθυμα ν' ἀναπληρώσουνε τὰ κενά.

Ἀπορφανεμένοι λοιπὸν ἀπὸ τὸν Παπὰ καὶ γεμᾶτοι ἀγωνία γιὰ τὴν ἐξέλιξι τῆς ὑγείας του στηρίξαμε τὶς ἐλπίδες μας στὴ χάρι τῆς Παναγιᾶς... Ἴσως γιατὶ ὁ Παπὰ Μάρκος ἀποτελοῦσε μιὰ παράδοσι γιὰ τὸ Κάτω Πετάλι! Συνεχιστὴς τῶν ὡραίων θρησκευτικῶν ἐθίμων ἀπ' τὸν καιρὸ τῆς χειροτονίας του (1934), διατηροῦσε τὴν Πρωτοχρονιάτικη συνήθεια τῶν Καλάντων τῆς Παναγιᾶς, καὶ συνέβαλλε συνεχῶς εἰς τὴν ἀνακαίνισι καὶ τὸν εὐπρεπισμὸ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ τῶν Μετοχίων, μὲ ἔκδηλη Βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια στὸ τελετουργικό του! Γιὰ τοῦτο ἀκριβῶς τὸν λόγο — γιὰ νὰ σταθοῦμε πιὸ πολὺ κοντά του, τοῦ στείλαμε τὴν εἰκόνα τῆς «Χρυσοπηγῆς» σὲ μιὰ κάρτα καὶ τοῦ εὐχηθήκαμε περαστικά.

Κάδρο τὴν ἔστησε πλάϊ του αὐτὴ τὴ θαυματουργὴ μορφὴ τῆς Χρυσοπηγῆς. Κι ἀκουμπισμένος στὸ προσκεφάλι τοῦ πόνου, τὴν ἔβλεπε καὶ δυνάμωνε. Κι ὅταν ἐπέρασε ἀλειτούργητος ὁλόκληρη Μεγαλοβδομάδα, πάλι πρὸς αὐτὴν ἐψέλισε συγκινητικὰ τὴ νύκτα τῆς Ἀναστάσεως τὸ Χριστὸς Ἀνέστη! Μὲ τὸν Ἀνέστη ὅμως, ἦλθε κ' ἡ Ἀνάστασις τοῦ παπᾶ μας. Ὥσπου ἕνα ἀπόγευμα κυκλοφόρησε στὸ μικρὸ χωριὸ ἡ εἴδησι τῆς ἐπιστροφῆς του. Ἡ μαρμαρόστρωτη πλατεῖα γιόμισε μὲ μιᾶς ἀπὸ χαρούμενα πρόσωπα. Ἀληθινὸ γιορτάσι. Ξεχώριζε πιὸ πολύ, ἡ γαλήνη τῆς νησιώτικης ψυχῆς ποὺ «ἢ βρέχει σ' ὅλο τὸ χωριὸ ἢ σ' ὅλο εἶναι λιακάδα».

Ἦταν μιὰ γλυκειὰ ὥρα ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ Παπᾶ στὸ σπίτι του, ποὺ ἐνῶ τὸν ἀκολουθούσανε ὅλοι, τὸν καλοσώριζαν χαρμόσυνα οἱ καμπάνες. Ἦταν ἡ εὐλογημένη ὥρα, ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἄνοιγε τὴν καρδιά του γιὰ τὸν συνάνθρωπο, ποὺ ἀγαποῦσε καὶ σεβόταν τὸν πλησίον του σὰν τὸν ἑαυτό του!..

Σ' αὐτὴ τὴν αὐθόρμητη ἐκδήλωσι δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ παραμείνη τὸ Σχολειό μας καὶ ἡ «Μαθητικὴ Κοινότητα ἀμέτοχοι. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν ἑπομένη ἐπισκεφθήκαμε μέ ὅλα μας τὰ παιδιὰ στὸ σπίτι τὸν Παπὰ Μάρκο. Τρεῖς συμβολικὲς ἀνθοδέσμες, πολύχρωμες καὶ μυρωδάτες ἀποθέσαμε στὰ χέρια τῶν ἰδικῶν του. Καὶ μαζὶ μὲ τὶς ἔμμετρες εὐχὲς ποὺ τὶς ἀπήγγειλαν τόσο συγκινητικὰ τὰ παιδιά, τοὺς δώσαμε νὰ καταλάβουν τοῦτο τὸ ἐπίκαιρο δίδαγμα: «Πῶς ἡ ἀγάπη καὶ ἡ συμπόνια γιὰ τὸν πλησίον καὶ τὸν συνάνθρωπο, πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἴδιο μεγάλη στὶς δύσκολες καὶ στὶς εὐχάριστες ὧρες του!

Η ΧΡΟΝΙΑ 70-71 ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Κ. ΠΕΤΑΛΙΟΥ

Αἰσίως καὶ μὲ εὐχάριστα ἀποτελέσματα, ἐφθάσαμε καὶ φέτος στὸ τέλος τῆς σχολικῆς χρονιᾶς.

Στὴν ὡραία αὐτὴ προσπάθεια τοῦ σχολείου μας, νὰ ὁλοκληρώση τὸ ἔργον του καὶ ν' ἀναπτύξη μιὰ πολύμορφη δρᾶσι εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς τομεῖς, ἐστάθηκαν κοντά μας καὶ μᾶς βοήθησαν οἱ γονεῖς καὶ οἱ κηδεμόνες τῶν παιδιῶν, ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ κάτοικοι τοῦ Κ. Πεταλιοῦ, τοῦ Κάστρου, ὁ ἐφημέριος τοῦ χωριοῦ, τὰ μέλη τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας, ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Σίφνου κ. ἄ.

Καὶ τώρα λίγα λόγια γιὰ τὴ σχολικὴ δουλειὰ καὶ γιὰ τοὺς μαθητάς.

Ἐνεγράφησαν ἐν συνόλῳ 18, ἐκ τῶν ὁποίων ἄρρενες 4 καὶ θήλεις 14. Ἐξ αὐτῶν 4 θήλεις προέρχονται ἐκ τοῦ χωρίου Κάστρον.

Ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν 18 μαθητῶν ἀπολύονται 2. Καὶ μετὰ τὴν ἐγγραφὴν ἑνὸς νέου μαθητοῦ, τὸ σύνολον διὰ τὸ προσεχὲς σχολικὸν ἔτος εἶναι 17.

Ἡ φοίτησις ἁπάντων ὑπῆρξεν τακτική. Ἐξαιροῦνται μεμονωμέναι περιπτώσεις ἐμφανίσεως ἀνεμοβλογιᾶς κατὰ τὸ τελευταῖο δίμηνον.

Τὰ ἀποτελέσματα:

Ἀπολύτως ἱκανοποιητικὰ διὰ τὴν πρόοδον τῶν μαθητῶν τῆς πρώτης τάξεως. Καὶ τοῦτο διότι αἱ μητέρες ἐπετέλεσαν εἰς τὸ ἀκέραιον τὸ καθῆκον των. Παρηκολούθησαν δηλαδὴ τὰ παιδιά τους ἀπὸ τὸ πρῶτο ξεκίνημα καὶ ἐφήρμοσαν τὰς σχετικὰς ὁδηγίας μας. Εὐχάριστα ἐπίσης εἶναι καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τὴν ἕκτην τάξιν. Αἱ ἐνδιάμεσοι ὅμως τάξεις ἔχουν ἀνάγκην μεγαλυτέρας προσοχῆς καὶ παρακολουθήσεως διότι δυστυχῶς δὲν ἐσημείωσαν τὴν ἀναμενομένην πρόοδον. Τελικὰ ἐκ τῶν 18 ἐπροβιβάσθησαν 17 καὶ ἀπερρίφθη 1.

Οἱ ἐκδηλώσεις τοῦ Σχολείου κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος ὑπῆρξαν πολύπλευροι. Ἐγένοντο ἐν συνόλῳ 16 ὁμιλίαι παιδαγωγικοῦ, ἱστορικοῦ καὶ λαογραφικοῦ περιεχομένου πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς κατοίκους καὶ 5 καλλιτεχνικαὶ ἐκδηλώσεις καὶ Σχολικαὶ ἑορταί.

Ἡ μαθητικὴ Κοινότης:

Ἐνδιαφέρουσα ἐξ ἄλλου ὑπῆρξε καὶ ἡ δρᾶσις τῆς Μαθητικῆς Κοινότητος, ἡ ὁποία ἂν καὶ συνεστήθη τὸν μῆνα Ἀπρίλιον, συνέβαλε εἰς τὴν καλυτέραν ὀργάνωσιν τοῦ Μαγιάτικου Φεστιβὰλ στὴν πλατεῖα τοῦ Πεταλιοῦ, εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ παρουσίασιν τῆς ἑορτῆς τῆς Μητέρας στὸ Κάστρο, εἰς τὴν συγκινητικὴν ὑποδοχὴν τοῦ ἐπιστρέψαντος ἐκ τοῦ νοσοκομείου αἰδεσ. παπᾶ Μάρκου, εἰς τὸ συνεχὲς πότισμα τῶν δενδυλλίων, εἰς τὴν συντήρησιν τῶν ἁρμῶν τῆς πλατείας καὶ εἰς τὴν πραγματοποίησιν δύο ὡραίων ἐκδρομῶν εἰς Βαθὺ καὶ Σεράλια δι' ἐξόδων τοῦ Ταμείου τῆς Μαθητικῆς Κοινότητος.

Εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν 150 χρόνων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 τὸ Σχολεῖον μας διωργάνωσεν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ ἱστορικοῦ χαράγματος εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Χρυσοστόμου καὶ ἐτοποθέτησε σχετικὴν πινακίδα εἰς τὸν χῶρον τοῦ Σχολικοῦ πάρκου.

Τέλος εἰς τὰς συγκεντρώσεις παρουσίασε 4 προβολὲς σλάϊτς μὲ εἰκόνας ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.

Ἡ κίνησις τοῦ βιβλίου τῶν «Καλάντων τῆς Παναγίας»:

Μὲ ἰδιαιτέραν ἱκανοποίησιν καὶ θερμὰς εὐχαριστίας πρὸς ὅλους, σημειώνομεν τὴν ἀποδοτικὴν κυκλοφορίαν τοῦ προσφερθέντος διὰ κοινωνικὰ ἔργα βιβλίου μας, μὲ συνολικὸν ποσὸν εἰσπράξεων ἕως σήμερον δρχ. 14.796. Καὶ μὲ ξεχωριστὴν ἐπὶ πλέον συγκίνησιν καμαρώνομεν σήμερον, ἔστω καὶ ἡμιτελῆ, τὴν στρῶσιν τῆς πλατείας, ποὺ ἐντελῶς Σιφνέϊκη καθὼς εἶναι, θὰ πρέπει ν' ἀποτελῆ ὄχι μόνον τὴ βιτρίνα τοῦ χωριοῦ ἀλλὰ καὶ τὸ κίνητρο ἐπισκέψεων ἐκ τῶν ἄλλων χωρίων. Πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι κάθε πετραδάκι εἶναι κ' ἕνα δεκάρικο. Ἂν βοηθήσετε νὰ προκόψουν καὶ νὰ μεγαλώσουν τὰ δέντρα, θὰ ἔχετε ἐξασφαλίσει σκιὰ καὶ δροσιὰ καὶ θὰ ἔχετε ἑκατονταπλασιάσῃ τὴν ἀξία τους.

ΑΝ. Γ. ΤΡΟΥΛΛΟΣ

(Ἀποσπάσματα ἀπὸ ἄρθρα ποὺ ἐδημοσιεύθησαν στὰ «Σιφναϊκὰ Νέα»)

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΜΑΣ

Ὑπὸ ΑΘΗΝΑΣ Β. ΜΠΑΖΑ
Ἰατροῦ Ὑγειονολόγου - Δ/ντοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν

ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΔΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μὲ τὴν ἔναρξι τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1971-72, τὸ ἀγαπημένο σας περιοδικὸ βρίσκεται πάλι στὰ χέρια σας καὶ σᾶς καλωσορίζει μὲ ἕνα ἄρθρο γιὰ τὴν ὑγεία σας. Ἐσεῖς βασικὰ ἐνδιαφέρεστε γιὰ τὴν ὑγεία σας, γιατὶ ἔτσι θὰ μπορέσετε νὰ μελετήσετε καλύτερα καὶ νὰ ἀφομοιώσετε εὐκολώτερα τὰ μαθήματα ποὺ σᾶς διδάσκουν οἱ δάσκαλοί σας. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑγεία τῶν ἀνθρώπων τοῦ σπιτιοῦ σας, τῶν γονιῶν σας, τῶν ἀδελφῶν σας, τῶν παππούδων σας, τῶν γειτόνων σας, ἔχει μεγάλη σημασία γιὰ σᾶς. Ἡ ὑγεία τῶν ἀνθρώπων τοῦ τόπου σας, τῆς πατρίδας σας, ἔχει ἐπίσης μεγάλη σημασία γιὰ σᾶς. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ὑγεία εἶναι ἕνα πολὺ μεγάλο θέμα, ποὺ ἀφορᾶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀπὸ τὴ γέννησι ὡς τὸ θάνατο, ἀπὸ τὴν ὑγεία τοῦ ἀτόμου ὡς τὴν ὑγεία τοῦ κόσμου ὁλόκληρου, θὰ ἀναφερθοῦμε σὲ μερικὰ μόνο ἀπὸ τὰ πολλὰ καὶ σημαντικὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὴν ὑγεία μας, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ συνεχίσουμε ἀργότερα μὲ περισσότερες λεπτομέρειες.

Ἡ ὑγεία τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἀπὸ πολλοὺς παράγοντες, ἀπὸ τὴν κληρονομικότητα, ἀπὸ τὸ κοινωνικὸ σύνολο ποὺ ζῆ καὶ ἀναπτύσσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ τὸ περιβάλλον ποὺ ζῆ καὶ ἐργάζεται, ἀπὸ τὴν ἀτομικὴ συμπεριφορὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὴν ἐπάρκεια τῶν ὑπηρεσιῶν ὑγιεινῆς καὶ ἰατρικῆς περιθάλψεως ποὺ ἔχει στὴ διάθεσί του. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑγεία τῶν ἀνθρώπων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὑγεία τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἀπὸ τὴν ὑγεία τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν, ἀπὸ τὴν ὑγεία τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ νεροῦ, ἀπὸ τὴν ὑγεία τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ κλίματος, ἀπὸ τὴν ὑγεία τοῦ περιβάλλοντος γενικώτερα.

Ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ὑπάρξεώς του ἀγωνίσθηκε νὰ προστατεύσῃ τὴν ὑγεία του καὶ νὰ ἐπιβιώσῃ. Ἀγωνίσθηκε νὰ προστατεύσῃ τὴν ὑγεία του ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία, ἀπὸ τὶς ἀκραῖες καιρικὲς συνθῆκες, ἀπὸ τὶς ἐπιδημίες, ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὴν ἀρρώστια. Ἀγωνίσθηκε νὰ ἐπιβιώσῃ καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ὑγεία τῶν παιδιῶν του, γιὰ νὰ μπορέσουν καὶ αὐτὰ νὰ ἐπιβιώσουν καὶ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ὑγεία τῶν παιδιῶν τους

ΠΩΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΤΑΙ Η ΥΓΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Με τὴν ἐνσύνειδη προσπάθεια τοῦ ἴδιου τοῦ παιδιοῦ καὶ τὴν ἐνεργὸ συμμετοχὴ τῆς οἰκογένειας καὶ τοῦ σχολείου ἡ ὑγεία τοῦ παιδιοῦ μπορεῖ νὰ προστατευθῇ ἀποτελεσματικὰ ἀπὸ τοὺς κινδύνους ποὺ τὴν ἀπειλοῦν. Ἡ προστασία αὐτὴ ἀποβλέπει στὴν ἀποφυγὴ τῶν ἀσθενειῶν καὶ τῶν ἀτυχημάτων καὶ στὴν ἐξασφάλιση τῆς κανονικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ.

Βασικὰ θέματα στὰ ὁποῖα πρέπει νὰ δοθῇ ἰδιαίτερη προσοχὴ εἶναι ἡ διατροφὴ τοῦ παιδιοῦ, ἡ σωματικὴ ἄσκηση, ἡ ἀνάπαυση καὶ ὁ ὕπνος, ἡ καθαριότητα τοῦ σώματος καὶ τῶν ἐνδυμάτων, ἡ ἀποφυγὴ τῶν μολύνσεων καὶ τῶν παρασίτων, ἡ ἀποφυγὴ τῶν ἀτυχημάτων καὶ τῶν δηλητηριάσεων, ἡ ἀποφυγὴ τῶν ἐπιβλαβῶν συνηθειῶν καὶ ἡ ἀποφυγὴ τῶν ἐπιβλαβῶν ἐπιδράσεων τοῦ περιβάλλοντος.

Εἶναι λοιπὸν φανερὸ πόση σημασία ἔχει τὸ νὰ φροντίζῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν ὑγεία του ἀπὸ τὴν παιδικὴ ἡλικία. Ὥστε ὅταν ἐνηλικιωθῇ νὰ ἔχῃ εὐημερία τῆς ὑγείας καὶ νὰ συμβάλλῃ πραγματικὰ στὴν ὑγεία τῆς Πατρίδος του.

Ἡ Πολιτεία μὲ τὴν ἵδρυση τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῶν ὑπηρεσιῶν του ἔχει ἀναλάβει τὴν εὐθύνη νὰ προστατεύσῃ τὴν ὑγεία τῶν παιδιῶν. Ἡ προστασία αὐτὴ ἀποβλέπει στὴν ἀποφυγὴ τῶν ἀσθενειῶν καὶ τῶν ἀτυχημάτων καὶ στὴν ἐξασφάλιση τῆς κανονικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ.

Ἡ προστασία αὐτὴ ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν ἵδρυση καὶ λειτουργία ἰδιαιτέρων ὑπηρεσιῶν, ὅπως εἶναι τὰ Σχολικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ὀδοντιατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἐμβολιαστήρια, τὰ Σχολικὰ Ἐργαστήρια, τὰ Σχολικὰ Ἀκτινοδιαγνωστήρια, τὰ Σχολικὰ Ἀντιφυματικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ὀφθαλμιατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ὠτορινολαρυγγολογικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀκτινοθεραπευτήρια, τὰ Σχολικὰ Ἀντιδερματικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιαλλεργικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιρευματικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιδιαβητικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιαναιμικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιπαχυσαρκικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιψυχαναγκαστικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιψυχωσικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιεπιληπτικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιεθιστικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιαλκοολικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιαπεξαρτητικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιαυτοκτονικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιεγκληματικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιψυχοσωματικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιψυχοσεξουαλικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιψυχοσυναισθηματικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιψυχοκοινωνικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιψυχοπαθολογικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιψυχοθεραπευτικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιψυχοδιαγνωστικὰ Ἰατρεῖα, τὰ Σχολικὰ Ἀντιψυχοφαρμακευτ

ΚΑΛ. ΣΦΑΕΛΛΟΥ - ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Γράμμα ἀπὸ ἕνα γατὶ

Ἀπὸ καιρὸ ἤθελα νὰ μάθω γράμματα γιὰ νὰ μπορέσω, μιὰ καὶ δὲν ξέρετε ἐσεῖς τὴ γλῶσσα μου, νὰ σᾶς πῶ μερικὰ παράπονά μου. Εὐτυχῶς ἕνας μικρός μου φίλος ἄρχισε πρὶν μερικὰ φεγγάρια νὰ πηγαίνῃ σχολεῖο. Καθόμουνα λοιπὸν καθημερινῶς πάνω στὸ τραπέζι ὅπου γράφει, καὶ σιγὰ - σιγὰ κοιτάζοντάς τον, ἔμαθα νὰ βουτῶ τὸ νύχι μου στὸ μελάνι καὶ νὰ γράφω κ' ἐγώ.

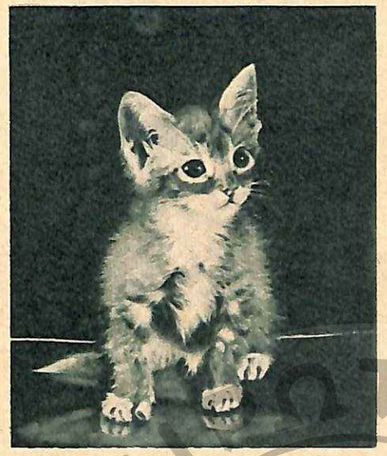
Πρὶν ἀρχίσω, ὅμως, πρέπει νὰ σᾶς συστηθῶ. Εἶμαι ἕνας γάτος μὲ πράσινα μάτια, φουντωτὴ οὐρὰ καὶ παρδαλὴ μεταξένια γούνα, ποὺ δὲν τὴν ἅρπαξα ἀπὸ κανένα. Μοῦ τὴν ἐχάρισε ἡ μαμά μου ὅταν γεννήθηκα.

Ἄλλη φορά, ἂν ἔχω καιρὸ καὶ χαρτὶ μπόλικο, θὰ σᾶς διηγηθῶ τὴν ἱστορία μου ἀπὸ τὴν ἀρχή. Τώρα, στὸ λιγοστὸ χαρτὶ ποὺ οἰκονόμησα, μόλις θὰ καταφέρω νὰ σᾶς πῶ μερικὰ παράπονά μου,. Γιατὶ μὴ νομίζετε πὼς δὲν ἔχομε κανένα παράπονο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐμεῖς οἱ γάτες. Πρῶτα - πρῶτα εἶναι ψεῦτες! Μάλιστα. Φοβεροὶ ψεῦτες. Ἄλλα σκέπτονται κι ἄλλα λένε. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ζήτημα θέλω νὰ σᾶς μιλήσω σήμερα καὶ νὰ σᾶς βάλω κριτὲς νὰ μοῦ πῆτε ἂν ἔχω δίκιο ἢ ἄδικο.

Θ' ἀρχίσω λοιπὸν ἀπὸ ἕνα περιστατικὸ ὅταν ἤμουν ἀκόμα μικρὸ γατάκι. Μὲ εἶχαν πάρει πρὶν λίγο καιρὸ ἀπὸ τὴ μάνα μου ποὺ μὲ τάΐζε, μ' ἔλουζε, μὲ ζέσταινε στὴν ἀγκαλιά της, καὶ μ' ἔφεραν ἐδῶ, χωρὶς νὰ μ' ἐρωτήσουν καθόλου ἂν μ' ἄρεσε αὐτὴ ἡ ἀλλαγή. Τὸ καλὸ ἦταν πὼς ἐδῶ ὑπῆρχαν δυὸ παιδιά, κ' ἔτσι μποροῦσα νὰ παίζω. Τὸ ἕνα ἦταν αὐτὸ ποὺ μαζί του ἔμαθα γράμματα. Τὸ ἄλλο ἦταν ἕνα μικρούλικο, ποὺ ἔγινε ἀφορμὴ νωρὶς - νωρὶς νὰ μάθω πόσο ψεῦτες εἶναι οἱ ἄνθρωποι.

Πρὶν προχωρήσω πρέπει νὰ σᾶς πῶ πὼς ὅταν πῆγα σπίτι τους δὲν ἤμουν κανένα ἀγριόγατο χωρὶς ἀνατροφὴ καὶ καλοὺς τρόπους. Ἡ μαμά μου μὲ εἶχε διδάξει πῶς νὰ φέρωμαι. Μοῦ ἔμαθε πὼς ὅταν μὲ χαϊδεύουν πρέπει νὰ τοὺς εὐχαριστῶ κάνοντας χρ... χρ... χρ..., πὼς ὅταν μὲ φωνάζουν πρέπει νὰ τὴν κάνω τὸν κουφό, μόνο νὰ τρέχω πρόθυμα κοντά τους, πὼς εἶναι ντροπὴ νὰ μὴν πλένω τὸ μουστάκι μου δυὸ - τρεῖς φορὲς τὴν ἡμέρα, πὼς δὲν εἶναι καθόλου εὐγενικὸ νὰ κάνω θόρυβο καὶ πὼς ὅταν μοῦ ἀπαγορεύουν κάτι, νὰ μὴν περιμένω νὰ μοῦ τὸ ποῦν καὶ δεύτερη φορά. Μὲ δίδασκε ἀκόμα πῶς νὰ περνῶ ἀνάμεσα σὲ πλῆθος μικροπράγματα χωρὶς νὰ ρίχνω κάτω κανένα. Καὶ καθημερινῶς μοῦ τόνιζε πόσο χρήσιμο πρᾶγμα εἶναι ἡ γλωσσομάθεια.

— Ἂν δὲν ξέρῃς ξένες γλῶσσες δὲν θὰ καταλαβαίνῃς πότε σὲ φοβε-

ρίζουν, γιὰ νὰ φυλαχτῇς καὶ πότε σὲ παινεύουν γιὰ νὰ καμαρώνῃς, ἔλεγε καὶ ξανάλεγε.

Ἔτσι ἔγινα πολὺ γρήγορα ξεφτέρι στὴ γλῶσσα τῶν σκύλων. Μὰ ἡ μητέρα μου ἔλεγε πὼς ἔπρεπε ἀπὸ νωρὶς νὰ μάθω τὴ γλῶσσα τῶν ἀνθρώπων.

— Αὐτὴ δὰ εἶναι κι ἂν εἶναι ὠφέλιμη. Ἂν δὲν τὴν ξέρῃς, ὅλοι θὰ σὲ νομίζουν ἀπολίτιστο.

— Τί ὠφελεῖ ἀφοῦ ἔτσι κι ἀλλοιῶς δὲν θὰ μπορέσω νὰ τὴ μιλήσω; τῆς ἔλεγα.

— Ἀνόητο παιδί, μοῦ ἀποκρινόταν ἐκείνη, τὸ σπουδαῖο δὲν εἶναι νὰ καταλαβαίνουν οἱ ἄνθρωποι τί λὲς ἐσύ, μὰ νὰ παρακολουθῇς ἐσὺ τί λένε ἐκεῖνοι, γιὰ νὰ κανονίζῃς ἀνάλογα τὶς πράξεις σου.

Ἤμουν μικρὸς ἀκόμα τότε καὶ δὲν ἤξερα πόσο σωστὰ ἦταν αὐτὰ τὰ λόγια της. Μὰ ὅταν μεγάλωσα κάπως κ' ἔζησα κάμποσο καιρὸ κοντὰ στοὺς ἀνθρώπους, εἶδα πόσο εἶχε δίκιο.

Ἂς γυρίσουμε ὅμως πάλι στὴν ἱστορία μας, ἀφοῦ θέλω νὰ μὲ κρίνετε ἐσεῖς ἂν ἔχω δίκιο ὅταν λέω πὼς οἱ ἄνθρωποι εἶναι ψεῦτες.

Στὸ σπίτι αὐτὸ ὑπῆρχαν, ὅπως σᾶς ἀνέφερα, δυὸ παιδάκια. Τὸ πιὸ μικρὸ οὔτε νὰ μιλήσῃ ἤξερε, οὔτε νὰ φάῃ — πρᾶγμα ποὺ ἐμεῖς οἱ γάτες τὸ μαθαίνουμε πολὺ γρήγορα. Καθόταν λοιπὸν ἡ μητέρα του μὲ ὑπομονή, καὶ μ' ἕνα κουταλάκι τὸ ἐτάϊζε. Τί λέω «τὸ ἐτάϊζε»; Προσπαθοῦσε νὰ τὸ ταΐσῃ γιατὶ ἐκεῖνο γύριζε πότε δεξιά, πότε ἀριστερὰ τὸ κεφάλι, ἔσπρωχνε πέρα τὸ χέρι της, τραβιόταν πίσω κ' ἔκανε, μὲ δυὸ λέξεις, τόσες ἀνοησίες, ὅσες τρία γατάκια δὲν θὰ πρόφθαιναν νὰ κάνουν σὲ τρεῖς ἡμέρες. Ὁλόκληρο τὸ πρόσωπό του εἶχε ἀλειφτῆ μὲ κρέμα· κι ὅμως, μὲ ὅλα αὐτά, ἡ μητέρα του δὲν ἐθύμωνε.

— Φάε, χρυσό μου! Φάε, μικρό μου! Φάε, καλό μου! τοὔλεγε μ' ὁλόγλυκη φωνή.

Μὰ καθὼς ἐκεῖνο πάλευε, μιὰ κουταλιὰ ἔπεσε κάτω. Μύριζε ὄμορφα. Πλησίασα, τὄγλυψα κ' ἐνθουσιάστηκα. Νοστιμώτερο πρᾶγμα δὲν εἶχα γευθῆ.

— Νιάου! Πολὺ ὡραῖο εἶναι! εἶπα εὐγενικά.

Ἡ μητέρα τὸ ἄκουσε.

— Εἶδες; εἶδες πὼς τὸ γατάκι τὸ βρῆκε ὅμορφο; Ἔλα, φάε καὶ σύ... Κάνε μου τὴ χάρι, σὲ παρακαλῶ...

Παραξενεύτηκα σὰν ἄκουσα νὰ τὸ παρακαλῇ καὶ νὰ τοῦ λέῃ πὼς θὰ τῆς ἔκανε «χάρι» ἂν τὸ ἔτρωγε, λὲς καὶ θὰ χόρταινε ἐκείνη ἂν αὐτὸ τὸ παλιόπαιδο γέμιζε τὴν κοιλιά του. Ἐγὼ καθόμουν ἐκεῖ πλάϊ καὶ περίμενα νὰ ἐπωφεληθῶ ἂν τυχὸν ἔπεφτε καμιὰ δεύτερη κουταλιά. Καὶ τότε τί ἀκούω νὰ λέῃ ἡ κυρία;

— Ἔλα, λοιπόν, φάτο!... Εἰδεμὴ θὰ τὸ δώσω στὴ γατούλα.

— Νιάου! Πολὺ εὐχαρίστως, ἀποκρίθηκα ἐγὼ ὅλο προθυμία, καὶ τρίφτηκα στὰ πόδια της γιὰ νὰ τῆς δείξω πόσο χαιρόμουν.

Μὰ τὸ μικρό, εἴτε καταλάβαινε λιγώτερο ἀπὸ μένα τὰ λόγια τῆς μάνας του, εἴτε ἦταν πολὺ χορτᾶτο, δὲν ἔτρωγε.

— Ἀφοῦ ὁ Μίμης δὲν τὸ θέλει, ἔλα γατούλα νὰ τὸ φᾶς ἐσύ... Ἔλα...

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Τὴν πρώτη Δευτέρα τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου, ἑορτάζεται κάθε χρόνο, σ' ὅλον τὸν κόσμο, ἡ Παγκόσμιος ἡμέρα τοῦ Παιδιοῦ. Ἡ ἑορτὴ αὐτὴ καθιερώθη διὰ νὰ προβάλλεται ἕνα θέμα σχετικὸ μὲ τὸ παιδὶ στοὺς πληθυσμοὺς ὅλης καὶ στὶς Κυβερνήσεις τῶν Κρατῶν. Τὸ θέμα ὡρίσθη ἀπὸ τὸ εἰδικὸν Ταμεῖον τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν Πρόνοιαν τοῦ Παιδιοῦ (Ι.Ρ.Ε), δηλ. μεγάλες Διεθνεῖς Ὀργανώσεις ποὺ ἀσχολοῦνται εἰδικὰ μὲ τὸ Παιδί καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν ὁποίων ἑορτάστηκε γιὰ πρώτη φορὰ ἡ Παγκόσμιος Ἡμέρα τοῦ Παιδιοῦ, ἐπὶ τοῦ ἔτους 1925 ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς Διεθνοῦς Ἐκθέσεως τῆς Πρόνοιας τοῦ Παιδιοῦ καὶ τὴν ἑνάρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου τῆς Προνοίας τοῦ Παιδιοῦ, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.*

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἀπὸ τὴν ὑγείαν, τὴν πρόοδο καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῶν νέων ἐξαρτᾶται ἡ εὐημερία ἑνὸς λαοῦ. Διότι ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς νέους καὶ τὰ παιδιὰ θὰ ἀποτελεσθῇ ἡ κοινωνία τῆς αὔριον. Αὐτοὶ θὰ εἶναι οἱ ἡγέτες τῶν Κρατῶν, ἡ διαπίστωσις αὐτὴ δίνει δικαίωμα στοὺς νέους νὰ αἰσθάνονται ὑπερηφάνεια, ἀλλὰ συγχρόνως τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιμελοῦνται μεγάλην εὐθύνην. Ὀφείλουν νὰ προσπαθήσουν νὰ γίνουν ὅσον γίνεται καλύτεροι.

Τί εἶναι ὅμως αὐτὸ ποὺ θὰ κάνῃ τοὺς νέους μας ἱκανοὺς νὰ σταθοῦν πολὺ ψηλά, ν' ἀποτελέσουν τὴν βάσι τῆς προόδου τοῦ ἔθνους καὶ νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ μέλλον τῆς φυλῆς; Εἶναι ἡ Υγεία, ἡ ἐκπαίδευσις καὶ ἡ ἀγωγή;

Ἀρχίζουμε ἀπὸ τὴν ὑγεία. Θὰ ὑπεθυμίσωμε τὴς ὅπως τὴν παραδεχόμεθα σήμερα, ἡ εἶναι ἡ πλήρης σωματικὴ ψυχικὴ, πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ εὐεξία καὶ ὄχι ἁπλῶς ἡ ἐλλείψις ἀσθενείας.

Διὰ νὰ τὸ ἐπιτύχωμε αὐτὸ ἀπαιτεῖται μία προσπάθεια κατὰ τὴν παιδικὴ καὶ νεανικὴ ἡλικία, διότι τότε καταφέρει κάθε ἐκπαίδευσις, τότε ἀποκτῶνται οἱ σημαντικώτερες ἀρετές : ἡ αὐτοπεποίθησις, τὸ νὰ κάνωμε αὐτὸ ποὺ πρέπει, αὐτὸ ποὺ δὲν

* Σημ. Συντάξ. "Ομιλον κατὰ τὴν ἑορτὴν ἐφετεινὴν ἐστάλη εἰς τὸν «Παρνασσόν» ὁ Ὑφυπουργὸς Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Λαμπράκος, ἐμπνεόμενος ἐκ παιγνιωδεστέρου ἄλλοτε, προσκλήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν προστασίαν τοῦ παιδιοῦ.

Ἔλα, σοῦ τὸ δίνω, συνέχισε ἡ μητέρα.

Μὴ νομίζετε πὼς σᾶς γελῶ. Σᾶς ὁρκίζομαι στὰ μουστάκια τῆς μάνας μου πὼς τὸ ἄκουσα νὰ τὸ λέη, καὶ μάλιστα δυὸ φορές!

Τὴν ὥρα ἐκείνη χτύπησε τὸ κουδούνι, καὶ ἡ κυρία σηκώθηκε νὰ πάη ν' ἀνοίξη. Τί ἔπρεπε νὰ κάνω; Ἀφοῦ τὴν στενοχωροῦσε τόσο τὸ παιδί της δὲν ἔπρεπε ἐγὼ νὰ τὴν ἱκανοποιήσω; Πήδησα στὸ τραπέζι καί... ἄδειασα τὸ πιάτο. Τὄγλυψα μάλιστα τόσο καλά, ὥστε δὲν χρειαζόταν οὔτε πλύσιμο.

Πάνω στὴν ὥρα ἡ κυρία γύριστ. Ποιὸ ἦταν τὸ χρέος της; Νὰ μ' ἐπαινέση βέβαια γιὰ τὴν προθυμία μου! Ἔ, λοιπόν, ὄχι. Μόλις εἶδε τὸ πιάτο ἀδειανὸ ἔβαλε τὶς φωνές.

— Κλέφτη! παλιόγατο! ξεφώνιζε.

Καὶ χωρὶς νὰ χάση καιρὸ μ' ἁρπάζει ἀπὸ τὸ σβέρκο, βγάζει τὴν παντόφλα της καὶ μοὔδωσε... μοὔδωσε κ' ἐγὼ δὲν ξέρω πόσες.. Ἂν ἐκείνη τὴν ὥρα τῆς ἔδινα κ' ἐγὼ μιὰ καλὴ γρατσουνιά, θὰ ἤμουν δικαιολογημένος. Θὰ ἤμουν «ἐν νομίμῳ ἀμύνῃ» ὅπως λέτε. Μὰ δὲν τὄκαμα. Σκέφθηκα πὼς νευριασμένη ἀπὸ τὰ πείσματα τοῦ μικροῦ ξεθύμαινε πάνω μου. Εἶδα κ' ἔπαθα νὰ γλυτώσω ἀπὸ τὰ χέρια της. Μὰ πιὸ πολὺ ἀπὸ τὸ ξύλο μὲ πείραξαν τὰ λόγια της. Γιατί μὲ εἶπε κλέφτη; Ἀφοῦ ἡ ἴδια μοῦ ἔταξε τὴν κρέμα, δὲν ἦταν σὰν νὰ μοῦ τὴν ἔδινε; Ἐκτὸς ἂν δὲν τόλεγε σ' ἀλήθεια—καὶ τότε ἐκείνη χρειαζόταν τιμωρία, ἀφοῦ ἦταν ψεύτρα! Γιατί μὲ ξεγέλασε μὲ ψεύτικες ὑποσχέσεις; Νὰ λοιπὸν πὼς οἱ ἄνθρωποι, ἐνῶ γυρεύουν ἀπὸ μᾶς ὅλα τὰ χαρίσματα, εἶναι οἱ ἴδιοι γεμᾶτοι ἐλαττώματα. Αὐτὰ ὅλα θὰ τῆς τὰ ἔλεγα ἂν μποροῦσα νὰ μιλήσω. Μὰ ἀφοῦ αὐτὸ ἦταν ἀδύνατον, μόλις ξεγλίστρησα ἀπὸ τὰ χέρια της προτίμησα νὰ τρυπώσω βαθιὰ - βαθιὰ κάτω ἀπὸ μιὰ ντουλάπα γιὰ νὰ μὴ μπορῆ πιὰ νὰ μὲ ξαναπιάση.

Τὸ παιδὶ ἔμενε ἀκόμα καθισμένο σὲ μιὰ ψηλὴ - ψηλὴ καρέκλα, κοντὰ στὸ παράθυρο, καὶ ἡ κυρία ξαναβγῆκε ἀπὸ τὸ δωμάτιο. Τὴν ὥρα ἐκείνη ἄκουσα ἕνα ἐπίμονο βουητό. Τὸ ἤξερα. Ἔτσι κάνουν οἱ σφῆκες ὅταν τριγυρίζουν τὰ μελωμένα σταφύλια, κ' ἡ μάνα μου ἔλεγε πὼς ἔπρεπε νὰ προσέχω καὶ νὰ φυλάγωμαι, γιατὶ τὸ κέντρισμά τους πονεῖ πολύ. Ξεπρόβαλα λίγο τὸ κεφάλι μου καὶ εἶδα πὼς μιὰ χοντρὴ καφετιὰ σφήκα ἔφερνε κύκλους γύρω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ μικροῦ. Εἶχε ὁσμιστῆ τὴ ζάχαρι καὶ καθὼς τὸ πρόσωπο τοῦ παιδιοῦ ἦταν ἀλειμμένο, σίγουρα θὰ τὸ τσιμποῦσε. Δὲν εἶχα ξεχάσει βέβαια πὼς ἐκεῖνο ἔγινε αἰτία νὰ φάω ξύλο — μά, τί τὰ θέλετε... τὸ λυπήθηκα. Ἦταν ἀνυπεράσπιστο καθὼς τὸ εἶχαν δεμένο στὴν ψηλὴ πολυθρόνα του. Κι ἀφοῦ δὲν ἦταν ἱκανὸ νὰ φάη, πῶς θὰ κατάφερνε νὰ διώξη τὴ σφήκα; Ἔπρεπε νὰ τὸ βοηθήσω ἐγὼ — γιατὶ ὅσο κι ἂν ἤμουν μικρότερός του, ἤμουν πιὸ δυνατὸς ἀπὸ ἐκεῖνο, ἀφοῦ ἤμουν ὡπλισμένος μὲ τὰ νύχια μου καὶ μὲ τὴν ἀξιοσύνη μου.

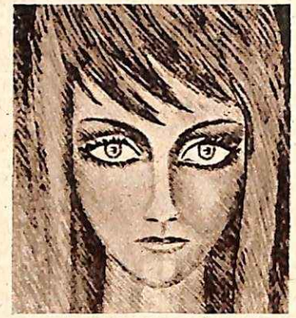
Ὅλες οἱ γάτες διδάσκουν ἀπὸ νωρὶς τὰ παιδιά τους μὲ ποιὸ τρόπο νὰ κυνηγοῦν, κ' ἡ μάνα μου μὲ εἶχε καλὰ γυμνάσει σ' αὐτό. Ἤξερα πὼς μὲ μιὰ γοργὴ σίγουρη κίνησι ἔπρεπε νὰ χώσω σὰν γάντζο τὸ νύχι μου στὸ κεφάλι τῆς σφήκας, γιατὶ τότε μόνο θἄταν ἀνίκανη νὰ μὲ βλάψη. Θἄπρεπε ὅμως νἄμαι σβέλτος νὰ μὴ λαθέψω, εἰδ' ἄλλως ἡ ὀργή της θὰ στρεφόταν ἐναντίον μου. Πλησίασα ἀθόρυβα, ζυγιάστηκα, καὶ μονομιᾶς, χόπ! ἔδωσα ἕνα πήδημα... Πέτυχα! Ἡ σφήκα, τραβηγμένη ἀπὸ τὴ μυρωδιὰ τοῦ γλυκοῦ, δὲν μὲ πρόσεξε, καὶ τὸ νύχι μου εἶχε χωθῆ ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἡ κυρία γύρισε στὸ δωμάτιο κρατώντας ἕνα βρεγμένο πανὶ γιὰ νὰ πλύνη τὸν κανακάρη της. Εἶδε τὴ σφήκα νεκρὴ μπρὸς στὴν καρέκλα τοῦ μωροῦ καὶ κατάλαβε πὼς τὴν ἐσκότωσα ἐγώ.

— Ἄ, μπράβο! εἶσαι καλὸ γατί, μοῦ εἶπε καὶ ἅπλωσε τὸ χέρι της νὰ μὲ χαϊδέψη.

Μὰ ἐγὼ ἀποτραβήχτηκα. Τί τὰ θέλετε; Ὅταν κάποιος σοῦ πῆ μιὰ φορὰ ψέματα δὲν τὸν ἐμπιστεύεσαι πιά. Κ' ἔπειτα δὲν τὴν σκότωσα τὴ σφήκα γιὰ νὰ μ' ἐπαινέση ἡ κυρία. Τὸ ἔκανα γιατὶ ὁ πιὸ δυνατὸς ἔχει χρέος νὰ βοηθάη τὸν πιὸ ἀδύνατο. Καὶ σίγουρα τὸ ἀνθρωπάκι ἐκεῖνο ἦταν πιὸ ἀδύνατο ἀπὸ μένα...

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ
ἕνα χόμπυ πού μπορεῖ νὰ γίνη ἐπάγγελμα

Εἶναι τόσο εὔκολο!

Σὲ λίγες ἑβδομάδες, στὸ σπίτι σας, χάρη στὴ Μέθοδο ΑΒC θὰ μπορῆτε νὰ κάνετε σκίτσα γεμᾶτα ζωή. Σὲ λίγους μῆνες, τὸ χέρι σας θὰ σχεδιάζη μὲ τὴν ἄνεσι τοῦ ἐπαγγελματία. Ἕνας καλλιτέχνης, στὸ Παρίσι, θὰ γίνη ὁ προσωπικός σας καθηγητής. Θὰ σᾶς καθοδηγῆ, θὰ διορθώνη κάθε ἔργο σας, ἀφήνοντας νὰ ἀναπτυχθῆ ἐλεύθερα ἡ εὐαισθησία καὶ ἡ προσωπικότης σας. Τὸ σχέδιο, ἀμέσως ἀπὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες, θὰ σᾶς γίνη ξεκούρασμα κι' ἕνα θαυμάσιο μέσο ἐκφράσεώς σας.

Εἶναι χρυσάφι, στὴν ἄκρη τῶν δακτύλων σας.

Τὸ σχέδιο εἶναι καὶ ἕνα ἐφόδιο, πολύτιμο σήμερα γιὰ πολλοὺς κλάδους τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου. Ξέροντας νὰ σχεδιάζετε θὰ μπορῆτε ἔπειτα νὰ ἐπιδοθῆτε ἄνετα καὶ μὲ ἐπιτυχία σὲ πλῆθος κλάδους ποὺ θὰ ταίριαζαν στὴν ἰδιοσυγκρασία σας : Τὴ διακοσμητική, τὴν εἰκονογράφησι, τὸ σχέδιο μόδας, τὴ διαφήμιση κλπ. Τὸ σχέδιο θὰ εἶναι γιὰ σᾶς ἡ ἀρχὴ μιᾶς νέας ζωῆς.

ΔΩΡΕΑΝ. Αὐτὸ τὸ τεῦχος ποὺ σᾶς μιλάει γιὰ τὴν Τέχνη τοῦ Σχεδίου, θὰ εὐτυχήση μέσα σας πτυχὲς καλλιτεχνικὲς ποὺ δὲν τὶς ὑποψιάζεσθε. Θὰ τὸ λάβετε μόλις μᾶς στείλετε αὐτὸ τὸ δελτίο μὲ ὄνομα, διεύθυνσι κ.λ.π.

ΤΕΥΧΟΣ ΔΩΡΕΑΝ

Στείλτε μας ἀμέσως ὄνομα, διεύθυνσι κλπ. ὅς τὸ κατωτέρω ὑπόδειγμα ἐσωκλείοντας δρχ. 3 σὲ γραμματόσημα γιὰ ἔξοδα ἀποστολῆς.
Θὰ λάβετε χωρὶς καμιὰν ὑποχρέωσί σας, τὸ κλοσέ εἰκονογραφημένο 16/σέλιδο ἀναλυτικὸ τεῦχος τοῦ συστήματος ΑΒC γιὰ σχέδιο - ζωγραφικὴ μὲ κάθε πληροφορία.

ΟΝΟΜΑ.....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ.....

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ἢ ΑΣΧΟΛΙΑ..... (ΤΗΛ.....)

ΣΧΟΛΗ ΑΒC Σχεδίου - Ζωγραφικῆς
ΑΘΗΝΑΙ: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 10 - ΤΗΛ. 617.611
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΤΣΙΜΙΣΚΗ 68 - ΤΗΛ. 22.370

ΧΡ. Κ. ΧΑΙΡΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Δὲν ἔχουνε ἐθνικότητα μόνον οἱ ἄνθρωποι· ἔχουνε καὶ οἱ ἐποχές. Καὶ τὸ Φθινόπωρον εἶναι ἐθνικότητος γνησίως ἀθηναϊκῆς, πολιτογραφημένο χρόνια στὴν Ἀθήνα, γραμμένο, θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ πῇ, στὸ μητρῷον τοῦ Δήμου Ἀθηναίων! Αὐτοὺς τοὺς τρεῖς μῆνες, μεταξὺ καλοκαιριάτικου ὀργίου καὶ χειμερινῆς βλοσυρότητος, ἡ Ἀθήνα φοράει τὴν τουαλέττα ποὺ πάει περισσότερο εἰς τὴ θαμπὴ ὁμορφιά της, τὴν τουαλέττα τῶν κιτρινισμένων φύλλων, καὶ παραδίδεται μὲ μιὰ εὐτυχισμένη ἐγκατάλειψι στὰ ξεμαλλιάσματα τοῦ πρώτου βορρᾶ καὶ στὰ μαστιγώματα τῆς πρώτης βροχούλας... Σὰ γνήσια ἀπὸ αἰώνων κοκέττα, ξέρει τί πάει περισσότερο στὴν καλλονή της, ξέρει ὅτι τὰ μάρμαρα τοῦ Παρθενῶνος

ΖΑΠΠΕΙΟΝ. Φωτ. Β. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ. Ἀπὸ τὴ σειρά. Γνωρίσατε τὴν Ἑλλάδα. Ἐκδόσεις «Ἀτλαντίς».

της δὲν χρειάζονται φωτεινὴν βεβαιότητα ἀλλὰ σκιόφως καὶ ἀμφιβολίαν, ἐννοεῖ ὅτι πλαίσιό της ἀνάλογο δὲν εἶναι ἡ αἰθρία ἀλλὰ ἡ σκοτεινιά. Κ' ἔτσι κανόνισε τὸ Φθινόπωρο γιὰ ἐποχή της, τὴν ψιχάλα γιὰ μύρο της, τὴ μακρυνὴ ἀστραπὴ γιὰ βιαστικὸ καὶ στιγμιαῖο ἀλλὰ κ' ἐκτυφλωτικὸν φεγγοβόλημα τοῦ «φλάς», ποὺ ἀναφλέγει ἕνας ἀόρατος φωτογράφος τοῦ Σύμπαντος γιὰ νὰ φωτογραφήσουν τὴν ὁμορφιά της εἰς τὸ Ἄπειρον!

Ἀλλά — ἴσως διατπώση τὶς ἀντιρρήσεις της κάποια εὐαίσθητη, γαλλοθρεμμένη ὕπαρξις—γιατὶ εἶναι τὸ Φθινόπωρον ἀθηναϊκὴ καὶ ὄχι παριζιάνικη ἐποχή, Παρισιάνος γνήσιος, γέννημα καὶ θρέμμα τῶν βουλεβάρτων, σκιὰ τῶν γραφικῶν ἀνωφερειῶν τῆς Μονμάρτρης· Ὁ Πὼλ Βερλαὶν δὲν ἔγραψε τοὺς πιὸ περίφημους φθινοπωρινοὺς στίχους; Καὶ ὁ Μιλβουά, καὶ ὁ Ἐρεντιά, ὁ Πρυντὸμ δὲν ἐνοιωσαν ἔντονη τὴ φθινοπωρινὴ μελαγχολία; Στὸν Κῆπο τοῦ Λουξεμβούργου, στὸ Παρίσι δὲ στροβιλίζονται τὰ ξερὰ φύλλα μὲ ὑπόκρουσι τὰ σφυρίγματα τοῦ νοεμβριανοῦ ἀνέμου; Καὶ ὅλες αὐτὲς οἱ φθινοπωρινὲς μελαγχολίες ποὺ πλανιῶνται, ὀδύρονται καὶ στιχουργοῦν ἀνάμεσα στὶς μανσάρντες τοῦ Μονπαρνάς, τὸ Παρίσι δὲν ἔχουνε γιὰ ἀφετηρία τους καὶ τὸ γκρίζο του στερέωμα γιὰ φόντο τους;

Ἂς ἀπογοητευθῆ ἡ γαλλοθρεμμένη ἐπιχειρηματολογία. Τὸ Φθινόπωρο εἶναι ἐποχὴ ἀθηναϊκή! Καὶ ἂν μᾶς χρειασθοῦν ἔμμετρα ἐπιχειρήματα, ἀνηφορίες, κῆποι μὲ γυμνὰ καὶ σκελετωμένα κλαδιά, δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ τὰ ζητήσουμε ὅλ' αὐτὰ καὶ στὴν Ἀθήνα, καὶ θὰ τὰ βροῦμε ἐν ἀφθονίᾳ.. Ἂν ὑπάρχη τὸ παριζιάνικο φθινόπωρο τῶν Γάλλων λυρικῶν τῆς μελαγχολίας, ὑπάρχει καὶ τὸ ἀθηναϊκὸ, φθινόπωρο τῶν Παράσχων, τοῦ Παπαρρηγοπούλου, τοῦ Πολέμη, τοῦ Πορφύρα. Ἂν ὁ Βερλαὶν ἐτόνισε μὲ τὴ δακρυσμένη λύρα του τὶς μελαγχολικὲς ἁρμονίες τῶν φθινοπωρινῶν του στίχων, ποὺ ἔχουνε δανεισθῆ κάτι ἀπὸ τὴ μονοτονία τῆς βροχῆς, ἔχουμε κ' ἐμεῖς τοὺς στίχους τοῦ Μωραϊτίνη ποὺ ἐπιγράφονται «Φθινοπωρινά», ὄχι κυρίως γιατὶ ὁ ποιητὴς τὰ ἐνεπνεύσθη στὸ φθινόπωρο τῆς ζωῆς του, ὅσο γιατὶ μέσα τους ψιχαλίζει, γιατὶ ἡ μελαγχολία ξεμαλλιάζει τὴν ἔμπνευσι ὅμοια μὲ τὸ ξεροβόρι, γιατὶ ἐπὶ τέλους ἂν ὑπῆρχε τρόπος νὰ στίψη κανεὶς τοὺς στίχους αὐτούς, θὰ συνέλεγε ὡς ἀπόσταγμα δάκρυα καὶ βροχή.

Εἶναι τώρα κ' ἀθηναϊκὴ ἐποχὴ τοῦ δειλινοῦ καὶ τοῦ ἡμίφωτος. Ἡμέρα δὲν ὑπάρχει, οὔτε καὶ νύχτα. Ὅλα σήμερα προλογίζουν καὶ ἐπιλογίζουν τὸ δεῖλι. Ξημερώνει ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον γιὰ νὰ βραδιάση Καὶ νυχτώνει, γιὰ νὰ ξημερώση πάλι τὴν ἑπομένην καὶ νὰ ξαναβραδυάση. Ὅλα, ἄνθρωποι, λουλούδια, σπίτια, δρόμοι, γεμίζουνε σκιὲς καὶ πνίγονται μέσα στὸ πέπλο τῆς ἀμφιβολίας. Ὁ ἥλιος δὲν ὑπάρχει παρὰ ὡς δισταγμός· ἡ σελήνη λάμπει διστακτικὰ σὰν ἐπουράνιον «ἴσως»· τὰ ἔντονα χρώματα ἔχουνε πανικόβλητα ζητήσει ἄσυλο μέσα στὴν παλέττα τοῦ θέρους, καὶ οἱ φωτοσκιάσεις πλημμυρίζουν τὸ Σύμπαν. Ἡ σκηνοθεσία τῆς Φύσεως εἶναι κατηφής, ὄχι ὅμως καὶ πενιχρά. Τὰ χελιδόνια, βέβαια, ἔχουν φύγει παρασύροντα πρὸς νότον τὸ κελαϊδημα, τὴ φωνὴ τῆς χαρᾶς. Ἀλλὰ ὁ σπουργίτης, ὁ ἀπὸ αἰώνων ἄστεγος καὶ ἀλητεύων πτερωτὸς Ἀθηναῖος, ἀναζητεῖ μάταια ἐλπίδα θερμάνσεως, ἐφ' ὅσον ἡ ἀποδημία δὲν εἶναι τοῦ γούστου του καὶ προτιμάει νὰ ξεπαγιάση μέσα στὴν Ἀθήνα του παρὰ νὰ ζήση μακριά της...

Εἶναι ἀναμφίβολα κι ἀδίστακτα ἐποχὴ τῆς Ἀθήνας τὸ Φθινόπωρον. Καὶ ἐποχὴ γεμάτη ὁμορφιά. Δὲν προλογίζει, σὰν τὰ φθινόπωρα τῶν βορεινῶν χωρῶν, τὴν κάπα ἑνὸς μοχθηροῦ χειμῶνος. Τὸ φθινόπωρο τῆς Ἀθήνας προλογίζει ἕνα ἀγαθώτατον χειμῶνα, ἀπὸ χαρακτῆρος, ἰδιοσυγκρασίας καὶ παραδόσεως γκρινιάρη, καλοκάγαθον ὅμως καὶ ἄκακον κατὰ βάθος.

Τὸ ἀθηναϊκὸ φθινόπωρο δὲν εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους. Εἶναι τρυφερώτατον ποίημα. Ἕνα ποίημα ποὺ ὑμνεῖ τὴν Ἀθήνα, ποὺ ἐκστασιάζεται μπροστὰ στὴ βρεγμένη Κηφισιά, στὴ δακρυσμένη Ἑκάλη. Κάτω ἀπὸ τὰ σμιχτὰ πλατάνια τῆς Κηφισιᾶς, ἡ θλῖψις περνάει θριαμβευτικά, μὲ ὅλας τὰς τιμάς, σὰν εὐνοουμένη τοῦ βασιλέως - χειμῶνος, καὶ τὸ φθινόπωρο τὴ στολίζει μὲ τὰ μαργαριτάρια τῆς βροχῆς! Στὴν Ἑκάλη, κι ἂν ἔβρεξε, μοσχομύρισε τὸ χῶμα δυνατά, ἔντονα, τὸ θυμάρι ἀνακατεύτηκε στὴν ἀτμόσφαιρα μὲ τὴν εὐωδιὰ τῆς ρετσίνας, τοῦ πεύκου, καὶ μέσ' στὸ ψιλόβροχο οἱ κουμαριὲς κοκκινίσανε.

Ἀλλὰ τότε; Αὐτὸ τὸ μελαγχολικὸ ὕψος τῆς Ἀθήνας, ποὺ τῆς δίνει μιὰ ὄψι Μαντόνας τῆς Ἀναγεννήσεως, Ἀπάτη καὶ σκηνοθεσία! Ἡ Ἀθήνα δὲν ἐκπνέει: Κάνει θέατρον... Εἶναι κατεργάρα καὶ ὑποκρίτρια. Ἂς φυσήξη ὅσο θέλει ὁ βοριὰς καὶ ἂς οὐρλιάση ἡ θέλλα. Αὐτὴ εἶναι σίγουρη ὅτι ἐκεῖ, στὴν καρδιὰ τοῦ χειμώνα, θὰ χαμογελάση ξαφνικὰ ἡ ἄνοιξι μ' ἕνα κλωνάρι ἀνθισμένης μυγδαλιᾶς!..

ΝΙΚ. Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ

ΟΙ ΑΠΟΔΗΜΙΕΣ ΤΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ

Ἀπὸ ὅλα τὰ φαινόμενα τῆς ζωῆς τῶν πουλιῶν, οἱ ἀποδημίες των ἐκίνησαν ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια τὸ θαυμασμὸ καὶ τὴν περιέργεια τοῦ ἀνθρώπου. Κάθε φθινόπωρο οἱ ἄνθρωποι ἔβλεπαν καὶ βλέπουν ἑκατομμύρια πουλιῶν ἀπὸ πολλὰ καὶ διάφορα εἴδη νὰ ἀφήνουν τοὺς τόπους, ὅπου ἐγεννήθηκαν, καὶ νὰ ταξιδεύουν γιὰ χῶρες μακρινές, ἀπ' ὅπου ἐπιστρέφουν πάλι τὴν ἄνοιξι.

Ὁ Ὅμηρος στὴν Ἰλιάδα, ὅταν περιγράφη τὶς ἑτοιμασίες Ἑλλήνων καὶ Τρώων γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴ μονομαχία Μενελάου καὶ Πάριδος, λέει ὅτι οἱ φωνὲς τῶν πολεμιστῶν ἐθύμιζαν τὶς κραυγὲς τῶν γερανῶν, ποὺ ἀκούονται ψηλὰ στὸν οὐρανό, ὅταν φεύγουν τὰ κρύα καὶ τὰ χιόνια τοῦ χειμῶνα, γιὰ νὰ πᾶνε στὴ χώρα τῶν Πυγμαίων.

Ἐν τούτοις, ἂν καὶ τὸ φαινόμενο τῆς ἀποδημίας ἦταν γνωστὸ ἀπὸ τότε, πολλοὶ ἀκόμη καὶ σοφοὶ τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς, δὲν μποροῦσαν νὰ παραδεχτοῦν ὅτι τὰ πουλιὰ ἀποδημοῦσαν κάθε φθινόπωρο καὶ κάθε ἄνοιξι. Ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ μεγαλύτερος σοφὸς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἐπίστευε ὅτι πολλὰ πουλιὰ μεταμορφώνονταν σὲ ἄλλα, ποὺ ἄντεχαν στὸ κρύο τοῦ χειμῶνα καὶ ἔπαιρναν πάλι τὴν παλιά τους μορφὴ τὴν ἄνοιξι. Τὰ δὲ χελιδόνια — ἔλεγε — ἔπεφταν σὲ χειμερία νάρκη καὶ περνοῦσαν τὸ χειμῶνα κρυμμένα βαθιὰ στὴ λάσπη τῶν βάλτων καὶ τῶν ἑλῶν.

Θὰ πρέπει ἐδῶ νὰ ποῦμε, ὅτι τὸ φαινόμενο τῆς χειμερίας νάρκης, συχνὸ στὰ θηλαστικά, τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ ἀμφίβια, δὲν παρατηρεῖται στὴν ὁμοταξία τῶν πουλιῶν. Μονάχα γιὰ ἕνα αἰγοθήλη τῆς Β. Ἀμερικῆς — ἕνα πουλὶ τῆς ἴδιας οἰκογενείας μὲ τὴ δική μας τὴ γιδοβυζάστρα — εἶναι ἐξακριβωμένο ὅτι πέφτει σὲ χειμερία νάρκη.

Γιατὶ ὅμως ἀποδημοῦν τὰ πουλιά; Πολλοὶ φυσιοδίφες ἐμελέτησαν καὶ μελετοῦν τὸ φαινόμενο, ἀλλὰ πλήρη ἀπάντησι δὲν μπόρεσαν ἀκόμη νὰ δώσουν στὸ ἐρώτημα αὐτό.

Ὁ χειμώνας μὲ τὶς θύελλες, τὶς βροχὲς καὶ τὰ χιόνια του καὶ ἡ ἔλλειψι τροφῆς ἀσφαλῶς εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς αἰτίες, ποὺ ἀναγκάζουν τὰ πουλιὰ νὰ φύγουν γιὰ θερμότερες χῶρες, ὅπου μαζὶ μὲ τὴ ζεστασιὰ καὶ ἡ τροφὴ εἶναι ἄφθονη. Ἂν σὲ μιὰ περιοχὴ τὰ πουλιὰ βρίσκουν τροφὴ καὶ τὸ χειμῶνα, τότε δὲν ἀποδημοῦν. Παράδειγμα οἱ τσίχλες καὶ τὰ κοτσύφια, ποὺ ἀποδημοῦν τὸ χειμῶνα ἀπὸ τὶς Σκανδιναβικὲς χῶρες καὶ τὴ Β. Ρωσία, μένουν ὅμως στὴ νότιο Εὐρώπη καὶ στὴν πατρίδα μας καὶ τὸ χειμῶνα.

Δὲν εἶναι ὅμως μοναδικὴ αἰτία τῶν ἀποδημιῶν τὸ κρύο καὶ ἡ ἔλλειψι τροφῆς. Πολλὰ πουλιὰ ἀποδημοῦν πολὺ νωρίς, ὅταν ἀκόμη ἡ τροφὴ ἀφθονῆ, ὅπως π.χ. οἱ πελαργοί, ἐνῷ ἄλλα καθυστεροῦν τὴν ἀναχώρησί τους ὡς στὴν ἐποχὴ ποὺ ἀρχίζουν τὰ κρύα καὶ τροφὴ πιὰ δὲν ὑπάρχει. Ἐκτὸς αὐτοῦ πολλὰ εἴδη δὲν διακόπτουν τὸ ταξίδι τους, ὅταν φθάσουν σὲ τόπους ζεστοὺς μὲ ἄφθονη τροφή. Συνεχίζουν τὸ ταξίδι τους ἀκόμη μακρύτερα, ὅπως π.χ. τὰ χελιδόνια, ποὺ μποροῦν νὰ μείνουν στὴν Αἴγυπτο ἢ τὴν ἀνατολικὴ Ἀφρικὴ καὶ ὅμως πολλὰ φθάνουν ὡς τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἐλπίδος.

Ἡ ἀποδημία τῶν πουλιῶν δὲν γίνεται ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη. Χρειάζεται προετοιμασία. Σ' αὐτὴν τὰ παρακινεῖ μιὰ ἐσωτερικὴ ὥθησι, ἕνα «βιολογικὸν ὡρολόγιον», ὅπως λένε οἱ πτηνολόγοι. Τὸ βιολογικὸ αὐτὸ ρολόγι εἶναι οἱ βιοχημικὲς μεταβολές, ποὺ συμβαίνουν στὸν ὀργανισμὸ τῶν πουλιῶν. Οἱ μεταβολὲς αὐτὲς ἐπιταχύνονται ἢ ἐπιβραδύνονται ἀπὸ πολλὰ γνωστὰ καὶ ἄγνωστα αἴτια, ὅπως εἶναι ἡ θερμοκρασία, ἡ διάρκεια τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νύχτας κ.ἄ. Μὲ τὴν ἐσωτερικὴ αὐτὴ ὥθησι, ὅταν πλησιάζη ὁ καιρὸς τῆς ἀποδημίας, τὰ πουλιὰ κάνουν ἕνα εἶδος «ὑπερσιτισμοῦ». Τρῶνε πολὺ περισσότερη τροφὴ ἀπὸ ὅση τοὺς χρειάζεται. Τὸ περίσσευμα μεταβάλλεται σὲ λίπος, ποὺ ἀποθηκεύεται στὸ σῶμα τους. Μ' αὐτὸ θὰ συντηρηθοῦν στὸ ταξίδι τους, ὅταν δὲν θὰ μποροῦν νὰ βροῦν ἢ νὰ πάρουν τροφή. Μὲ τὸν ὑπερσιτισμὸ τὸ βάρος τοῦ πουλιοῦ διπλασιάζεται. Ὁ ἀκροκέφαλος, π.χ., ἕνα πουλάκι ποὺ ζυγίζει τὸ πολὺ 11-12 γραμμάρια, φθάνει τὰ 22 γραμμάρια. Τὸ λίπος ποὺ ἀποθηκεύει τοῦ φθάνει γιὰ νὰ πετᾷ ὡς 90 ὥρες συνέχεια, χωρὶς νὰ λάβη τροφή.

Δὲν ταξιδεύουν ὅλα τὰ πουλιὰ τὶς ἴδιες ὧρες. Τὰ ἐντομοφάγα ταξιδεύουν κυρίως τὴ νύχτα. Ἀντίθετα τὰ «κοκκοφάγα», ὅσα δηλ. τρέφονται μὲ σπόρους, ταξιδεύουν τὴν ἡμέρα.

Τὰ πουλιὰ ποὺ φωλεοποιοῦν στὴν Εὐρώπη, ἀποδημοῦν κυρίως στὴν Ἀφρική. Τὰ πουλιὰ κάθε περιοχῆς φαίνεται πὼς ἀκολουθοῦν πάντα τὸ ἴδιο δρομολόγιο. Ἂν στὸ χάρτη τῆς Εὐρώπης φέρωμε μιὰ εὐθεῖα ἀπὸ τὴ Σκανδιναβικὴ Χερσόνησο ὡς στὴν Ἀδριατική, ὅσα πουλιὰ φωλεοποιοῦν δυτικὰ τῆς γραμμῆς αὐτῆς περνοῦν τὴν Ἱσπανία, τὸ Γιβραλτάρ, τὸ Μαρόκο καὶ φθάνουν στὰ χειμαδιά τους. Ὅσα φωλεοποιοῦν ἀνατολικὰ τῆς γραμμῆς αὐτῆς περνοῦν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὴ Μ. Ἀσία, τὴ Συρία καὶ Παλαιστίνη καὶ διὰ τοῦ Σουὲζ φθάνουν στὴν Ἀφρική. Τὰ δρομολόγια αὐτὰ ἔγιναν γνωστὰ κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια μὲ τὴ μέθοδο τῆς δακτυλιώσεως. Σὲ πολλὲς δηλ. χῶρες τῆς Εὐρώπης ὑπάρχουν «πτηνοσκοπικοὶ σταθμοί». Οἱ φυσιοδίφες τῶν σταθμῶν αὐτῶν, πιάνουν διάφορα πουλιά, ἰδίως στὶς φωλιές, καὶ περνοῦν στὰ πόδια τους μικρὰ δαχτυλίδια ἀπὸ ἐλαφρότατο μέταλλο. Ἐπάνω εἶναι γραμμένο τὸ ὄνομα τοῦ σταθμοῦ καὶ ἕνας ἀριθμός. Ὅποιος πιάση ἢ σκοτώση «δακτυλιωμένο» πουλὶ παρακαλεῖται νὰ τὸ κάμη γνωστὸ στὸ «σταθμὸ δακτυλιώσεως», ἀναφέροντας ἡμέρα, ὥρα καὶ τόπο ποὺ ἔπιασε τὸ πουλί. Μὲ τὶς πληροφορίες αὐτὲς οἱ πτηνολόγοι καθορίζουν τὸ δρομολόγιο, ποὺ ἀκολούθησε τὸ πουλὶ ἀπὸ τὸν τόπο τῆς «δακτυλιώσεως» ὥςτὸν τόπο ποὺ ἐπιάστηκε.

Ἔχει ὅμως τὸ φαινόμενο τῆς ἀποδημίας τῶν πουλιῶν τὶς ἐξαιρέσεις του. Μερικὰ πουλιά, π.χ., ποὺ φωλιάζουν στὶς πολικὲς περιοχὲς τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου, φεύγοντας τὸ χειμῶνα τοῦ ἡμισφαιρίου αὐτοῦ φθάνουν στὶς νότιες πολικὲς περιοχές. Ἀφήνουν τὸν ἕνα πόλο, γιὰ νὰ φθάσουν στὸν ἄλλο. Ἄλλα ὑδρόβια πουλιά, ποὺ φωλειοποιοῦν στὰ βρεταννικὰ νησιά, ἀφοῦ φθάσουν στὴ δυτικὴ Ἀφρική, ἀλλάζουν κατεύθυνσι καὶ συνεχίζουν τὸ ταξίδι τους ὡς στὴ Βραζιλία κ.ἄ., διασχίζοντας τὸν Ἀτλαντικό. Ἄλλα πάλι ἐγκαταλείπουν τὴ Β. Εὐρώπη γιὰ νὰ ξεχειμωνιάσουν στὰ ψυχρὰ παράλια τῆς Β. Ἀμερικῆς.

Τὸ φαινόμενο τῆς ἀποδημίας τῶν πουλιῶν περιλαμβάνει γιὰ τοὺς εἰδικοὺς ἐπιστήμονες πολλὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα δὲν μπόρεσαν ἀκόμη νὰ λύσουν. Ἀσφαλῶς ὅμως, ἀργὰ ἢ γρήγορα, ἡ λύσι θὰ εὑρεθῆ, ὅπως συνέβη καὶ μὲ πολλὰ ἄλλα προβλήματα ποὺ ἐπὶ αἰῶνες ἀπασχολοῦσαν τὸ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙ

Κατὰ τὴν Ἐπανάστασι τοῦ '21 τὰ μέσα γιὰ τὴ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν ἦσαν ἐντελῶς πρωτόγονα. Σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα, ποὺ ἀγωνιζότανε γιὰ τὴ Λευτεριά της, οἱ ἐπιστήμονες γιατροὶ μποροῦσαν νὰ μετρηθοῦν στὰ δάχτυλα, κ' ἡ ἔλλειψι φαρμάκων ἦταν ἀπελπιστική. Οἱ ἄρρωστοι κ' οἱ πληγωμένοι κατέφευγαν σὲ γιατροὺς πρακτικούς, ποὺ γιὰ νὰ τοὺς θεραπεύσουν ἔκαναν χρῆσι διαφόρων βοτάνων καὶ «μαντζουνιῶν», καὶ σὲ μάγισσες. Αὐτές, ὄχι σπάνια, τοὺς συμβουλεύανε νὰ πιοῦν θαλασσόνερο ἀπὸ σαράντα κύματα, ἢ σιρόπια φτιαγμένα ἀπὸ χολὴ σκαντζόχοιρου, μέλι κλπ., νὰ καθήσουν ὡρισμένες ὧρες μπρούμυτα, νὰ ξορκίσουν τὰ δαιμόνια καίγοντας φιδοπουκάμισα, νὰ ξεράνουν νυχτερίδες καὶ νὰ κάνουν κατάπλασμα τὴ σκόνη, κι ἄλλα παρόμοια. Ξεχωριστὰ βέβαια ἀπὸ τὶς μυστηριώδεις ἐπικλήσεις ποὺ ἔκαναν οἱ ἴδιες στὰ καλὰ πνεύματα, γιὰ νὰ διώξουν τὰ κακά. Μερικοὶ ἐμπειρικοὶ γιατροὶ δὲν ἐδίσταζαν νὰ χειρουργοῦν μὲ κοινὰ μαχαίρια. Ὁ καπνὸς καὶ ἡ μούχλα τῶν γερασμένων δέντρων, ποὺ σήμερα θεωρεῖται προμάμμη τῆς πενικιλίνης, ἔπαιζαν σπουδαῖο ρόλο στὴ θεραπεία τῶν τραυμάτων. Εἶναι ὡστόσο ἀξιοθαύμαστος ὁ τρόπος ποὺ κατώρθωσε νὰ πολεμήση τὶς ἐπιδημίες ἡ «Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος» ἀμέσως μόλις ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά της. Ὅταν, τὴν ἄνοιξι τοῦ 1822, φούντωσε ἡ πανούκλα (πανώλης) στὴν Κρήτη, ποὺ μετέδωθη ἀπὸ τὰ στρατεύματα τὰ ὁποῖα ἔστειλε ἐκεῖ ὁ Μεχμὲτ Ἀλῆς γιὰ νὰ βοηθήση τοὺς Τούρκους, ἄρχισε μιὰ ζωηρὴ κίνησι γιὰ τὴν καταπολέμησί της στὸ Ναύπλιον (τὴν πρώτη πρωτεύουσα τοῦ ἐπαναστατημένου Ἔθνους). Ὕστερα ἀπὸ δραστήριες ἐνέργειες τῆς Διοικήσεως ἔφθασαν ἀπὸ διάφορα σημεῖα μερικοὶ ἐπιστήμονες, κατωρθώθη νὰ συγκεντρωθοῦν λίγα φάρμακα καὶ νὰ ἱδρυθῆ ἕνας νοσηλευτικὸς σταθμός, ποὺ δὲν ἄργησε νὰ μεταβῆ σὲ νοσοκομεῖο. Αὐτὸ τὸ νοσοκομεῖο ἔμελλε νὰ σώση πολλὲς ψυχὲς ὅταν ἡ ἐπιδημία ξαπλώθηκε στὸ Αἰγαῖο, ποὺ εἶχε συχνὴ ἐπικοινωνία μὲ τὴν Κρήτη, κ' ἔπειτα, κατὰ τὸ 1824, προχώρησε στὴ Στερεὰ καὶ τὴν Πελοπόννησο.

Ἀξίζει νὰ παραθέσουμε τὸ σχετικὸ μὲ τὴ σύστασι τοῦ νοσοκομείου ἔγγραφο, ποὺ μᾶς δίνει ἀνάγλυφη τὴν εἰκόνα τῆς ἐξαθλιώσεως κατὰ τὴν ἱστορικὴ ἐκείνη ἐποχή :

«Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Ἐπειδὴ ἐνταῦθα εὑρίσκεται ἱκανὸς ἀριθμὸς ἀπόρων καὶ ἀσθενῶν, κειμένων καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἀγυιάς, ὥστε γίνεται ἐλεεινὸν θέαμα καὶ αἰτία τοῦ νὰ αὐξάνη ἡ νόσος εἰς τὴν πόλιν ταύτην καὶ ἀτιμία τοῦ ἔθνους, ὅτι ὡς καθέδραν τῆς Διοικήσεως ἔρχονται διάφοροι ἀλλοεθνεῖς. Τὸ Βουλευτικὸν γνωμοδοτεῖ νὰ ἐπιτευχθῆ ἡ σύστασις νοσοκομείου, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ εἰσαχθῶσιν οἱ ἐκτάδην εἰς ἀγυιὰς κείμενοι ἀσθενεῖς· νὰ διορισθῆ δὲ μιὰ ἐπιτροπὴ νὰ καταγράψη τὰ διάφορα δυστυχῆ καὶ ἀδύνατα ὑποκείμενα (τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται μὲ τοὺς κόπους των νὰ τραφῶσι) καὶ εἰς αὐτὰ μόνα νὰ διορισθῆ νὰ δίδεται ἀνάλογον ψωμί, καὶ ὄχι ἐδῶ, ἀλλ' εἰς Ἄργος. Καὶ ἐκεῖ νὰ ἐπιταχθῶσι διὰ νὰ μεταβοῦν, ὥστε οὕτως καὶ αὐτοὶ νὰ φυλάξωσι τὴν ὑγείαν των, μεταβαίνοντες εἰς πόλιν πλέον ἀνοικτήν, καὶ ἐνταῦθα νὰ μὴ στενοχωροῦνται οἱ μείναντες, νὰ προσταχθῆ ὅμως ὁ εἰς Ἄργος φρουτιστὴς αὐστηρῶς διὰ νὰ κάμη ἀνάλογον καὶ δικαίαν διανομὴν τοῦ ψωμίου. Προσέτι νὰ γίνη φροντὶς νὰ μετοχετευθῆ ὅλον τὸ νερὸν τῆς Ἄριας μέσα εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ εἶναι καὶ ἱκανὸν εἰς πόσιν καὶ καθαρσίαν τοῦ λαοῦ, οὗτ' ἦττον ἀναγκαῖος εἶναι ὁ καθαρισμὸς τῶν ἀγυιῶν τῆς Χώρας. Τῇ 24 Ἰουλίου 1824, ἐν Ναυπλίῳ».

Τὸ Ἐκτελεστικὸν ἀπεδέχθη τὴν πρότασι. Διώρισε μιὰ τριμελῆ ἐπιτροπή, ποὺ ἀφοῦ ἐπέτυχε τὴν ἐπιβολὴ εἰδικοῦ φόρου, ἀφιέρωσε τὶς δυνάμεις της στὴ συγκρότησι τοῦ Νοσοκομείου καὶ τὴν ἐξασφάλισι τῆς καθαριότητος.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία προσέφερε μεγάλες ὑπηρεσίες στὸ λαὸ μὲ τὴν ἵδρυσι τῆς «Φιλανθρωπικῆς Ἑταιρίας Ναυπλίου», τῆς ὁποίας δυὸ ἦσαν οἱ σκοποί : «Ἡ περίθαλψις διαφόρων ἀσθενῶν, χηρῶν καὶ ὀρφανῶν καὶ ἡ ἐκπαίδευσις νέων ὀρφανῶν καὶ ἀπόρων».

Τὸ Βουλευτικὸ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐγκρίνη («μέ τινας μεταβολὰς») τὸ καταστατικὸ τῆς Ἑταιρίας, ἡ ὁποία ἄρχισε ἀμέσως τὴν δρᾶσι της. Φρόντισε νὰ προσφέρη πρῶτες βοήθειες, νὰ δώση τροφὲς καὶ φάρμακα στοὺς φτωχοὺς ποὺ ἡ ὑγεία τους εἶχε κλονισθῆ ἀπὸ τὴν καχεξία, ν' ἀπολυμάνη τὰ μέρη ποὺ εἶχαν μολυνθῆ. Γιὰ νὰ πετύχη καλύτερα τοὺς σκοπούς της ἐστράφη πρὸς τὸ ἁρμόδιο ὑπουργεῖο τῶν Ἐσωτερικῶν ζητώντας τὴν ἄδεια νὰ τῆς παραχωρηθῆ ἕνα ἐρειπωμένο σπίτι γιὰ νὰ τὸ μεταβάλη σὲ νοσοκομεῖο. Εἶναι χαρακτηριστικὸ τὸ ἔγγραφο ποὺ ἀπηύθυνε στὸν ὑπουργὸ Δικαιο, ποὺ δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν ἥρωα ποὺ ἀργότερα μετέβαλε σὲ νέες Θερμοπύλες τὸ μωραΐτικο Μανιάκι, τὸν Παπαφλέσσα. Ἰδοὺ αὐτό :

«Ἡ Φιλανθρωπικὴ Ἑταιρία θέλουσα νὰ κάμη ἀρχὴν τοῦ σκοποῦ της ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ περιμαζεύση ἐκ τῶν πτωχοτέρων ἀσθενῶν ὅσους δύναται ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ περιθάλψη, θέτουσα αὐτοὺς εἰς ἓν προσδιωρισμένον μέρος. Ὅθεν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξαιτεῖται παρὰ τοῦ Ὑπουργείου νὰ δοθῆ ἡ ἄδεια νὰ λάβη τὴν κρημνισμένην οἰκίαν κτισμένην ἀπέναντι τῆς οἰκίας τοῦ Κου Ἀναστ. Λόνδου, νὰ τὴν ἐπισκευάση δι' ἐξόδων τῆς Ἑταιρίας καὶ νὰ τὴν μεταχειρισθῆ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Παρακαλεῖ δὲ αὕτη ἡ μικρὰ οἰκία νὰ ἀφιερωθῆ εἰς τὴν Ἑταιρίαν, ἡ τοὐλάχιστον πρὸς τὸ παρόν. Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 10ῃ Αὐγούστου 1824. Ἡ Ἐπιτροπή».

Μὲ ἀσυνήθιστη, ὄχι γιὰ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ γιὰ σήμερα ταχύτητα, ὁ Παπαφλέσσας διερίβασε τὴν αἴτησι στὸ Ἐκτελεστικό, κι αὐτὸ παρεχώρησε τὸ οἴκημα. Μέσα σὲ τρεῖς μέρες ἀπὸ τὴν ὑποβολὴ τῆς αἰτήσεως (19-22 Αὐγούστου 1824), ἄρχισε ἡ ἐπισκευὴ τοῦ κτιρίου καὶ λίγο ἀργότερα ἡ λειτουργία τοῦ Νοσοκομείου, πού, παρὰ τὶς οἰκονομικὲς δυσχέρειες τῆς Φιλανθρωπικῆς Ἑταιρίας, ἐπέτυχε νὰ περιθάλψη πολλοὺς ἀπόρους.

Κ. Γ. ΛΑΛΟΠΟΥΛΟΥ
Συνδιευθυντοῦ τοῦ Κολλεγίου Ἀθηνῶν

Αἱ σχέσεις τοῦ Διδασκάλου πρὸς τοὺς μαθητάς, τοὺς Συναδέλφους του καὶ τοὺς Γονεῖς

Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τοῦ Νέου Σχολικοῦ Ἔτους, ὁ κ. Λαλόπουλος ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς Συναδέλφους του Ἐκπαιδευτικοὺς τοῦ Κολλεγίου Ἀθηνῶν τὰς κάτωθι συστάσεις καὶ παρατηρήσεις:

Αἱ σχέσεις διδασκάλου - μαθητῶν πρέπει νὰ βασίζωνται ἐπὶ τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν μαθητῶν πρὸς τὸ πρόσωπόν του. Τότε — καὶ μόνον τότε — καὶ ἡ μάθησις διευκολύνεται, ἀλλὰ καὶ βαθυτέρα ἐπίδρασις εἰς τὴν ψυχὴν τῶν παιδιῶν ἀσκεῖται, ἐπίδρασις ἡ ὁποία συντελεῖ εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἤθους τῶν μαθητῶν, εἰς τὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς προσωπικότητος αὐτῶν.

Ἀλλὰ ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν μαθητῶν πρὸς τὸν διδάσκαλον ἐξαρτῶνται κυρίως ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτοῦ εἰς τὸ ἔργον του καὶ ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον του δι' αὐτούς. Καὶ ἡ μὲν ἀφοσίωσις ἐκδηλοῦται εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας, τὸν ὁποῖον προσπαθεῖ συνεχῶς νὰ βελτιώνῃ, τὸ δὲ ἐνδιαφέρον του γίνεται φανερὸν εἰς τὴν εἰλικρινῆ του φροντίδα νὰ βοηθήσῃ ὅλους τοὺς μαθητάς του νὰ «ἀνεβοῦν» πνευματικῶς καὶ ψυχικῶς. Οἱ μαθηταὶ διαισθάνονται τὸ γνήσιον ἐνδιαφέρον, ἀνοίγουν τὴν ψυχήν των καὶ δέχονται τὴν συμβουλήν, τὴν ὁδηγίαν, τὸ φῶς τοῦ παραδείγματος. Ἄλλως, κλείνονται εἰς τὸν ἑαυτόν τους, δεικνύουν μίαν «νομιμότητα» συμπεριφορᾶς, μίαν ἐξωτερικὴν συμμόρφωσιν πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ διδασκάλου, χωρὶς καμμίαν ἐσωτερικὴν μεταβολήν, ψυχικὴν βελτίωσιν.

Ἀσφαλῶς δὲν πρέπει νὰ ἀναμένῃ σεβασμὸν ὁ διδάσκαλος ποὺ «μπαίνει» εἰς τὴν τάξιν του ἀτελῶς παρεσκευασμένος — ἐπιστημονικῶς καὶ διδακτικῶς — καὶ ἀναγκάζεται νὰ προχειρολογῇ, ὑποπίπτων εἰς σφάλματα καὶ προκαλῶν οὕτω ποικίλα σχόλια ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν του. Ἀσφαλῶς δὲν ἔχει κῦρος ὁ διδάσκαλος ποὺ παρουσιάζεται εἰς τὰ μάτια τῶν παιδιῶν ἄδικος καὶ μεροληπτικός, εἴρων καὶ σαρκαστής, ἀσυνεπὴς καὶ ἀντιφατικός. Ἀσφαλῶς δὲν ἐξασφαλίζει τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν παιδιῶν ὁ διδάσκαλος ποὺ περιορίζεται εἰς μίαν ψυχρὰν διδασκαλίαν καὶ μένει ἀδιάφορος διὰ τὴν πρόοδον ἑνὸς ἑκάστου τῶν μαθητῶν του, διὰ τὴν ἀτομικότητα ἑκάστου καὶ τὰ προβλήματά της.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ ἐνδιαφέροντος, ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ προσθέσω καὶ τοῦτο. Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ διδασκάλου, διὰ νὰ ἔχῃ ὄντως παιδαγωγικὸν χαρακτῆρα, πρέπει νὰ εἶναι γνήσιον, νὰ πηγάζῃ ἀπὸ εἰλικρινῆ διάθεσιν, ἀπὸ πατρικὴν ἀγάπην. Ἐπίπλαστον ἐνδιαφέρον πρὸς προσεταιρισμὸν τῶν νέων δι' ἄλλους σκοποὺς δὲν ἔχει θέσιν εἰς τὸ παιδαγωγοῦν σχολεῖον. Προσπάθεια ἐκ μέρους τοῦ διδασκάλου καλλιεργείας «δημοτικότητος» μεταξὺ τῶν νέων, μὲ κολακείαν, δουλοπρεπῆ συμπεριφοράν, μεγάλους παρ' ἀξίαν βαθμοὺς καὶ ἄλλα εὐτελῆ μέσα, ὄχι μόνον δὲν ὠφελεῖ τοὺς νέους, ἀλλὰ εἶναι καταστρεπτικὴ διὰ τὸ ἦθος αὐτῶν.

Ὁ πραγματικὸς παιδαγωγὸς εἶναι προπάντων εἰλικρινής. Ἀξιοῖ σοβαρὰν ἐργασίαν ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν. Τοὺς καθοδηγεῖ νὰ ἐργάζωνται μὲ σύστημα, μὲ προσοχὴν καὶ εὐθύνην, παρέχων τὸν ἑαυτόν του ὡς παράδειγμα. Ἀγαπᾷ, ἐπαινεῖ καὶ ἐνθαρρύνει, ἀλλὰ καὶ ἐλέγχει καὶ δυσαρεστεῖ, ὅταν χρειάζεται.

Τὸ δεύτερον θέμα ποὺ θίγω σήμερα εἶναι αἱ σχέσεις τοῦ διδασκάλου πρὸς τοὺς συναδέλφους του. Εἶναι ἕνα θέμα σπουδαιότατον καὶ πρέπει νὰ τὸ προσέχωμεν ἰδιαιτέρως. Εἰς τὸ σχολεῖον καλούμεθα νὰ ἐργασθῶμεν διὰ τὴν πραγματοποίησιν ἑνὸς κοινοῦ σκοποῦ. Τὸ ἔργον μας εἶναι συλλογικὸν καὶ ὁ βαθμὸς τῆς ἐπιτυχίας του θὰ ἐξαρτηθῇ ἐν πολλοῖς ἀπὸ τὸν βαθμὸν τοῦ συντονισμοῦ τῶν ἀτομικῶν ἐνεργειῶν, ἀπὸ τὴν συνεργασίαν. Ἡ συνεργασία μας αὐτὴ ἀναφέρεται εἰς ὅλας τὰς ἐνεργείας μας: Ἀπὸ τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ τοῦ Σχολείου καὶ τῆς στάσεώς μας ἀπέναντι τῶν μαθητῶν — μέχρι τῶν μεθόδων διδασκαλίας, τῶν κατ' οἶκον ἐργασιῶν καὶ τῶν κριτηρίων βαθμολογίας.

Ἡ ἐνιαία κατεύθυνσις τῶν ἐνεργειῶν τῶν διδασκάλων ἑνὸς Σχολείου ἔχει μεγάλην σημασίαν ὄχι μόνον διὰ τὴν μάθησιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὅλην ἐξέλιξιν τοῦ μαθητοῦ. Διότι ὄχι μόνον διευκολύνει τὴν μάθησιν, ἀλλ' ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα καὶ τὴν ἐνοποίησιν τῶν ἐσωτερικῶν δυνάμεων τοῦ παιδιοῦ καὶ τοῦ ἐφήβου, τὴν δημιουργίαν αἰσθήματος ἀσφαλείας, τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξιν τῆς προσωπικότητος. Ἀντιθέτως, ἡ ἔλλειψις ἐνιαίας κατευθύνσεως, αἱ ἀλληλοσυγκρουόμεναι καὶ ἀντιφατικαὶ ἐνέργειαι, αἱ ἀσυντόνιστοι καὶ ἀσυνάρτητοι πράξεις ὁδηγοῦν εἰς σύγχυσιν, ἀβεβαιότητα, ἀνασφάλειαν καὶ διάσπασιν τῆς ψυχικῆς ἑνότητος.

Ἡ ἐξελικτικὴ ψυχολογία διδάσκει ὅτι ὅλαι αἱ πρόοδοι τοῦ παιδιοῦ αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἐξέλιξίν του πραγματοποιοῦνται διὰ σειρᾶς διαδοχικῶν ἐνοποιήσεων: Ἐνοποιήσεων τῶν γνώσεων, τῶν δραστηριοτήτων, τῶν ἐπιθυμιῶν. Καὶ ἂν τὸ παιδὶ δὲν ἠμπορέσῃ νὰ ἐπιτύχῃ ἐνοποίησιν μὲ τὰ στοιχεῖα ποὺ προσφέρει ἡ οἰκογενειακὴ καὶ ἡ σχολικὴ ζωή, τότε δημιουργεῖ τὰ ἰδικά του κέντρα ἐνοποιήσεως καὶ εἰς τὴν καλυτέραν μὲν περίπτωσιν καταφεύγει εἰς τὰ ὀνειροπολήματα καὶ τὴν ἀπάθειαν, εἰς τὴν χειροτέραν δὲ περίπτωσιν εἰσέρχεται καὶ παραμένει εἰς ἀνώμαλον κατάστασιν, εἰς τὴν νεύρωσιν.

Ἡ ἁρμονικὴ συνεργασία τῶν διδασκόντων δημιουργεῖ μίαν εὐχάριστον ἀτμόσφαιραν, ἡ ὁποία γίνεται ἀντιληπτὴ ἀπὸ τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς προδιαθέτει εὐμενῶς διὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς καλῆς ἀγωγῆς. Τοὐναντίον, ἡ ἔλλειψις συνεννοήσεως μεταξὺ τῶν διδασκόντων δημιουργεῖ κλίμα βαρύ, δυσάρεστον διὰ τοὺς μαθητάς. Καὶ ἂν ἐπιφανειακῶς εἶναι δι' αὐτοὺς εὐκαιρία χλευασμοῦ καὶ κριτικῆς, κατὰ βάθος εἶναι αἰτία ταραχῆς, ἀβεβαιότητος, ἀνασφαλείας καὶ διασπάσεως.

Ἡ ἀτμόσφαιρα ἁρμονικῆς συνεργασίας εἶναι εὐεργετικὴ ὄχι μόνον διὰ τοὺς μαθητάς, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἰδίους τοὺς διδάσκοντας. Μέσα εἰς μίαν τοιαύτην ἀτμόσφαιραν ἁρμονίας, ὁ κάθε συνάδελφος δὲν καταλαμβάνεται ποτὲ ἀπὸ τὸ καταθλιπτικὸν συναίσθημα τῆς ἐρημίας, τῆς μονώσεως καὶ τῆς πλήξεως. Δὲν αἰσθάνεται ποτὲ τὸν ἑαυτόν του ἀβοήθητον. Τοὐναντίον, εὑρίσκει εὐχαρίστησιν καὶ χαρὰν εἰς τὴν ἀναστροφὴν μὲ τοὺς συνεργάτας του.

Διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς τόσον ἐπιθυμητῆς αὐτῆς συνεργασίας μία βασικὴ ἀρχὴ πρέπει νὰ διέπῃ τὰς σχέσεις μας: ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν ἐργασίαν τῶν ἄλλων. Εἶναι φυσικὸν νὰ ὑπάρχουν μεταξὺ τῶν διδασκόντων διαφοραὶ ἐπὶ ἐπιστημονικῶν ἢ παιδαγωγικῶν θεμάτων. Αἱ διαφοραὶ ὅμως αὐταὶ καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν προερχόμεναι διαφωνίαι, ὅταν συζητοῦνται μὲ καλόπιστον διάθεσιν, ἐξαφανίζονται ἢ τουλάχιστον χάνουν τὴν ἔντασίν των καὶ προκύπτει ἡ ἁρμονία. Περιττὸν νὰ εἴπω ὅτι κατὰ τὰς συνομιλίας μας μὲ συναδέλφους πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν τὰ δυσμενῆ σχόλια καὶ τὰς ἐπικρίσεις δι' ἄλλους συναδέλφους, ποὺ δὲν εἶναι παρόντες, διότι αὐτὰ διαδίδονται, δημιουργοῦν δυσαρεσκείας καὶ δηλητηριάζουν τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ σχολείου. Καὶ ἂν αὐτὸ εἶναι κακόν, αἱ συζητήσεις διδασκάλου καὶ μαθητῶν εἰς βάρος ἄλλου διδασκάλου εἶναι χείριστον ταπεινωτικὸν διὰ τὸν σχολιάζοντα καὶ ἐπιζήμιον διὰ τοὺς μαθητάς.

Τέλος ἔρχομαι νὰ ἐκθέσω τὰ περὶ τῶν σχέσεων τοῦ διδασκάλου πρὸς τοὺς γονεῖς. Γνωρίζομεν ὅλοι τὴν μεγάλην σημασίαν τῆς συνεργασίας τῆς οἰκογενείας μὲ τὸ Σχολεῖον καὶ δὲν θὰ μακρυγορήσω. Θὰ θίξω δύο μόνον σημεῖα:

1) Κατὰ τὰς συζητήσεις μας μὲ τοὺς γονεῖς περὶ τῶν προβλημάτων τῶν τέκνων των, πρέπει νὰ εἴμεθα ἀντικειμενικοί, εἰλικρινεῖς, ἀλλὰ καὶ προσεκτικοὶ εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν κρίσεών μας. Κρίσεις ὅπως: «τὸ παιδί σας εἶναι τὸ χειρότερο τῆς τάξεως» ἢ «πάρτο ἀπὸ τὸ σχολεῖο, νὰ πιάσῃ δουλειά, δὲν κάνει γιὰ γράμματα» ἢ «ὁ γυιός σας δὲν ἔχει ἀνατροφή», δὲν πρέπει νὰ ἀκούωνται εἰς τὸ σχολεῖον μας — καὶ μάλιστα εἰς τόνον ἐπιτιμητικόν, ἂν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν τοὺς γονεῖς κοντά μας. Αὐτὸ βεβαίως δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ ἀποκρύπτωμεν τὴν πραγματικότητα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ λέγωμεν τὴν ἀλήθειαν. Ἀλλὰ ἡ ἀλήθεια ἠμπορεῖ νὰ πάρῃ τὴν κατάλληλον μορφὴν εἰς τὴν διατύπωσίν της, νὰ λεχθῇ μὲ τὸν ἁρμόζοντα τρόπον καὶ τόνον, νὰ ἀπαλύνεται ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον μας, ὥστε νὰ κάμῃ ἐντύπωσιν χωρὶς νὰ προκαλέσῃ ἀγανάκτησιν, νὰ «συσφίξῃ» καὶ ὄχι νὰ διαρρήξῃ δεσμούς. Τοὺς γονεῖς τοὺς θέλομεν βοηθοὺς εἰς τὸ ἔργον μας καὶ πρέπει νὰ κερδίσωμεν τὴν ἐμπιστοσύνην των.

2) Ἔχω παρατηρήσει ὅτι ὑπάρχουν γονεῖς ποὺ ἀποφεύγουν νὰ προσέρχωνται εἰς τὸ Σχολεῖον κατὰ τὰς ὡρισμένας διὰ τὰς συνεντεύξεις ἡμέρας, ἀλλ' ἔρχονται μόνον, ὅταν δίδωνται οἱ ἔλεγχοι τῶν βαθμῶν. Ἄλλοι πάλιν δὲν ἐμφανίζονται ποτὲ καὶ ἀναμένουν τὸν ἔλεγχον εἰς τὸ σπίτι. Τέλος, ἄλλοι γονεῖς, μολονότι διαμένουν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀποστέλλουν ἀντιπροσώπους των ἢ ἀναθέτουν εἰς μέλη τοῦ προσωπικοῦ μας νὰ τοὺς ἀντιπροσωπεύσουν, πρᾶγμα ποὺ προκαλεῖ παρεξηγήσεις. Περιττὸν νὰ εἴπω ὅτι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν ὑφίσταται «παιδαγωγικὴ συνεργασία» καὶ δὲν ἐξυπηρετοῦνται οἱ σκοποί μας.

Ὄχι πιά βουβοί μπροστά στούς ξένους

Ὄχι πιὰ σύμπλεγμα κατωτερότητος!

«Ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀνάλογη πρὸς τὶς γλῶσσες ποὺ γνωρίζει».
CHARLES QUINT, 1500 - 1558

ΑΓΓΛΙΚΑ-ΓΑΛΛΙΚΑ ΙΤΑΛΙΚΑ - ΡΩΣΣΙΚΑ ΙΣΠΑΝΙΚΑ - ΙΣΠΑΝΙΚΑ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΟΛΛΑΝΔΙΚΑ - ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ-ΣΟΥΗΔΙΚΑ - ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΤΣΕΧΙΚΑ ΚΛΠ.ΚΛΠ.

Τό Linguaphone

- Διδάσκει 37 γλῶσσες, μὲ πλήρεις καὶ συγχρονισμένες σειρὲς μαθημάτων σὲ δίσκους 45 στροφῶν εἴτε σὲ ταινίες ἢ σὲ κασέτες, ποὺ συνοδεύονται ἀπὸ βιβλία καὶ ἀσκήσεις δι' ἀλληλογραφίας.
- Εἶναι Σύστημα πρακτικὸ καὶ ἀποδοτικὸ γιατὶ ἐπιτρέπει ὅσες ἐπαναλήψεις θέλετε, μέρους ἢ ὁλοκλήρων μαθημάτων, ἢ ἀκόμη καὶ μιᾶς φράσεως ποὺ θέλετε νὰ ξανακούσετε.
- Μὲ τὸν ἐλάχιστο ὄγκο του, εἶναι σὲ κάθε στιγμὴ πρόχειρο γιὰ σᾶς, γιὰ τὴν οἰκογένειά σας, τοὺς φίλους σας. Θὰ χρησιμεύσῃ γιὰ δάσκαλος ἀκόμη καὶ στὰ ἐγγόνια σας.
- Ἐξοικονομεῖ χρόνο, δὲν κουράζει, δὲν ἀπογοητεύει, γιατὶ ἀρκεῖ ἀκρόασις 60 ὡρῶν (ὁπὸ ἕνα τέταρτο κάθε φορά, στὶς ὧρες ποὺ σᾶς βολεύουν καλύτερα) γιὰ νὰ μιλᾶτε, νὰ γράφετε καὶ — τὸ δυσκολώτερο — νὰ καταλαβαίνετε ὅταν ἀκοῦτε μιὰ ξένη γλῶσσα.

ΖΗΤΗΣΤΕ ΔΙΣΚΟ - ΔΕΙΓΜΑ ΔΩΡΕΑΝ

Συμπληρῶστε καὶ στεῖλτε μας τὸ ἐρωτηματολόγιο αὐτὸ καὶ τὸ δελτίο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Γνωρίζετε ἤδη ξένες γλῶσσες;		
Θὰ θέλατε νὰ μάθετε μιὰ μέσα σὲ 3 μῆνες;		
Μπορεῖτε ν' ἀφιερώσετε 15 λεπτὰ τὴν ἡμέρα γιὰ μελέτη;		
Ἔχετε πικάπ ἢ μαγνητόφωνο;		
Δοκιμάσατε ποτὲ νὰ μάθετε ξένες γλῶσσες μὲ τὰ πολλαπλᾶ συστήματα;		

ΠΡΟΣ ΤΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ
Linguaphone
Πανεπιστημίου 10, Ἀθῆναι· τηλ. 617811
Ταμιακὴ 68, Θεσσαλονίκην· τηλ. 32370
καὶ στὰ μεγ. καταστήματα «Ἀφοὶ Λαμπρόπουλοι» — «Μινιόν» Ἀθηνῶν

Παρακαλῶ στεῖλτε μου δωρεὰν καὶ χωρὶς ὑποχρέωσή μου τὸ ἀναλυτικὸ σας τεῦχος καὶ τὸ δίσκο - δεῖγμα Εὐκολείας βρ. 7,50 σὲ γραμματόσημα γιὰ ἔξοδα ἀποστολῆς. Ἡ γλῶσσα ποὺ μ' ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ .....

Ὄνομα .....
Ἐπάγγελμα .....
Διεύθυνσις .....
τηλ. .....

ΤΕΛΕΤΗ ΕΙΣ ΤΗΝ «ΣΤΕΓΗΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ» ΤΟΥ ΕΝ ΒΟΥΛΑ ΑΣΚΛΗΠΙΕΙΟΥ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

Τὴν 24ην Σεπτεμβρίου, παρουσίᾳ τοῦ Προέδρου τοῦ Ε.Ε.Σ. Κυρίου Κωνστ. Γεωργακοπούλου, τοῦ Ἀντιπροέδρου κ. Γεωργ. Μαρίνου, τοῦ Προέδρου τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τῆς Στέγης κ. Βασ. Παπαδημητρίου καὶ τῶν Συμβούλων αὐτῆς, τοῦ Ἐντεταλμένου Συμβούλου τοῦ Ἀσκληπιείου κ. Β. Δερδεμέζη καὶ ἄλλων ἐκλεκτῶν προσκεκλημένων, ἔγινεν εἰς τὴν Ψαροπούλειον Αἴθουσαν τοῦ Ἱδρύματος ἡ Τελετὴ ἀποχαιρετισμοῦ παιδιῶν ποὺ ἐξέρχονται διὰ νὰ ἐγγραφοῦν εἰς τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα.

Ὡμίλησεν ἡ Ἀντιπρόεδρος τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς Κα Ἄντα Βλαχούτσικου, εἰποῦσα μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

«Μὲ τὴν ἵδρυσιν τῆς «Στέγης τοῦ Παιδιοῦ» ἔχετε λύσει, Κύριε Πρόεδρε, τὸ βασικώτερο πρόβλημα κάθε ἐργαζομένης εἰς τὸ Ἀσκληπιεῖον μητέρας γιὰ τὴν φροντίδα τῶν παιδιῶν της κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐργασίας της στὸ Νοσοκομεῖο. Αὐτὴ ἡ πολύτιμη ἐξυπηρέτησι γιὰ τὶς μητέρες, δὲν προσφέρεται σὲ κανένα ἄλλο Νοσοκομεῖο τῆς χώρας μας. Κατὰ τὰ ἐννέα χρόνια τῆς λειτουργίας τῆς «Στέγης» προσφέρατε, Κύριε Πρόεδρε τοῦ Ε.Ε.Σ., πάντοτε ὅλα τὰ μέσα, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ δεχτοῦμε τὶς συνεχῶς αὐξανόμενες αἰτήσεις, καὶ φτάσαμε ἔτσι φέτος στὸ ρεκὸρ νὰ φιλοξενήσουμε 50 παιδιά, ἐνῶ εἴχαμε ἀρχίσει μὲ 18 μόλις.

»Γιὰ τοὺς προσκεκλημένους ποὺ ἔρχονται γιὰ πρώτη φορὰ στὴ γιορτή μας, θἄθελα νὰ δώσω μιὰ σύντομη εἰκόνα τῆς ζωῆς τῶν παιδιῶν στὴν «Στέγη» μας. Δεχόμαστε παιδιὰ ἀπὸ δυόμισυ μέχρι πεντέμισυ ἐτῶν. Τὸ πρωῒ στὶς 7.45΄ τὰ παιδιὰ ἔχουν μεταφερθῆ μὲ ἰδιαίτερο λεωφορεῖον τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἀπὸ τὰ σπίτια τους στὴν «Στέγη». Ἐδῶ τοὺς προσφέρεται τὸ πρωϊνό τους, στὶς δέκα ἕνα ρόφημα καὶ στὶς δώδεκα τὸ μεσημεριανὸ φαγητό. Μία διαιτολόγος κανονίζει ἑβδομαδιαίως τὴν πάντοτε φροντισμένη τροφή τους. Ἀκολουθεῖ ὁ μεσημεριανὸς ὕπνος καὶ στὶς 3 μεταφέρονται μὲ τὸν ἴδιο τρόπο στὰ σπίτια τους.

»Ἡ χαρούμενη αἴθουσα τῆς «Στέγης» τοὺς παρέχει κάθε εἴδος ψυχαγωγίας, ὅπως μέσα ζωγραφικῆς, βιβλία, πὶκ-ἀπ, μαγνητόφωνο κλπ. Ἐπὶ πλέον εἶναι ἐξωπλισμένη μὲ μνὰ πλούσια συλλογὴ ἀπὸ σύγχρονα παιχνίδια.

»...Αὐτὸ ποὺ χαρακτηρίζει τὴν «Στέγη» μας εἶναι ἡ ζεστή της ἀτμόσφαιρα καὶ τὸ ἐλεύθερο πνεῦμα, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ἀπαραίτητη βάσι γιὰ τὴν διαμόρφωσι τῆς προσωπικότητος τοῦ παιδιοῦ στὴν προσχολικὴ ἡλικία

»Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς διαβάσω τὸ γράμμα ἑνὸς διαπρεποῦς Καθηγητοῦ ἀπὸ τὴν Ἀμερική, ποὺ ἀσχολεῖται κυρίως μὲ ἔρευνες σχετικὰ μὲ τὴν «γλῶσσα» τῶν παιδιῶν, ὁ ὁποῖος ἐπισκέφθηκε τρεῖς φορὲς τὴν «Στέγη» μας, συζήτησε μὲ τὰ παιδιά, καὶ ἔφυγε ἀποκομίζοντας τὶς καλύτερες ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν ἐργασία μας. Ἰδοὺ τί γράφει:

«Ἀγαπητὲ Κύριε Πρόεδρε, χαίρομαι ποὺ μοῦ δίνεται ἡ εὐκαιρία μὲ τὴ γιορτή σας νὰ εὐχαριστήσω θερμὰ Ἐσᾶς καὶ τοὺς συνεργάτες σας, γιὰ τὴν δυνατότητα ποὺ μοῦ προσφέρατε νὰ συνεχίσω μερικὲς ἀπὸ τὶς ἔρευνές μου μὲ τὴν «γλῶσσα τοῦ παιδιοῦ» στὴν Στέγη σας. Χάρι στὴν ἐξαιρετικὴ ἀτμόσφαιρα ποὺ βρῆκα ἐκεῖ, μπόρεσα νὰ ἐργασθῶ γρήγορα καὶ ἀποτελεσματικά. Αὐτὸ ποὺ μοῦ ἔκανε τὴν μεγαλύτερη ἐντύπωσι ἦταν οἱ ἄριστες σχέσεις τῆς Δίδος Κατσαροῦ καὶ τῆς Συναδέλφου της Ἀ)φῆς Μένη μὲ τὰ παιδιά.

»Μὲ τὶς καλύτερες εὐχές μου γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς γιορτῆς σας καὶ τὴν ἐλπίδα νὰ ἔχω τὴν χαρὰ τοῦ χρόνου νὰ Σᾶς συναντήσω Ἐσᾶς καὶ τοὺς Συνεργάτες σας προσωπικῶς, εἰλικρινὰ δικός σας.
Dachmann, Καθηγητὴς τῆς Γλωσσολογίας στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Ὀχάϊο τῶν Η.Π.Α.».

»Δὲν μπορῶ νὰ τελειώσω χωρὶς νὰ εὐχαριστήσω θερμότατα καὶ ἐκ μέρους ὅλων μας ποὺ ἐργαζόμαστε στὴν «Στέγη», καθὼς καὶ τῶν μητέρων, τὸν Πρόεδρο τῆς «Στέγης» μας, κ. Βασ. Παπαδημητρίου γιὰ τὴν ἀκούραστη φροντίδα του γιὰ τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴν πρώτη κιόλας μέρα τῆς λειτουργίας τῆς Στέγης μας».

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗΝ ΤΗΣ «ΣΤΕΓΗΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ»

Τὰ παιδιὰ ποὺ ἀποχωροῦν διὰ νὰ ἐγγραφοῦν εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον.

Τὰ παιδιά, μὲ ρυθμικὲς κινήσεις, χορεύουν συρτόν.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε.Ε.Σ.

Τὰ μέλη μιᾶς Βορειοηπειρωτικῆς οἰκογενείας, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Ε.Ε.Σ. προσέφερεν ἄμεσον καὶ οὐσιαστικὴν βοήθειαν, ἀπέστειλαν εἰς τὸν Πρόεδρον κ. Κωνστ. Γεωργακόπουλον τὴν κατωτέρω δημοσιευομένην συγκινητικὴν ἐπιστολήν :

Περιστέρι 26 Σεπτεμβρίου 1971

Κύριε Πρόεδρε,

Οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι, ὅλοι γενεὰ Μαλλιὰ ἀπὸ τὴν Χειμάρρα τῆς Β. Ἠπείρου, ἔχομε τὴν τιμὴ νὰ Σᾶς πληροφορήσωμε ὅτι ἡ ἀνωτάτη ἀδελφὴ τῆς ὀργανώσεώς Σας μᾶς παρέδωσε τὰ πλούσια δῶρα τοῦ «Ἐρυθροῦ Σταυροῦ» τῆς Ἑλλάδος μας, γιὰ τὰ ὁποῖα Σεῖς τόσον εὐγενικὰ ἐφροντίσατε.

Σᾶς εἶναι γνωστὸν τὸ ἱστορικὸ τῆς διὰ θαλάσσης διαφυγῆς ὁλοκλήρου σχεδὸν τῆς γενεᾶς μας. Γιὰ χρόνια τὴν ὠνειρευτήκαμε χάριν τῆς ἐλευθερίας ποὺ ὅλοι οἱ Βορειοηπειρῶται γιὰ αἰῶνες ἐπόθησαν. Ἡ ὑψηλὴ προστασία Σας καὶ ἡ μέριμνα τοῦ «Ἐρυθροῦ Σταυροῦ» μᾶς ἔπεισαν ὅτι καλῶς ἔχομε πιστεύσει στὴν Ἑλλάδα μας. Σφίγγομε τὴν καρδιά μας ἀπὸ συγκίνησι.

Ἡ γενεά μας ἀποτελεῖται ἀπὸ 27 ψυχὰς καὶ μίαν ποὺ ἐγεννήθη προχθὲς ἐδῶ. Σᾶς βεβαιώνομεν ὅτι θὰ ἐργασθοῦμε σκληρά, οἱ ἄνδρες, νὰ διαθρέψωμε τὰς οἰκογενείας μας καὶ νὰ τιμήσωμε τὸ ὄνομα τῆς ἐπαρχίας μας, ποὺ ὅπως ἐπληροφορήθημεν πολλὰ μέλη της ἔχετε κατὰ καιροὺς προστατεύσει, Κύριε Πρόεδρε. Εἶναι περιττὸν νὰ προσθέσωμε ὅτι πάντοτε θὰ ἀποβλέπωμε στὴν ὑψηλὴ προστασία Σας, εἰς δυσκόλους στιγμάς, καὶ εἰς τὴν ἔκδηλη καλωσύνη Σας καὶ τὸν πατριωτισμόν Σας.

Στὴν τακτοποίησι τῶν ζητημάτων μας προέχει ἡ βάπτισις πέντε μελῶν τῆς γενεᾶς μας, γιατὶ στὴν Ἀλβανία δὲν ὑπάρχει πλέον ἐκκλησία, καθὼς καὶ ἡ βάπτισις τοῦ μουσουλμάνου ἀρραβωνιαστικοῦ μιᾶς κόρης μας. Ἡ Ἀδελφὴ κ. Καραγκιοζίδη ἀνέλαβε τὴν ὁμαδικὴ αὐτὴν βάπτισιν, καὶ δι' αὐτῆς συνδεόμεθα καὶ ἡμεῖς μὲ τὸν «Ἐρυθρὸν Σταυρόν» τῆς πατρίδος μας.

Ἡ θωπευτικὴ στὶς ψυχές μας χειρονομία Σας, κ. Πρόεδρε, μᾶς ἔχει ὅλους συγκινήσει. Μᾶς ὡμίλησε ἡ Ἑλλάδα μας!

Μὲ βαθειὰ εὐγνωμοσύνη καὶ σέβη ὑποφαινόμεθα εὐλαβῶς,

Ἡ γενιὰ Μαλλιά, μεγάλοι καὶ μικροί.

ΠΕΝΘΗ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΥ

Ἀπεβίωσεν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἡ παλαιὰ καὶ ἐκλεκτὴ συνεργάτις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Δέσποινα Γερουλάνου, θυγάτηρ ἐξόχου Ἕλληνος, τοῦ Γεωργίου Στ. Στρέϊτ καὶ σύζυγος τοῦ διακεκριμένου ἐπιστήμονος καὶ συγγραφέως κ. Ἰω. Μ. Γερουλάνου, Συμβούλου τοῦ Ε.Ε.Σ.

Ἀνατραφεῖσα μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς Θρησκείας μας καὶ συνεχίζουσα τὰς οἰκογενειακὰς παραδόσεις, ὑπῆρξεν ἀρίστη σύζυγος καὶ ἐξαιρετικὴ Μητέρα τέκνων διακριθέντων ἐν τῇ κοινωνίᾳ λόγῳ τῶν ἀρετῶν ἃς οἱ γονεῖς των ἐνεφύσησαν εἰς αὐτά. Παρ' ὅλας τὰς ἀσχολίας της διὰ τὴν Οἰκογένειαν καὶ τὸ ἐν θέσει «Τράχωνες» κτῆμα της, εὗρισκε τὸν χρόνον νὰ εἶναι ἡ Ἀδελφή, βοηθήσασα ἰδίως κατὰ τὴν Κατοχὴν τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην κατοίκους τῆς ὡς ἄνω περιοχῆς, καὶ νὰ ἀποβῇ δι' αὐτοὺς ἐκπρόσωπος τῆς Θείας Προνοίας μὲ τὴν ἔμπρακτον ἐκδήλωσιν τῆς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης καὶ τῆς Ἐρυθροσταυρικῆς Ἀποστολῆς διὰ τὴν βοήθειαν πρὸς τοὺς πάσχοντας.

Εἰς τὴν κηδείαν τῆς Δέσπ. Γερουλάνου παρέστησαν ὁ Πρόεδρος κ. Κωνστ. Γεωργακόπουλος καὶ τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ε.Ε.Σ. ὡς καὶ ἀντιπροσωπεία τοῦ Σώματος Ἑλληνίδων Ἀδελφῶν.

ΑΝΤΙΓ. ΜΕΤΑΞΑ-ΚΡΟΝΤΗΡΑ

Τὴν 16ην παρελθόντος ἀπεβίωσεν ἡ συνεργάτις τοῦ περιοδικοῦ μας Ἀντιγόνη Μεταξᾶ - Κροντηρᾶ.

Ἡ ἐκλιποῦσα, γνωστὴ ὡς «Θεία Λένα», ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἔτερψε καὶ ἐδίδαξε τὴν Ἑλληνικὴν Νεότητα μὲ δεκάδας βιβλίων, ἀπειρίαν ραδιοφωνικῶν ἐκπομπῶν καὶ πλῆθος ἀφηγημάτων δημοσιευθέντων εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικά, ἐν οἷς καὶ ὁ «Ε. Ε. Σ. Νεότητος».

Εἰς τὴν βαρυπενθοῦσαν οἰκογένειαν τῆς μεταστάσης ἐκφράζομεν τὰ ἐγκάρδια συλλυπητήριά μας.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑ ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟΝ «ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΚΥΡΟΥ»

Σχολ. Ἔτους 1971 - 1972

Ἡ Ἐφορεία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος προκηρύσσει διαγωνισμὸν μεταξὺ τῶν ὁμάδων Ε.Ε.Σ.Ν. κατὰ τὸ σχολ. ἔτος 1971-1972 διὰ τὸ βραβεῖον «ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΚΥΡΟΥ».

Ἐπὶ τῇ δεκάτῃ εἰκοστῇ πρώτῃ ἐπετείῳ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Προέδρου τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν., Ἀχιλλέως Κύρου, ὁ κ. Κῦρος Κύρου προσέφερεν, εἰς μνήμην αὐτοῦ, τὸ ποσὸν τῶν 5.000 δρχ., ἵνα ἀπονεμηθῇ ὡς βραβεῖον Α' ἐκ 3.000 δρχ. καὶ Β' ἐκ 2.000 δρχ. εἰς δύο ὁμάδας Ἐρυθροσταυριτῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀναπτύξουν τὴν καλυτέραν δρᾶσιν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1971-72.

Τὰ ποσὰ καὶ τῶν δύο βραβείων θὰ δοθοῦν εἰς σχολικὰ εἴδη ἢ γεωργικὰ ἐργαλεῖα τῆς προτιμήσεως τῶν βραβευθησομένων.

Αἱ ὁμάδες Ε.Ε.Σ.Ν., αἱ ὁποῖαι ἐπιθυμοῦν νὰ μετάσχουν τοῦ διαγωνισμοῦ, θὰ ἀποστείλουν, διὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Σχολείου των πρὸς τὸν Ἐπιθεωρητὴν τῶν Σχολείων τῆς περιφερείας των, ἔκθεσιν τῆς δράσεώς των, πρὸς διαβίβασιν, μέχρι τέλους Ἰουλίου 1972, μετὰ τὸν προσήκοντα ἔλεγχον, εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. (ὁδὸς Λυκαβηττοῦ 1 Ἀθήνας), ὅσας κατὰ τὴν κρίσιν του εὑρίσκει ἀξίας βραβεύσεως.

Ἀφοῦ συγκεντρωθοῦν ὅλαι αἱ προτάσεις τῶν κ.κ. Ἐπιθεωρητῶν, πενταμελὴς Ἐπιτροπή, ἀποτελουμένη ἐκ τριῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος, δύο Ἐπιθεωρητῶν, ἑνὸς τῆς Μέσης καὶ ἑνὸς τῆς Δημοτικῆς τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ Ἐκπαιδευτικῶν περιφερειῶν, θὰ κρίνῃ εἰς ποίας ὁμάδας θ' ἀπονεμηθοῦν τὰ ἀνωτέρω βραβεῖα, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν τομέων δραστηριότητος, τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν διαγωνισθησομένων μέσων.

ΤΟ 24 ΔΙΕΘΝΕΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

Τὸ ἐν λόγῳ Συνέδριον, τὸ ὁποῖον ὀργανοῦται ἀνὰ διετίαν ὑπὸ τῆς ἐν Βρυξέλαις ἑδρευούσης Διεθνοῦς Χειρουργικῆς Ἑταιρείας, ἐγένετο ἀπὸ 20 - 27 Αὐγούστου 1971 ἐν Μόσχᾳ, μὲ Πρόεδρον τὸν Ὑπουργὸν τῆς Ὑγιεινῆς τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, διάσημον Χειρουργὸν κ. Βόρις Πετρόβσκι, καὶ 4 Ἀντιπροέδρους της, διεθνῶς γνωστοὺς καθηγητὰς κ. κ. Βάγκεστιν (Ἡνωμ. Πολιτεῖαι Ἀμερικῆς), Στεφανίνι (Ἰταλία), Κούριαν (Ἑλλὰς) καὶ Στάλα (Ἀργεντινή).

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου διαρκείας μιᾶς ἑβδομάδος καὶ μὲ συμμετοχὴν 4500 χειρουργῶν ἐκ 55 χωρῶν ὑπῆρξαν λίαν ἐνδιαφέρουσαι. Ἀνεκοινώθησαν τὰ πορίσματα καὶ αἱ πρόοδοι εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Χειρουργικῆς, ὡς καὶ τὰ νέα ἐπιτεύγματα εἰς τὴν χειρουργικὴν καρδίας καὶ ἀγγείων, ἰδίᾳ ὑπὸ τῶν εἰδικῶν χειρουργῶν ποὺ συμμετεῖχον καὶ εἰς τὸ ταυτοχρόνως συνελθὸν καρδιοαγγειακὸν διεθνὲς Συνέδριον.

Ἐκτὸς τῆς ἐπισκέψεως εἰς τὰ νέα σύγχρονα Νοσοκομεῖα τῆς Μόσχας, σειρὰ κοινωνικῶν ἐκδηλώσεων μὲ θέατρα, μπαλέτα, ἐκδρομάς, ἐπισκέψεις ἀξιοθεάτων, δεξιώσεις κλπ. συνέβαλον εἰς τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ Συνεδρίου.

Κατὰ τὴν ἐπίσημον τελετὴν τῆς λήξεως τοῦ Συνεδρίου, ὁ Ἀντιπρόεδρος Καθηγητὴς κ. Βασ. Κούριας, Διευθυντὴς τῆς Χειρουργικῆς Κλινικῆς τοῦ Νοσοκομείου Ε.Ε.Σ., ηὐχαρίστησε ἐκ μέρους τῶν ἐκπροσώπων 55 χωρῶν. Τὸ ἑπόμενον Συνέδριον θὰ λάβῃ χώραν εἰς Βαρκελώνην τὸ ἔτος 1973.

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Στὶς 17 Ὀκτωβρίου ἔληξε ἡ (μικρὴ) Ὀλυμπιὰς τῶν ΣΤ' Μεσογειακῶν ἀγώνων. Μὲ δικαίωσι ἐκείνων ποὺ πιστεύουν στὸν Ἑλληνικὸν ἀθλητισμὸ καὶ στὴν πρόοδό του τέλειωσε ἡ μάχη τῶν 12 ἡμερῶν στὸ στάδιο Χακαπίνα τῆς Σμύρνης. Τὰ 40 μετάλλια ποὺ κερδίσαμε ἐφέτος (ἔναντι τῶν 25 ποὺ εἴχαμε κερδίσει στοὺς προηγουμένους Μεσογειακοὺς τῆς Τύνιδος τὸ 1967) δείχνουν καθαρὰ ὅτι ἡ ἐπιτυχία μας στοὺς Βαλκανικοὺς τοῦ Ζάγκρεμπ δὲν ἦταν συμπτωματική.

Στοὺς ἐφετινοὺς Μεσογειακοὺς τὴν πρώτη θέσι κατέκτησεν ἡ ἰσχυρὰ Ἰταλία: κατέκτησεν 117 μετάλλια (58 χρυσᾶ, 35 ἀργυρᾶ καὶ 24 χάλκινα).

Ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς τὴν καλυτέραν ἐμφάνισιν ἐσημείωσαν οἱ ἀθληταὶ στίβου, οἱ ὁποῖοι κατέκτησαν 13 μετάλλια. Συγκεκριμένα : ὁ Παπαγεωργόπουλος, μὲ ἄνετη κούρσα, ἐπρώτευσε στὰ 100 μ. μὲ χρόνο 10''4. Ὁ Ὀνησιφόρου στὰ 400 μ. μετὰ φοβερὴ μάχη, ἐκέρδισε τὸ χρυσὸ μετάλλιο μὲ νέο Πανελλήνιο ρεκὸρ 46''9. (παλαιὸ ἰδίου 47''). Στὸ ἄλμα ἐπὶ κοντῷ ὁ Παπανικολάου ἀνέβηκε στὴν ὑψηλότερη θέσι τοῦ βάθρου (5.20 μέτρα). Χρυσὸ μετάλλιο ἐκέρδισε καὶ ὁ μαχητικὸς Τζιωρτζῆς (400 μ. μετ' ἐμποδίων). Μετὰ ἀπὸ σκληρὴ μάχη μὲ τοὺς Ἱσπανοὺς Κάνο καὶ Φερνατές, ὁ Σεβαστὴς ἀνεδείχθη νικητὴς στὸ Δέκαθλο μὲ 7.223 βαθμούς. Τέλος ὁ σφυροβόλος Γεωργιάδης, μὲ βολὴ 68 μ. 76, ἐθριάμβευσε ἐπὶ τοῦ Ἰταλοῦ Βεκιάτο (67.64) καὶ τοῦ Γιουγκοσλάβου Στίγκλιτς (66.28).

Ἀργυρᾶ μετάλλια κατέκτησαν, ὁ ἔφηβος Καθηνιώτης μὲ ἄλμα 15 μ. 84 στὸ τριπλοῦν, ὁ ἅλτης Κούσουλας, ποὺ ἔχασε τὴν πρώτη θέσι μὲ μικρὴ διαφορὰ ἀπὸ τὸν Ἰταλὸ Κίβο. Ὁ διαρκῶς ἐξελισσόμενος Κοντοσῶρος πῆρε τὴ δεύτερη θέσι στὰ 3.000 στήπλ μὲ νέο Πανελλήνιο ρεκὸρ 8'35''4 ἔναντι 8'30'' τοῦ διασήμου Βιλλαὶν (Γαλλία).

Τρίτη θέσι καὶ χάλκινο μετάλλιο κατέκτησαν, ὁ Τόγκας στὸ ἄλμα ἐπὶ κοντῷ (4 μ. 50), ὁ Βασιλείου στὰ 110 μ. μετ' ἐμποδίων μὲ χρόνο 14''4, ὁ ἔφηβος Πατρώνης στὸ ἅλμα εἰς ὕψος (2μ.08) καὶ ἡ Καφενίδου στὴν δισκοβολία μὲ βολὴ 46μ.06.

Δύο ἀκόμη χρυσᾶ μετάλλια κατέκτησαν ὁ πρωταθλητὴς τῆς ἄρσεως βαρῶν Ἰακώβου, ποὺ ἀνύψωσε 420 κιλὰ στὴν κατηγορία τῶν 82,5 κιλῶν, καὶ οἱ ἱστιοπλόοι Γιαπαλάκης, Κιούσης, Μιχαὴλ μὲ σκάφος τύπου «Ντράγκον».

Στὴν κολύμβησι μόνο ὁ Κουτουμάνης, ἀπὸ τοὺς ἄνδρες, κατάφερε νὰ διακριθῇ κατακτήσας τὴν τρίτη θέσι στὰ 100μ. προσθίως μὲ χρόνο 1'13''3, Ἡ Ἰωαννίδου στὰ 100μ. προσθίως γυναικῶν κατέκτησε τὴν δευτέρα θέσι μὲ χρόνο 1'22'8.

Ἐξ ἄλλου ἡ γυναικεία ὁμὰς κατέλαβε τὴν τρίτη θέσι στὴν σκυταλοδρομία 4Χ100 μ. ἐλευθέρως, μετὰ τὴν Ἰταλικὴ καὶ τὴν Ἱσπανικὴ ὁμάδα.

Στὰ ὁμαδικὰ ἀθλήματα οἱ Ἐθνικὲς ὁμάδες κατέλαβαν τὶς ἑξῆς θέσεις. Πόλο: τετάρτη, Βόλευ: τρίτη θέσι, Μπάσκετ: τρίτη θέσι καὶ ποδόσφαιρο: Ἕκτη θέσι.

Στὴν Ἑλληνορωμαϊκὴ πάλη καὶ στὴν κατηγορία τῶν 57 κιλῶν ὁ Μοσχίδης κατέκτησε ἀργυρὸ μετάλλιο, στὴν κατηγορία τῶν 68 κιλῶν ὁ Κουβαρᾶς κατέλαβε τὴν τρίτη θέσι, καὶ στὴν κατηγορία τῶν 82 κιλῶν ὁ Σάββας πῆρε τὸ χάλκινο μετάλλιο .Στὴν Ἐλευθέρα πάλη καὶ στὴν κατηγορία τῶν 48 κιλῶν ὁ Ἀβτζῆς κατέλαβε τὴν δευτέρα θέσι, στὰ 52 κιλὰ ὁ Τριανταφυλλίδης κατέλαβε τὴν τρίτη θέσι, στὴν κατηγορία τῶν 68 κιλῶν ὁ Καρυπίδης κατέκτησε χάλκινο μετάλλιο καὶ τέλος ὁ Καραγεωργίου στὰ 82 κιλὰ καὶ ὁ Σπυριδόπουλος στὰ 90 κιλὰ κατέλαβαν τρίτες θέσεις.

Στὸ τέννις ὁ Καλογερόπουλος κατέλαβε τὴν τρίτη θέσι, καὶ στὴ σκοποβολὴ ὁ Μάνθος μὲ καραμπίνα τῶν 22 (στάσι πρηνηδὸν) βαθμολογηθεὶς μὲ ἐπίδοσιν ἰδίαν τοῦ πρώτου Τιλουγίνοβιτς 594)600 κατέλαβεν τελικῶς τὴν δευτέραν θέσι.

Ἀναλυτικὰ ἡ Ἑλλὰς κατέκτησε 8 χρυσᾶ μετάλλια, 9 ἀργυρᾶ καὶ 23 χάλκινα.

Μ. ΠΡΩΤΟΓΕΡΙΔΗΣ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΕΡΡ. ΝΤΥΝΑΝ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 9)

ἡμέρα τοῦ Σολφερῖνο. Εἶχα μόνον ἕνα κοινὸ διαβατήριο, ποὺ δὲν μὲ ἐγκατέλειπε ποτέ, ἀλλὰ κι αὐτὸ ποτὲ δὲν μοῦ ζήτησαν νὰ τὸ παρουσιάσω.

»Γιὰ νὰ φθάσω γρήγορα στὴ Μπρέσια, πέρασα μία ὁλόκληρη νύχτα σὲ ταχυδρομικὴ ἅμαξα καὶ διέσχισα πολλοὺς ποταμούς, ποὺ τὸ νερό τους ἔμπαινε ἀπὸ τὶς πόρτες μέσα στὸ ἁμάξι, γιατὶ ὅλες οἱ γέφυρες εἶχαν κοπῆ ἀπὸ Αὐστριακοὺς ποὺ ὑποχωροῦσαν. Σ' αὐτὴ τὴν πόλι, εἶχα τὴν καλὴ τύχη νὰ εὕρω ἕναν ἀρχιαμαξᾶ, ποὺ μοῦ ἐνοικίασε ἕνα μικρὸ μόνιππο καὶ μοῦ ἔδωσε καὶ ἕναν ἀμαξηλάτη ποὺ εἶχε διαφύγει ἀπὸ τὴ Μάντουα, γιὰ νὰ μὴν ὑπηρετήσῃ τοὺς Αὐστριακούς. Αὐτὸς ὁ ἀμαξηλάτης, ποὺ γνώριζε πολὺ καλὰ τὸν τόπο, μὲ μετέφερε μὲ κάθε ἀσφάλεια στὸ Καστιλιόνε. Τὸ βιβλίο μου «Μία ἀνάμνησι ἀπὸ τὸ Σολφερῖνο» διηγεῖται τὶς σκηνὲς ἀπελπισίας ποὺ τὶς εἶχα δεῖ μὲ τὰ μάτια μου ἐπὶ πολλὲς ἡμέρες, σ' αὐτὴ τὴ μικρὴ κωμόπολι».

Δὲν ἐπαναλαμβάνει, φυσικά, τὴν ἀφήγησι αὐτῶν τῶν σκηνῶν στὰ Ἀπομνημονεύματά του ὁ Ντυνάν, συνοψίζει ὅμως τὶς ἐντυπώσεις του μὲ αὐτὰ τὰ λόγια : «Ἐκεῖνος ποὺ διατρέχει τὸ ἀπέραντο αὐτὸ θέατρο τῶν μαχῶν τῆς προτεραίας, συναντᾷ σὲ κάθε βῆμα, μέσα σὲ ἀσύγκριτη σύγχυσι, ἀνέκφραστες ἐκδηλώσεις ἀπογνώσεως, δεινὰ ὅλων τῶν εἰδῶν».

ΥΠΟΜΝΗΣΙΣ

Πολλὰ εἶναι τὰ θύματα, κυρίως μεταξὺ τῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα, ἀπὸ ἄγνοια τοῦ σοβαροτάτου κινδύνου, περιεργάζονται ἐγκαταλελειμμένα πολεμεφόδια (χειροβομβίδες, νάρκες, κ.λ.π.). Γι' αὐτὸ τονίζομε καὶ πάλιν ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιεργάζωνται τέτοια ἀντικείμενα, οὔτε ν' ἀφήνουν ἄλλους νὰ τὰ πλησιάζουν, ἀλλὰ μόλις τὰ ἀντικρύζουν, νὰ εἰδοποιοῦν ἀμέσως τὴν πλησιεστέραν ἀστυνομικὴν ἢ στρατιωτικὴν Ἀρχήν.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Βοήθεια εἰς σεισμοπλήκτους καὶ ἐνδεεῖς
Help to the needy

Ε.Σ.Ν. 1ου Δημ. Σχολ. Καισαριανῆς Ἀθηνῶν
Juniors of 1st Elem. School Kaessariane Athens

Ε.Σ.Ν. 1ου Δημ. Σχ. Κιάτου
Juniors of 1st Elem. School Kiato

Ε.Σ.Ν. Γυμν. Θήλ. Ζακύνθου
Juniors of High School for Girls Zakynthos

Ε.Σ.Ν. 5ου Δημ. Σχ. Ἱεραπέτρας
Juniors of 5th Elem. School Ierapetra

Ε.Σ.Ν. 2ου Δημ. Σχ. Ἀργοστολίου Κεφαλληνίας
Juniors of 2nd Elem. School Argostoli Cefallenia

Ε.Σ.Ν. 21ου Δημ. Σχ. Ἀθηνῶν
Juniors of 21st Elem. School Athens

Ε.Σ.Ν. Γυμν. Κισσάμου
Juniors of High School Kissamos

Ε.Σ.Ν. Γυμν. Δικαίων Ἔβρου
Juniors of High School Dikaea Hevros

Ε.Σ.Ν. Γυμν. Ἀρρ. Ν. Σμύρνης Ἀθηνῶν
Juniors of High School for boys N. Smyrne Athens

Ε.Σ.Ν. 6ου Δημ. Σχ. Καλαμαριᾶς Θεσσαλονίκης
Juniors of 6th Elem. School Kalamaria Salonica

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Βοήθεια εἰς Κοινότητας καὶ σχολεῖα
Health in the Home

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχ. Πολυχρόνου Χαλκιδικῆς
Juniors of Elem. School Polychrono Chalkidiki

Ε.Σ.Ν. 2ου Δημ. Σχ. Λιβαδίου Ἐλασσόνος
Juniors of 2nd Elem. School Livadi Elasson

Ε.Σ.Ν. Γυμν. Θεσπρωτικοῦ
Juniors of High School Thesprotikon

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχ. Βέλου Κορινθίας
Juniors of Elem. School Velo Korinthos

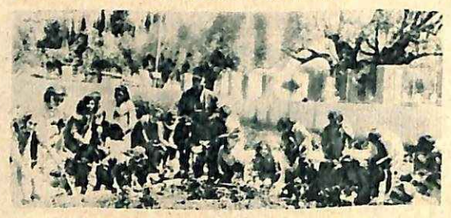
Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Ἀχλαδέας Φιλιατῶν
Juniors of Elem. School Achladea Filiates

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχ. Παραπουγκίου Μεσσήνης
Juniors of Elem. School Parapoughi Messene

Ε.Σ.Ν. Γυμν. Ἀμφιλοχίας
Juniors of High School Amfilochia

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχ. Ἀρχαγγέλου Ρόδου
Juniors of Elem. School Archanghelos Rodos

Ε.Σ.Ν. 2ου Δημ. Σχ. Κατοχῆς Ἀγρινίου
Juniors of 2nd Elem. School Katoche Agrinio

Ε.Σ.Ν. 14ου Δημ. Σχ. Ἡρακλείου Κρήτης
Juniors of 14th Elem. School Herakleion Kreta

ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Η ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΝΗΣΟΣ

Μέρος Β'

Σοβαρὸς - σοβαρὸς ὁ οὐρακοτάγκος, ἐκάπνιζε ρίχνοντας ὁλόγυρά του κάτι ματιὲς ποὺ μαρτυροῦσαν ἀπόλυτη αὐτοπεποίθησι.

Πέρασε ὁ χειμώνας τὸ Σεπτέμβριο κ' ἡ κατασκευὴ τοῦ πλοίου προχώρησε πολύ. Ἔγινε ὁ σκελετός, ἐντύθη τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ κύτους, οἱ σχισμὲς ἐκαλαφατίστηκαν μὲ στουπὶ φτιαγμένο ἀπὸ στεγνὰ φύκια, τελείωσε ἡ ἐπένδυσις τοῦ καταστρώματος κι ὅλα ἀλείφθηκαν μὲ πίσσα, ποὺ οἱ ἄποικοι βγάζανε ἀπὸ τὰ πεῦκα. Τὸ πλοῖο εἶχε δύο ἄνετα δωμάτια στὴ μέση καὶ μπάγκους ποὺ χρησιμεύανε καὶ γιὰ κασσέλες. Ἦταν ἐν τάξει καὶ τὸ κατάρτι καὶ τὸ τιμόνι κι ὅλα τ' ἄλλα ἐξαρτήματα.

Στὶς 10 Ὀκτωβρίου τὸ πλοῖο ρίχτηκε στὴ θάλασσα. Καταχαρούμενος ἦταν ὁ Πενκρώφ! Τ' ὄνειρό του εἶχε ὑλοποιηθῆ καὶ στὸ καράβι εἶχε δοθῆ τὸ βαφτιστικό του ὄνομα «Καλότυχος», ὕστερα ἀπὸ πρόταση τοῦ μηχανικοῦ Κύρου Σμίθ — πρᾶγμα ποὺ πολὺ τὸν ἐκολάκευε. Ἀποφασίστηκε νὰ γίνῃ μιὰ δοκιμή. Νὰ κάνουν ἕναν περίπατο γύρω ἀπὸ τὸ νησί. Φάγανε κάτι, πήρανε καὶ μαζί τους μερικὰ τρόφιμα, ἔχοντας ὑπ' ὄψιν ὅτι μπορεῖ νὰ συνεχισθῆ ὡς τὸ βράδυ ἡ ἐκδρομή, καὶ πηδήσανε στὸ πλοῖο ὅλοι, ὡς κι ὁ Ζούπ κι ὁ Τόπ. Ξεκίνησαν μὲ πρῦμον ἄνεμο, ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ τὴν εὐστάθεια καὶ τὴν ταχύτητα τοῦ «Καλότυχου». Ὅταν ἀνοίχτηκαν στὸ πέλαγος ἐχάρηκαν τὴν ὁμορφιὰ τοῦ νησιοῦ, ποὺ ἤτανε γεμᾶτο ἀπὸ δέντρα ντυμένα μὲ τὸ καινούργιο τους φόρεμα τὸ καταπράσινο. Ὁ ναυτικὸς κι ὁ Νὰμπ ξεφωνίζανε, ὁ Σπίλετ σχεδίαζε, ὁ Σμὶθ παρατηροῦσε ὁλόγυρα ἀμίλητος, κι ὁ Χάρμπερτ, καθισμένος στὴν πλώρη, σιγοσφύριζε. Ξαφνικὰ ἔβγαλε μιὰ φωνή : «Πρὸς τὸν ἄνεμο καπετάνιε. Πρὸς τὸν ἄνεμο!» .«Τὶ τρέχει;» ρώτησε ὁ Πενκρώφ. Κανένας βράχος;». «Ὄχι Περίμενε. Δὲν καλοβλέπω. Στρίψε λίγο ἀκόμη. Ἄ! ἐν τάξει... Τώρα προχώρησε λίγο...».

Ἔσκυψε πολὺ ὁ Χάρμπερτ, βύθισε γοργὰ τὸ χέρι του μὲς στὸ νερὸ καὶ σηκώθηκε κράζοντας :

—Μιὰ μποτίλια!

Εἶχε πιάσει μιὰ σφραγισμένη μποτίλια ποὺ ἐπέπλεε σὲ μιὰ ἀπόστασι λίγων ὀργιῶν ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλιά. Τὴν πῆρε στὸ χέρι του ὁ Κῦρος Σμίθ, τὴν ξεβούλωσε κ' ἔβγαλε ἀπὸ μέσα ἕνα χαρτὶ ποὺ ἔγραφε: «Ναυαγός... Νῆσος Ταμπόρ... 153' Δ. μῆκος — 37' 11 Ν. πλάτος».

3

Μὲ χέρια ποὺ ἔτρεμαν ἀπὸ τὴ συγκίνησι, ὁ μηχανικὸς ἐξακολουθοῦσε νὰ ἐξετάζῃ τὸ χαρτὶ ποὺ ἔβγαλε ἀπὸ τὴ μποτίλια. Ἔπειτα εἶπε : «Πρέπει νὰ συμπεράνουμε, φίλοι μου, πὼς ὁ ναυαγὸς τῆς Ταμπὸρ ἔχει σπουδαῖες ναυτικὲς γνώσεις, ἀφοῦ δίνει μὲ τὸ σημειωμά του τὸ γεωγραφικὸ πλάτος καὶ μῆκος τοῦ νησιοῦ, καὶ πὼς εἶναι Ἀμερικανὸς ἢ Ἄγγλος, ἀφοῦ μεταχειρίζεται τὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα». «Ναί, ἔκανε ὁ δημοσιογράφος ὕστερα ἀπὸ πολλὴ σκέψι. Κ' ἴσως ἡ παρουσία του νὰ ἐξηγῆ τὸ φθάσιμο τοῦ πολύτιμου γιὰ μᾶς κιβωτίου στὴν παραλία... Τώρα, ἀφοῦ ὁ Πενκρὼφ κατώρθωσε νὰ πραγματοποιήσῃ τ' ὄνειρό του καὶ νὰ κατασκευάσῃ πλοῖο, θὰ χρειασθῆ νὰ σπεύσουμε γιὰ νὰ τὸν σώσουμε». «Ἂν εἶναι ἀκόμη καιρός...», ἐψιθύρισε ὁ Χάρμπερτ.

Στὸ μεταξὺ ὁ Πενκρὼφ εἶχε στρίψει τὴν πλώρη τοῦ «Καλότυχου» κι ἀνοίξει ὅλα τὰ πανιά. Τὸ καρα-

Ὁ Πενκρὼφ φώναξε : «Στεριά»!

βάκι ἔτρεχε πρὸς τὸ Ἀκρωτήριο. Σώπαιναν ὅλοι ἔχοντας στὸ νοῦ τους τὸ ναυαγό. Θὰ προλάβαιναν νὰ τὸν σώσουν; Ἦταν πρόσφατο τὸ σημείωμα; Θὰ κατώρθωναν νὰ φθάσουν ὡς ἐκεῖ ποὺ βρισκότανε; Ὅλο αὐτὰ εἶχαν στὸ νοῦ τους.

Εἶχε βραδυάσει ὅταν περάσανε τὸ Ἀκρωτήριο. Ἔρριξαν ἄγκυρα στὴν ἐκβολὴ τοῦ ποταμοῦ. Τὴ νύχτα, ὕστερα ἀπὸ ἕνα λιτὸ δεῖπνο, ἔκαναν σχέδια γιὰ τὴ μελλοντικὴ πορεία τους· λογάριασαν ὅτι, μὲ τὸν εὐνοϊκὸ καιρὸ ποὺ ἐπικρατοῦσε, σὲ δυὸ μέρες θὰ φθάνανε στὸν προορισμό τους καὶ τρία εἰκοσιτετράωρα ἀργότερα θὰ εἶχαν ἐπιστρέψει. Ἀπεφασίσθη νὰ μείνουν στὸ νησί τους ὁ Σμὶθ καὶ ὁ Νάμπ, γιὰ νὰ προλάβουν κανένα κακό, καὶ νὰ ταξιδέψουν οἱ ἄλλοι τρεῖς.

Τὴν αὐγὴ τῆς ἄλλης ἡμέρας ἀποχαιρετίστηκαν, καὶ τὸ πλοῖο πῆρε δρόμο. Δυὸ πρόσωπα τὸ κατευώδωναν ἀπὸ τὴν παραλία : Ἦταν ὁ Σμὶθ καὶ ὁ Νάμπ.

Ὅλη μέρα ταξίδευαν θαυμάσια. Τὴ νύχτα πρόβαλαν ἄστρα λαμπερὰ στὸν οὐρανό, κι ὅπως ὅλα ἐπήγαιναν καλά, ὁ ἀνταποκριτὴς βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ κοιμηθῆ. Οἱ δυὸ ἄλλοι ὅμως ἀγρύπνησαν. Πότε ὁ ἕνας κρατοῦσε τὸ τιμόνι, πότε ὁ ἄλλος. Κοιμήθηκαν λίγο τὴν ἄλλη μέρα, ποὺ ἦταν ἐξαίρετη, κάνοντας τιμονιέρη τὸ Σπίλετ. Ἡ 13 Ὀκτωβρίου λογάριασαν πὼς ἦταν ἡ παραμονὴ τοῦ φθασίματός τους στὸ νησὶ

Ταμπόρ. Τόση ἦταν ἡ συγκίνησί τους, ποὺ ἐκείνη τὴ νύχτα δὲν κοιμήθηκε κανείς.

Μόλις ἔφεξε ὁ Πενκρώφ, ποὺ διαρκῶς κοιτοῦσε δεξιὰ κι ἀριστερά, φώναξε : «Στεριά!» Φαντάζεται κανεὶς τὴ χαρά τους, ἀλλὰ καὶ τὸ καρδιοχτύπι τους ὅταν πλησιάζανε στὴ νῆσο Ταμπόρ!

Πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι ὁ «Καλότυχος» εἶχε φθάσει στὴν παραλία, κι ὁ καπετάνιος του ἔψαχνε νὰ βρῆ κατάλληλο μέρος γιὰ ν' ἀράξη. Μπροστά τους ἁπλωνόταν ἕνα μικρό, κατάφυτο νησί. Δὲν ὑπῆρχε ὅμως κανένα σημεῖο ἀνθρώπινης παρουσίας. Ὡστόσο τὸ σημείωμα ἔδειχνε πὼς μία τουλάχιστον ψυχὴ ἔπρεπε νὰ βρίσκεται ἐκεῖ : ὁ ναυαγός.

Ὁ Σπίλετ δὲν ἄφηνε τὸ τηλεσκόπιο ἀπὸ τὰ μάτια του, ἐνῶ οἱ δύο ἄλλοι ὡδηγοῦσαν τὸ πλοιάριο ἀνάμεσα ἀπὸ σκοπέλους. Εἶχαν τὰ μάτια τους τέσσερα, γιατὶ ὁ κίνδυνος παραμόνευε. Ἦταν μεσημέρι ὅταν ἔρριξαν ἄγκυρα κοντὰ σὲ μιὰ ἀμμουδιὰ καὶ βγήκανε στὴν ξηρά. Ὡπλίσθηκαν καὶ ἄρχισαν ν' ἀνιχνεύουν τὰ παράλια. Δὲν εἶδανε ψυχή! Ἀνέβηκαν σ' ἕνα γειτονικὸ λόφο ὕψους ἑκατὸ περίπου μέτρων. «Ἀπὸ τὴν κορυφὴ θὰ σχηματίσουμε μιὰ γενικὴ ἰδέα τῆς νήσου κι αὐτὸ θὰ διευκολύνη τὴν ἔρευνά μας», εἶπε ὁ Σπίλετ. Στὸ πέρασμά τους ἄκουγαν ψιθύρους ποὺ ἐπρόδιδαν τὴν ὕπαρξι δεινῶν ζώων, σίμωναν πολλὰ πουλιά, χελιδόνια ἰδίως καὶ θαλασσοπούλια, καμαρώνανε ψηλὰ κομιόδεντρα καὶ τροφαντοὺς θάμνους, ἀλλὰ δὲν ἔβλεπαν τίποτε ποὺ νὰ μαρτυρῆ πὼς ἐκεῖ ὑπάρχουν ἄνθρωποι.

Κατέβηκαν ἀπὸ τὸ λόφο γιὰ νὰ ψάξουν στὴν ἀκρογιαλιά. Τὸ νησὶ ἦταν μικρό, κι ὅπως εἶδαν ἀπὸ τὴν κορυφὴ εἶχε σχῆμα αὐγοῦ. Ἀκολουθώντας τὴν ἀμμουδιά, ἔκαναν ὅλο τὸ γῦρο. Ὅπως στὸ πέρασμά τους προκαλοῦσαν τὴ φυγὴ πλήθους πουλιῶν καθὼς καὶ κοπαδιῶν ἀπὸ φώκιες, ἐσχημάτισαν τὴν ἰδέα πὼς τὰ ζῶα δὲν ἔβλεπαν ἀνθρώπους γιὰ πρώτη φορά : «Τοὺς φοβοῦνται, ἄρα τοὺς γνωρίζουν», ἐτόνισε ὁ ἀνταποκριτής. Ὕστερα ἀπὸ πέντε ὧρῶν ἔρευνες καθήσανε νὰ φᾶνε. Ἦταν κ' οἱ τρεῖς μελαγχολικοί. Ἄρχισαν νὰ πιστεύουν πὼς τὸ σημείωμα εἶχε γραφῆ πρὸ πολλῶν μηνῶν, ἴσως καὶ χρόνων.

Τὸ δειλινὸ πήγανε στὸ δάσος. Εἶδαν μ' ἔκπληξι μιὰν ἀγέλη χοίρων καὶ μερικὲς κατσίκες ἀπὸ εὐρωπαϊκὲς ράτσες, κ' ἐσχημάτισαν τὴν ἐντύπωσι πὼς κάποιος φαλαινοθήρας εἶχε ἀποβιβάσει στὸ νησὶ τοὺς προγόνους τους. Χωρὶς ἀμφιβολία, κάποιον καιρὸ τὸ εἶχαν ἐπισκεφθῆ ἄνθρωποι. Κι αὐτὸ ἔγινε φανερώτερο ὅταν φάνηκαν κάποια δέντρα κομμένα μὲ τσεκούρι. Ὡς καὶ πατάτες ἀνεκάλυψε ὁ Χέρμπερτ ἀκόμη καὶ καρότα καὶ λάχανα! «Ὡρισμένως ἔχουν περάσει πολιτισμένοι ἄνθρωποι ἀπὸ δῶ», εἶπε ὁ ναυτικός. Καὶ συνέχισε. «Κι ἂν δὲ βροῦμε τὸ ναυαγό, θὰ κάνουμε χαλάλι τὸν κόπο μας γιατὶ καὶ γουρουνόπουλα θὰ σκοτώσουμε καὶ σπόρους θὰ μαζέψουμε γιὰ νὰ πλουτίσουμε μ' αὐτὰ τὰ θαυμάσια λαχανικὰ τὸ νησί μας».

Εἶχε ἀρχίσει νὰ νυχτώνη. «Ἂς γυρίσουμε στὸ καράβι καὶ ξαναρχίζουμε αὔριο», πρότεινε ὁ ναυτοκρητής. Ἦταν ἕτοιμοι νὰ πισωστρέψουν ὅταν ὁ Χάρμπερτ ξεφώνισε : «Ἕνα σπίτι!». Τρέξανε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Μέσα στὸ μισόφωτο τῆς ἀμφιλύπης εἶδανε μιὰ ξύλινη κατοικία ντυμένη μὲ κατραμωμένο πανί.

Ἔσπρωξαν τὴν πόρτα καὶ μπήκανε μέσα. Δὲν ὑπῆρχε ψυχή!

4

Ἔψαχναν μὲς στὸ σκοτάδι. Ἔβγαζαν δυνατὲς φωνὲς χωρὶς νὰ παίρνουν ἀπόκρισι. Ὁ Πενκρὼφ βγῆκε, πῆρε ἕνα ξερὸ κλαδὶ καὶ τὸ ἄναψε μὲ τὴν τσακμακόπετρα. Στὸ λιγοστὸ φῶς του εἶδαν ἕνα δωμάτιο ποὖχε γιὰ μόνο του ἔπιπλο μιὰ πρωτόγονη σόμπα. Πάνω ἀπ' αὐτὴν ἦταν ἕνα μάτσο ξερὰ ξύλα. Ἔρριξε ἐκεῖ τὸ ἀναμμένο κλαδί, καὶ κεῖνα δὲν ἄργησαν νὰ πάρουν φωτιά. Τότε μπόρεσαν νὰ διακρίνουν σὲ μιὰ

«Ἕνα σπίτι», ξεφώνισε ὁ Χέρμπερτ.

γωνία ἕνα πρόχειρο κρεββάτι, ποὺ ἐπάνω του ἦταν ὑγρὰ σκεπάσματα καὶ μαξιλάρια δυὸ σκουριασμένα μετάλλινα δοχεῖα, καὶ παρέκει ἕνα τραπέζι κ' ἕνα ντουλάπι μὲ σαπισμένα ναυτικὰ ροῦχα. Ἐπάνω στὸ τραπέζι ἦταν μαχαιροπήρουνα καὶ μιὰ Βίβλος. Κι ἀντίκρυ διάφορα ἐργαλεῖα, δυὸ κυνηγετικὰ ὅπλα κ' ἕνα βαρέλι, ποὺ ἐπάνω του ὑπῆρχαν δυὸ μολύβια καὶ μερικὰ κουτιὰ σπίρτα. Ὅλα ἐκεῖ ἦταν γεμᾶτα σκόνη ποὺ ἔπρεπε νἄχη μαζευτῆ ἀπὸ χρόνια.

Ὅσο κι ἂν φώναξαν, δὲν πῆραν ἀπάντησι. Ἀποφασίσανε νὰ μείνουνε τὴ νύχτα, μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς κάποιος θἀρχότανε ὡς τὸ πρωΐ. Ρίξανε ξύλα στὴ φωτιά, κλείσανε τὴν πόρτα, κι ἀφοῦ πολὺ συζητήσανε, κοιμήθηκαν.

Ξυπνήσανε προτοῦ νὰ ξημερώση. Μὲ τὶς πρῶτες φωτεινὲς ἀκτῖνες ἄρχισαν νὰ ἐξετάζουν τὰ πάντα μέσα κ' ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἦταν χτισμένο σὲ μιὰ τοποθεσία γοητευτική. Ὁλόγυρά του ὡρθόνονταν ψηλὰ κομιόδεντρα καὶ δροσεροὶ θάμνοι. Ἕνας διάδρομος εἶχε ἀνοιχθῆ μὲ τὸ τσεκούρι ἀνάμεσά τους, κ' εἶχαν φτιαχτῆ ἕνα πεζούλι κ' ἕνας φράχτης, ποὺ στὴν ἀριστερή του πλευρὰ περνοῦσε μιὰ φλέβα νεροῦ.

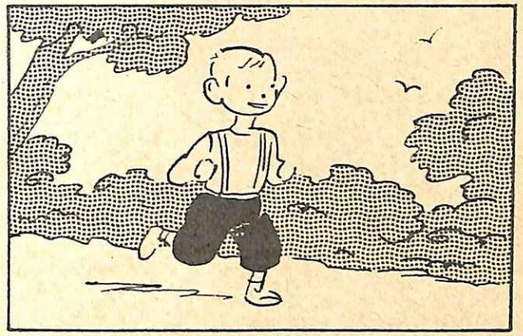
Διασκευὴ **Σ.Π.** **(Συνεχίζεται)**

Σχέδια Μ. ΠΡΩΤΟΓΕΡΙΔΗ

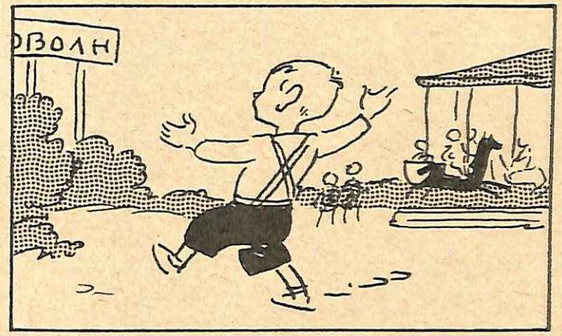

ΣΤΗ ΣΚΟΠΟΒΟΛΗ

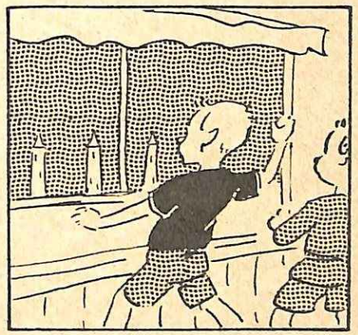
Τοῦ ἐκλιπόντος συνεργάτου μας
ΑΝ. ΒΩΤΤΗ

Ὁ πιτσιρίκος ὁ Λελές, παιδάκι σκανταλιάρικο,
προχθὲς ἀπ' τὸν μπαμπάκα του ζητάει ἕνα δεκάρικο,
κ' εὐθὺς μὲ γέλια ξεκινᾶ κ' ἴσα νὰ πάη τρέχει
στὴ μάνιρα ποὺ ὑπαίθρια παιχνίδια μέσα ἔχει.

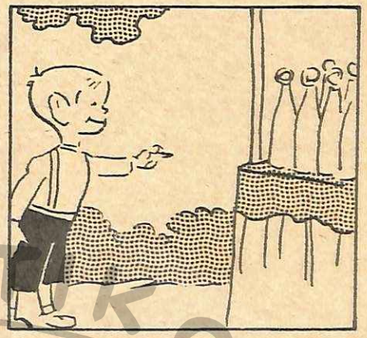

Μόλις ἐμπῆκε, τί χαρά! Χαζεύει τ' ἀλογάκια,
τὶς μπάλες καὶ τὸ ψάρεμα καὶ τ' ἄλλα παιχνιδάκια.
Ὁπόταν, δίπλα σ' ὅλα αὐτά, «Σκοποβολὴ» διαβάζει
καὶ τρέχει χοροπηδητὸς ἐκεῖ νὰ κάνη χάζι.

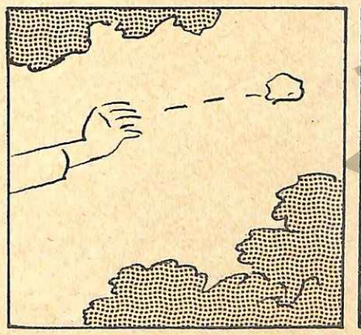
Καὶ βλέπει στὴ γραμμὴ παιδιά,
ποὺ μὲ μικρὰ μπαλάκια,
ἀπὸ μακριὰ σημάδευαν
κάτι μικρὰ πυργάκια.

Μὰ ξάφνου... «μπά! Τί γράφει ἐδῶ!
Αὐτὸ εἶν' τὸ ρεγάλο;
Μ' αὐτὰ τί νὰ τὰ κάνω 'γώ...
Νάτανε τίποτ' ἄλλο»...

Καὶ νά! Γκαζόζες παρακεῖ
σ' ἕνα τραπέζι βλέπει
καὶ λέει: Μιὰ τέτοια ἂν κέρδιζα...
Ἐδῶ νὰ ρίξω πρέπει.

Καὶ φάπ, μιὰ πέτρα εὐθὺς πετᾶ,
μ' ἀλλοίμονο μπελάδες...
Μὲ κρότο σκᾶνε στὴ γραμμὴ
ὅλες οἱ λεμονάδες.

κι ἀπ' τὴν πολλὴ τρομάρα του
ὁ κὺρ Λελὲς στὸ χῶμα
ξαπλώνεται ἀνάσκελα
μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα!

Καὶ παίρνει δρόμο ὕστερα.
Μὰ μέσ' στὰ χάλια τ' ἄλλα του
εἶχε καὶ δυὸ καρούμπαλα
ὁ δόλιος στὴν κεφάλα του!..

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΤΙΚΩΝ ΜΑΓΑΖΙΩΝ ΡΟΥΧΩΝ

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗ